Σοσιαλισμός από τα κάτω

Νο 24 Σεπτεμβρης - Οκτωβρης 97 Δραχμες 500

- **Τσε Γκεβάρα** η στρατηγική του αντάρτικου
- **Ευελιξία και ανεργία**
- **Η αντιμεταρρύθμιση Αρσένη**

ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΑΛΛΑΖΟΥΝ

Οι εργατικοί αγώνες πρόκληση για την αριστερά σε όλη την Ευρώπη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ

ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ

Ιδιοκτήτης:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπεύθυνη: Μαρία Στύλλου

Καλλιτεχνική επιμέλεια: Τασία Κύρκου

Εκτύπωση: ΛΙΘΟΤΥΠ ΑΕ

Γραφεία Περιοδικού:
Αναξαγόρα 14Α, Ομόνοια
ΑΘΗΝΑ 105 52
τηλ. 52.41.001, Fax 52.27.177

Υπεύθυνη Διακίνησης:
Καίτη Πανταζίδου
Κεντρική διάθεση:
ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ,
Αναξαγόρα 14Α, Ομόνοια,
Τηλ. 52.47.584

3 ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ
- **Πίσω από τις "επιτυχίες"**
- **Ευελιξία και ανεργία**
- **Η αντιμεταρρύθμιση Αρσένη**
- **ΜΜΕ και ιδιωτική ζωή**
- **Η απεργία στα νοσοκομεία**

10 Τσε Γκεβάρα
και η στρατηγική του αντάρτικου

14 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ
Μαρξισμός και Ηθική

17 Οι καιροί αλλάζουν
Η πρόκληση για την αριστερά

22 Σεξισμός και ρατσισμός ιλουστρασιόν

24 Το πανόραμα της Κίνας 1927-1997

26 Τι ήταν η Γ΄ Διεθνής;

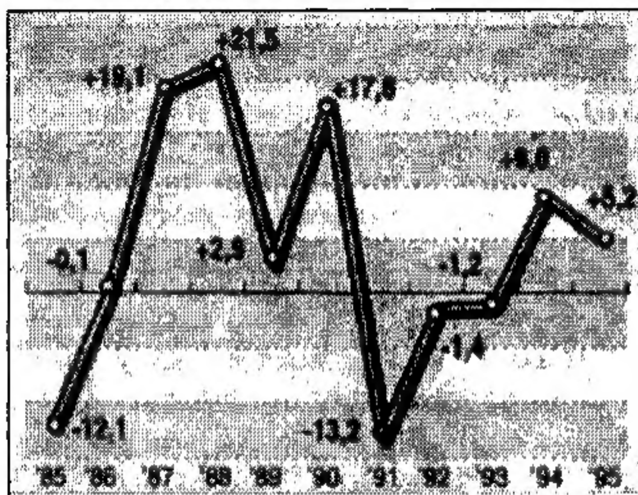
29 ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ
- **Ρόζα Λούξεμπουργκ: Μαζική απεργία, Κόμμα, Συνδικάτα**
- **Γιώργος Αλεξάτος: Η εργατική τάξη στην Ελλάδα. Από τη συγκρότηση στους ταξικούς αγώνες**
- **Αλκης Κούρκουλας: Ιμια - Κριτική προσέγγιση του τούρκικου παράγοντα**
- **Πρίμο Λέβι: Αν όχι τώρα, πότε;**
- **Λούντο Μάρτενς: Μια άλλη ματιά στον Στάλιν**
- **Αννα Φραγκουδάκη - Θάλεια Δραγώνα: Τι είναι η πατρίδα μας; Εθνοκεντρισμός στην εκπαίδευση**

Πίσω από τις "επιτυχίες"

Ο Σημίτης θέλει να δώσει την εικόνα μιας κυβέρνησης με αυτοπεποίθηση, με σιγουριά και με μακρόχρονα πλάνα. Χρησιμοποιεί και την Ολυμπιάδα προς αυτή την κατεύθυνση. Οχι μόνο θα κερδίσει η οικονομία -ανάπτυξη, έργα, απασχόληση- αλλά από κει και πέρα η κυβέρνηση εμφανίζει ότι όλα θα μπουν κάτω από έλεγχο: οι σχέσεις με την Ευρώπη, οι σχέσεις με τα Βαλκάνια, παντού προοπτικές ανόδου και σταθερότητας.

Αυτό το στηρίζει και με το πόσο οι προηγούμενοι στόχοι που έβαλε μετατράπηκαν σε επιτυχίες -μείωση πληθωρισμού και μείωση ελλείματος, δυνατή και σταθερή δραχμή.

Ολα αυτά απευθύνονται και προς τις δύο κατευθύνσεις. Και στις επιχειρήσεις που πρέπει να βλέπουν την Ελλάδα σαν την καλύτερη βάση στην περιοχή και στους εργαζόμενους που πρέπει να δείχνουν κατανόηση για τα μέτρα της κυβέρνησης. Ιδιαίτερα σ' αυτή την κατεύθυνση ο Σημίτης ελπίζει να αποφύγει τις αντιδράσεις από τα συνδικάτα, και μέσα στο ίδιο το ΠΑΣΟΚ, προβάλοντας το επιχείρημα ότι η λιτότητα που συνεχίζεται είναι μικρή σε σύγκριση με τα οφέλη που έρχονται.

Διάγραμμα που δείχνει το ρυθμό μεταβολής των επενδύσεων στη βιομηχανία. Είναι φανερό ότι οι επενδύσεις δεν ακολουθούν τους ρυθμούς των κερδών.

Στην πραγματικότητα αυτή η εικόνα είναι ψεύτικη. Η ίδια η κυβέρνηση δεν ξέρει πού πατάει και πού βρίσκεται και τι θα γίνει στο μέλλον.

Στην Καθημερινή στις 9/9, ο Α.Καρκαγιάννης θυμίζει στην κυβέρνηση τι δοκιμασίες έχει να περάσει μέχρι να φτάσει στο ρόδινο μέλλον που ζωγραφίζει. Εκτός από τις εκλογές, το βασικότερο που θυμίζει είναι το 2002 - που είναι η ημερομηνία-στόχος για τη συμμετοχή της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ενωση (ΟΝΕ) της Ευρώπης. Στην πραγματικότητα υπάρχει μια ημερομηνία πριν απ' αυτή, που είναι πιο κοντά, κι αυτή είναι το 1999, ο πρώτος γύρος της ΟΝΕ με Γερμανία, Γαλλία κλπ. Η εκδοχή να αναβληθεί αυτή η ημερομηνία, και δεν αποκλείεται καθόλου, μπορεί να σημάνει ένα γύρο νομισματικών κρίσεων με απρόβλεπτα αποτελέσματα. Οχι μόνο για τις χώρες του πρώτου γύρου, αλλά ακόμη περισσότερο για τις υπόλοιπες.

Στη Γαλλία, η νέα κυβέρνηση Ζοσπέν αναγκάστηκε να ξεκινήσει ζητώντας αναβολή της ΟΝΕ, πράγμα που της αρνήθηκε η Σύ-

νοδος Κορυφής του Αμστερνταμ. Στη Γερμανία ο υπουργός Οικονομικών του Κολ άλλαξε θέση πάνω στο ζήτημα των κριτηρίων 3 φορές μέσα στο τελευταίο εξάμηνο. Αν αυτές οι κυβερνήσεις δεν ξέρουν "πού πατάνε και πού βρίσκονται", τότε σίγουρα κάτι τέτοιο ισχύει για τον Σημίτη.

Η νομισματική κρίση του '92, ανάγκασε την Αγγλία, Ιταλία, Ισπανία να υποτιμήσουν, και το '93 λόγω νομισματικής κρίσης στη Γαλλία, άλλαξε όλος ο μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών της ΕΕ. Εάν αυτό συμβεί αυτή τη φορά, η προοπτική της ΟΝΕ θα ανήκει στο παρελθόν, ενώ για τις περισσότερες οικονομίες θα σημάνει ένα γύρο μεγαλύτερης ύφεσης, χωρίς να αποκλείονται καταρρεύσεις τραπεζών και χρηματιστηρίων.

Το δεύτερο σενάριο είναι αυτό που συνέβηκε πρόσφατα στις οικονομίες "θαύματα" της Ασίας. Το παράδειγμα της Μαλαισίας, της Σιγκαπούρης, της Ταϋλάνδης είναι πολύ κοντά στο τι μπορεί να συμβεί στην Ελλάδα. Ολες αυτές οι χώρες είχαν να επιδείξουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης που στηρίζονταν σε χαμηλό κόστος εργασίας, σε χαμηλό πληθωρισμό και σε σταθερό και δυνατό νόμισμα. Το χρηματιστήριο της Σοφοκλέους ωχριά μπροστά στο τι τζόγος γίνεται στο χρηματιστήριο της Ταϋλάνδης και της Μαλαισίας. Ολες οι μεγάλες τράπεζες και χρηματιστικά γραφεία και επιχειρήσεις της Ευρώπης και των ΗΠΑ έχουν υποκαταστήματα σ' αυτές τις χώρες.

Τα πρώτα σημάδια της ύφεσης σε μία σειρά απ' αυτές τις χώρες, ενίσχυσαν τις κερδοσκοπικές μετακινήσεις κεφαλαίων. Μέσα σε τέτοιες συνθήκες αρκούσε μια ομάδα κερδοσκόπων στην Ταϋλάνδη να προκαλέσει την κατάρρευση του νόμισματος της. Αλλά αυτό δεν περιορίστηκε μόνο εκεί, απλώθηκε και τις υπόλοιπες χώρες. Τώρα ψάχνουν διάφορα σχέδια και μέτρα για να ελέγξουν την κατάσταση, αλλά ήδη ξέσπασε δεύτερος γύρος νομισματικής αναταραχής στην περιοχή.

Η αναθέρμανση και τα έργα για τους Ολυμπιακούς αγώνες του 2004, πολλοί φοβούνται ότι μπορεί να ανοίξει μια παρόμοια ιστορία και για την Ελλάδα.

Ο συνδυασμός σκληρό νόμισμα και εισροή κερδοσκοπικών κεφαλαίων για παιχνίδια στο Χρηματιστήριο, για συμμετοχή σε ιδιωτικοποιήσεις και για μεγάλα έργα, ήταν χαρακτηριστικό γνώρισμα όλων των χωρών που χτυπήθηκαν από "ξαφνικές" νομισματικές κρίσεις τα τελευταία χρόνια: Τουρκία 1994, Μεξικό 1995, Ταϋλάνδη - Τσεχία - Μαλαισία φέτος.

Στην πραγματικότητα η αφορμή μπορεί να υπάρξει από πολλά πράγματα. Η αιτία είναι η ίδια: η τρέλλα των "ελεύθερων αγορών". Παρά τα όσα λέει ο Σημίτης, και παρά όσα υπόσχεται, τα μέτρα που παίρνει αφήνουν την πρωτοβουλία στα χέρια των καπιταλιστών και αυτοί κάνουν τα δικά τους. Οι καπιταλιστές κάνουν τεράστια κέρδη που δεν τα επενδύουν, αλλά τα τζογάρουν λόγω αναμονής.

Κάθε ιδιωτικοποίηση κρατικών επιχειρήσεων, σημαίνει μικρότερος έλεγχος στο πού πάνε τα κέρδη. Κάθε προσπάθεια μείωσης του κόστους με λιτότητα, περικοπές στο εργατικό εισόδημα, σημαίνει μείωση της εργατικής κατανάλωσης. Και κάθε προσπάθεια ελαστικοποίησης της απασχόλησης σημαίνει μεγαλύτερη δυνατότητα για απολύσεις που μπορεί να χειροτερεύουν την ύφεση.

Η "απελευθέρωση" των αγορών βγάζει τα φρένα και κανένας δεν ξέρει πού και πότε θα έρθει το τρακάρισμα. Αλλά ένα είναι σίγουρο: ότι αυτή η ξέφρενη πορεία δεν σημαίνει "απογείωση της οικονομίας". Γι' αυτό έχουν αρχίσει οι διαφωνίες ακόμα και μέσα στην κυβέρνηση. Η παραίτηση Καστανίδη ξάφνιασε τις εφημερίδες γιατί έδειξε ότι οι διαφωνίες ακουμπάνε ακόμα και τον σκληρό πυρήνα των "εκσυγχρονιστών" που πρωτοστάτησαν στην ανάδειξη του Σημίτη. Κι όμως λίγο πιο πριν είχε εκδηλωθεί η αντιπαράθεση Βάσως Παπανδρέου - Παπαντωνίου. Το θέμα υποβαθμίστηκε με ανέκδοτα στον τύπο για τις ντομάτες και τα καρπούζια και σκεπάστηκε από τους πανηγυρισμούς για την Ολυμπιάδα.

Αλλά οι φιέστες δεν μπορούν να κρύψουν το γεγονός ότι ούτε οι ίδιοι οι υπουργοί δεν πιστεύουν τις ρόδινες προοπτικές. Το κυριότερο δεν είναι μόνο το "πολιτικό κόστος" που πολλοί το σκέφτονται, αλλά ο συνδιασμός με το ότι το μέλλον είναι μαύρο.

Ενα χρόνο μετά και η εικόνα της κυβέρνησης είναι χειρότερη και απ' αυτή του Αντρέα. Τώρα υπάρχουν δηλώσεις από υπουργούς και είναι πάνω σε πιο σκληρά ζητήματα. Δεν είναι για τη Μιμή και τον κύκλο της, αλλά του πόσο μπορούν να συνεχίσουν να πολεμάνε και τα δύο μαζί: και τον πληθωρισμό και τα ελλείματα.

Σημαίνει ότι από τη μεριά τους δεν ξέρουν αν θα ξημερώσει με μπόρα ή με θύελλα.

Αυτό από τη δική μας μεριά απαιτεί προετοιμασία. Πριν τη δική τους τυφλή και καταστροφική θύελλα θέλουμε μια εργατική θύελλα που θα τους ανατρέψει μια για πάντα.

Ευελιξία και ανεργία

Η κυβέρνηση Σημίτη έχει ξεκινήσει μια ολόκληρη εκστρατεία για να κάνει την αγορά εργασίας πιο "ευέλικτη". Μέσα από τις διαδικασίες του λεγόμενου "κοινωνικού διαλόγου", είτε μέσα από επιμέρους διαπραγματεύσεις για "Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης" προσπαθεί να πείσει τα συνδικάτα να αποδεχτούν μέτρα όπως: την κατάργηση του ορίου 2% για τις ομαδικές απολύσεις στις μεγάλες επιχειρήσεις, την παραβίαση των κατώτατων ορίων των Συλλογικών Συμβάσεων για τις προσλήψεις νέων, την απαλλαγή των εργοδοτών από εισφορές κοινωνικής ασφάλισης για νέους εργαζόμενους ή εργαζόμενους με μερική απασχόληση, τη δυνατότητα των επιχειρήσεων να απασχολούν το προσωπικό περισσότερες ώρες όταν έχουν ανάγκη χωρίς να πληρώνουν υπερωρίες αλλά να δίνουν υποχρεωτική άδεια όταν δεν υπάρχει φόρτος εργασίας, την κατάργηση της μονιμότητας και τη διεύρυνση των προσωρινών μορφών απασχόλησης (έκτακτοι, εποχιακοί, ωρομίσθιοι, αναπληρωτές κλπ).

Ολα αυτά εμφανίζονται σαν μέτρα που βοηθούν στην καταπολέμηση της ανεργίας. Η αντίληψη ότι η μεγαλύτερη ευελιξία κάνει πιο εύκολες τις προσλήψεις και αυξάνει την απασχόληση βρίσκεται στο επίκεντρο και της Ειδικής Συνόδου Κορυφής κατά της Ανεργίας που αποφάσισε η ΕΕ στο Αμστερνταμ. Οι ηγέτες των 15, και ο Σημίτης μαζί τους, υποστηρίζουν ότι η "απελευθέρωση τη αγοράς εργασίας" στις ΗΠΑ επέτρεψε στην αμερικάνικη οικονομία να δημιουργήσει πολύ περισσότερες θέσεις εργασίας από την Ευρώπη, η οποία πρέπει με τη σειρά της να εφαρμόσει το "αμερικάνικο μοντέλο" και να ξεριζώσει τις "αγκυλώσεις".

Πρόκειται για διαστρέβλωση της πραγματικότητας. Πραγματικά, η ευελιξία στην αγορά εργασίας μειώνει το κόστος των προσλήψεων και των απολύσεων για τους εργοδότες και αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των κερδών. Αλλά αυτό δεν σημαίνει καθόλου ότι θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας.

Από την απεργία της UPS

Πρώτα απ' όλα, η μέχρι τώρα εμπειρία στην Ελλάδα τα τελευταία 15 χρόνια δείχνει το αντίθετο. Σύμφωνα με μελέτη που παρουσίασαν στις 2 Σεπτέμβρη ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ με τίτλο "Η οικονομική πολιτικκή, η ανταγωνιστικότητα και η ανεργία", το εργατικό κόστος έχει κρατηθεί στα επίπεδα του 1983, τα κέρδη έχουν αυξηθεί σε σημείο που η Ελλάδα έχει την υψηλότερη αποδοτικότητα κεφαλαίων σε όλη την ΕΕ, αλλά η ανεργία συνεχίζει να ανεβαίνει. Το ποσοστό ανεργίας σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία ήταν το 9,6% το 1994, έφτασε το 10% το 1995 και ανέβηκε στο 10,4% το 1996. Τα τελευταία στοιχεία του ΟΑΕΔ δείχνουν ότι ο Ιούλης του '97 έσπασε το ρεκόρ απολύσεων για όλους τους Ιούληδες εδώ και εφτά χρόνια.

Στην πραγματικότητα τα χαμηλά μεροκάματα ανεβάζουν αντί να μειώνουν την ανεργία. Η μελέτη της ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ επιβεβαιώνει ότι η πίεση πάνω στις εργατικές οικογένειες που δεν τα βγάζουν πέρα επειδή η λιτότητα έχει ροκανίσει το μηνιάτικο, σπρώχνει περισσότερα μέλη της να βγουν για δουλειά: τους νέους, τις γυναίκες, τους άνδρες για δεύτερη δουλειά. Ο κόσμος που ψάχνει για δουλειά είναι περισσότερος, αλλά οι επιχειρήσεις δεν κάνουν τόσες πολλές προσλήψεις γιατί η λιτότητα κρατάει χαμηλά την κατανάλωση και οι καπιταλιστές αποφεύγουν τις νέες επενδύσεις.

Ο ίδιος φαύλος κύκλος υπάρχει και στο "αμερικάνικο μοντέλο". Ο πραγματικός μέσος μισθός μειώθηκε κατά 16% μεταξύ 1973 και 1993. Οι εργατικές οικογένειες αναγκάστηκαν να στηρίζονται σε 2 μηνιάτικα για να διατηρήσουν το βιοτικό τους επίπεδο, ενώ παλιότερα αρκούσε να δουλεύει μόνο ένα μέλος της οικογένειας. Η επίσημη ανεργία εμφανίζεται στα επίπεδα του 5%, αλλά το Ινστιτούτο Οικονομικής Πολιτικής της Ουάσιγκτον υπολογίζει σε 10,1% το ποσοστό των "υποαπασχολούμενων". Ανάμεσά τους υπάρχουν 4,5 εκατομμύρια εργαζόμενοι παρτ-τάιμ που θα ήθελαν να βρουν μόνιμη δουλειά.

Ακόμα και ο πρώην υπουργός Εργασίας του Κλίντον Ρόμπερτ Ράιχ παραδέχτηκε ότι το αμερικάνικο μοντέλο σημαίνει περισσότερες δουλειές του ποδαριού με χτυπημένο μεροκάματο. Καθόλου περίεργο που στην πρόσφατη νικηφόρα απεργία στη UPS (μεγάλη πολυεθνική που λειτουργεί σαν ιδιωτικό ταχυδρομείο - κούριερ), το βασικό αίτημα ήταν να μετατραπούν σε κανονικές θέσεις εργασίας οι θέσεις μερικής απασχόλησης. Η "ευελιξία" στην αγορά εργασίας έχει γίνει τόσο μεγάλο πρόβλημα για τους εργαζόμενους στις ΗΠΑ, ώστε οι απεργοί της UPS είχαν ποσοστά συμπάθειας 75% τη δεύτερη βδομάδα της απεργίας σύμφωνα με τη δημοσκόπηση της Γκάλοπ.

Αν, λοιπόν, κάτι δείχνει το αμερικάνικο παράδειγμα είναι ότι τα συνδικάτα πρέπει να αντισταθούν στις απόπειρες για μεγαλύτερη ευελιξία στην αγορά εργασίας. Να ακολουθήσουν το παράδειγμα των απεργών της UPS που πέτυχαν τη μετατροπή 10.000 θέσεων σε μόνιμες. Δεν χρειάζεται να περιμένουμε να φτάσουμε στα επίπεδα των ΗΠΑ, όπου 1 στους 4 εργαζόμενους δουλεύει "ευέλικτα" (στη UPS το ποσοστό ήταν 60%!).

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με έρευνα του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας που δημοσίευσε η Καθημερινή, έχουν καταγραφεί 210.000 άτομα με προσωρινή απασχόληση, από την οποία το 77,6% έψαχνε να βρει μόνιμη δουλειά! Δίπλα, δηλαδή στους 500.000 επίσημα καταγραμμένους άνεργους, υπάρχουν άλλες 160.000 δηλωμένοι με το ένα πόδι στην ανεργία.

Οι προσπάθειες της κυβέρνησης να διευρύνει αυτή την κατηγορία, όχι μόνο δεν πρόκειται να μειώσουν την ανεργία αλλά αντίθετα μεγαλώνουν την αστάθεια της οικονομίας. Πιο "ευέλικτη" αγορά εργασίας σημαίνει ευκολότερες απολύσεις και άρα η επόμενη ύφεση θα κάνει τη βουτιά της οικονομίας ακόμα πιο έντονη. Αυτή είναι η προοπτική που ετοιμάζει μια τέτοια πολιτική διεθνώς.

Στο Μεσοπόλεμο, τότε που δεν υπήρχαν ούτε στην Αμερική, ούτε στην Ευρώπη μονιμότητες, κοινωνική ασφάλιση και άλλα τέτοια εμπόδια στη δυνατότητα των καπιταλιστών να προσλαμβάνουν και να απολύουν ελεύθερα, το κραχ του 1929 γενικεύτηκε και βάθυνε σαν κρίση παντού με ρυθμούς ανεξέλεγκτους. Οι μαζικές απολύσεις ενός κλάδου γίνονταν η χαμηλή αγορά των υπόλοιπων καθώς η κατανάλωση έπεφτε ραγδαία. Αυτό είναι το "μέλλον" στο οποίο οδηγεί η "ελευθερία" της αγοράς. Μπορεί να είναι το δικό τους, αλλά δεν θέλουμε, με τίποτα, να είναι το δικό μας.

Πάνος Γκαργκάνας

Η αντιμεταρρύθμιση Αρσένη

Η αντιμεταρρύθμιση του Αρσένη είναι η μεγαλύτερη επίθεση από τη μεταπολίτευση για τη δημόσια και δωρεάν εκπαίδευση. Σε κάθε ΑΕΙ και ΤΕΙ καθιερώνονται τμήματα που για να παρακολουθήσει κανείς πρέπει να πληρώσει δίδακτρα.

Η καθιέρωση του "ενιαίου λυκείου " θα αναγκάσει χιλιάδες μαθητές που μέχρι τώρα τελείωναν τα ΤΕΛ να πληρώνουν ιδιωτικά ΙΕΚ για να πάρουν ειδικότητα.

Η αξιολόγηση σχολείων και καθηγητών από ένα σώμα πραιτωριανών, θα μπάσει τους κανόνες της αγοράς μέσα σε όλα τα σχολεία. Η πρόθεση είναι ότι όσα σχολεία δε θεωρούνται "πετυχημένα", θα κλείνουν. Ηδη στη Βρετανία του Μπλερ που εφαρμόζεται το σύστημα αξιολόγησης, η πρόταση του υπουργού Παιδείας είναι να κλείσουν άμεσα 18 σχολεία φτωχών περιοχών.

Από το συλλαλητήριο στις 28/9 στην πλατεία Κάνιγγος

Ο νόμος του Αρσένη αποτελεί μια μετωπική επίθεση στην εργατική τάξη και σε όλη την εκπαιδευτική κοινότητα(μαθητές, φοιτητές και εκπαιδευτικούς) χρησιμοποιώντας ψευδεπίγραφους τίτλους για ελεύθερη πρόσβαση στα πανεπιστήμια, για ενιαίο τύπο λυκείου, για αξιότερους και καλύτερους εκπαιδευτικούς που θα βελτιώσουν την εκπαίδευση. Προσπαθεί να παραπλανήσει την εργατική τάξη για να μην αντιδράσει.

Για να έχουμε κάποια εικόνα, σήμερα από όσους καταφέρνουν να τελειώσουν οποιοδήποτε τύπο λυκείου περίπου το 30% δεν δίνει εισαγωγικές εξετάσεις για ΑΕΙ -ΤΕΙ. Ο ενιαίος τύπος λυκείου με την κατάργηση των ΤΕΛ και ΕΠΛ καταργεί και τα πτυχία ειδικότητας. Αυτό σημαίνει ότι για όσους μαθητές καταφέρουν να πάρουν το απολυτήριο του λυκείου, για να βγουν στην αγορά εργασίας θα πρέπει να πάρουν κάποια ειδικότητα από τα ιδιωτικά ΙΕΚ (τα δημόσια είναι ελάχιστα, μόνο 52) σπαταλώντας δύο επιπλέον χρόνια και μερικά εκατομμύρια.

Για όσους οι εξετάσεις δεν τους έχουν οδηγήσει έξω από το λύκειο ή στα ΙΕΚ, η περίφημη "ελεύθερη πρόσβαση στα ΑΕΙ και ΤΕΙ" για μεγάλες κατηγορίες φοιτητών θα σημαίνει δίδακτρα. Η καθιέρωση των Προγραμμάτων Σπουδών Επιλογής δεν διευρύνει την παρακολούθηση αλλά αντίθετα αναγκάζει το 30% των φοιτητών που μέχρι τώρα σπούδαζε δωρεάν να πληρώνει. Οι μαθητές μέχρι τώρα δεν έχουν ενημερωθεί. Η ενημέρωσή τους θα αρχίσει με το ξεκίνημα της σχολικής χρονιάς και θα γίνει από τους καθηγητές και όχι από τις εφημερίδες και την τηλεόραση. Το φάντασμα των μαθητικών και φοιτητικών καταλήψεων θα ακολουθεί για μεγάλο διάστημα το μέλλον του νομοσχεδίου του Αρσένη. Δεν θα είναι εύκολο κανένας τους να πείσει ένα δεκαεξάχρονο μαθητή να περάσει τέτοιες εξοντωτικές διαδικασίες και να ξοδέψει η οικογένειά του τόσα χρήματα για να

καταλήξει ξανά άνεργος.

Οι εκπαιδευτικοί θα αντιμετωπίσουν την αλλαγή των εργασιακών τους σχέσεων με την κατάργηση της επετηρίδας και την αξιολόγηση. Στην πράξη εάν εφαρμοστούν τα παραπάνω θα σημαίνει κατάργηση της μονιμότητας δασκάλων και καθηγητών. Η κατάργηση της επετηρίδας δεν σημαίνει μόνο διαφορετικός τρόπος διορισμού, με εξετάσεις, αλλά και "ελαστικοποίηση" των εργασιακών σχέσεων.

Για την πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που συνεχίζουν να είναι μόνιμοι καθιερώνεται σε ετήσια βάση η δυνατότητα κρίσης και επανάκρισης. Η δυνατότητα των πολλαπλών αξιολογητών δεν είναι μόνο για να μπλοκάρει την εξέλιξη αλλά μπορεί να φτάσει μέχρι απόλυση. Πόσο όμως αυτό θα είναι δυνατό στην πράξη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις αντιδράσεις των ίδιων των καθηγητών και της ομοσπονδίας τους. Αν θεωρούν ότι εύκολα σε ένα καλά οργανωμένο κλάδο μπορεί να μπαίνει ο επιθεωρητής και να βαθμολογεί με ποινή μέχρι απόλυση είναι γελασμένοι. Η εμπειρία αγώνων για να μη ψηφισθούν, και να καταργηθούν αν ψηφισθούν, τέτοια νομοσχέδια υπάρχει στον κλάδο των καθηγητών σε όλες τις μορφές την τελευταία δεκαετία.

Μια τέτοια επίθεση δεν είναι η πρώτη φορά που γίνεται. Το πολυνομοσχέδιο του Κοντογιαννόπουλου το 1990 επί Ν.Δ. μιλούσε για κατάργηση της επετηρίδας και αξιολόγηση και προσπάθησε να καθιερώσει το ποιντ σύστεμ για τον μεγαλύτερο έλεγχο των μαθητών. Η επίθεση αυτή που έγινε μετά την ήττα της απεργίας των εκπαιδευτικών στις εξετάσεις του 1990 αντιμετωπίσθηκε από το κύμα των μαθητικών καταλήψεων που ξεκίνησαν από το Νοέμβριο του '90 και έληξαν με παραίτηση του Κοντογιαννόπουλου και απόσυρση του νομοσχεδίου.

Ο Σουφλιάς που τον αντικατέστησε κάνει νέα προσπάθεια με τον λεγόμενο "εθνικό διάλογο για την παιδεία" και τα περίφημα ερωτηματολόγια στα οποία επανέρχονται η κατάργηση της επετηρίδας, η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού από επιθεωρητή, ισόβιος διευθυντής κλπ. Εστησε τα ΙΕΚ και έδωσε τη δυνατότητα να αναπτυχθούν οι ιδιώτες σχολάρχες, οι οποίοι στα προηγούμενα χρόνια είχαν συρρικνωθεί με την ίδρυση Τεχνικών και Πολυκλαδικών Λυκείων και την ανάπτυξη των ΤΕΙ. Οι ιδιώτες έτρεξαν να καλύψουν τη μεταλυκειακή εκπαίδευση, γνωρίζοντας μεγάλη ανάπτυξη και απομυζώντας τεράστια κέρδη, ενώ τα δημόσια ΙΕΚ που υποσχόντουσαν μέχρι σήμερα ειναι μόνο 52 σε όλη τη χώρα. Το Προεδρικό Διάταγμα για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών καταργήθηκε στην πράξη από τους εκπαιδευτικούς. Μόνο από υπογραφές καθηγητών μαζεύτηκαν πάνω από 30000, και τελικά με την ανατροπή της Ν. Δ. αποσύρθηκε η αξιολόγηση μαζί με το νόμο για την επιλογή ισόβιων διευθυντών.

Η πρώτη απόπειρα επί ΠΑΣΟΚ γίνεται το 1994-95 με υπουργό τον Γ. Παπανδρέου. Με προεδρικό διάταγμα αποφασίζει την περιγραφική αξιολόγηση και προσπαθεί να σπάσει την επετηρίδα με το νομοσχέδιο για την αποκέντρωση. Το μόνο που έμεινε από τότε είναι το διεθνές απολυτήριο. Η περιγραφική αξιολόγηση καταργήθηκε στην πράξη από τους καθηγητές και το νομοσχέδιο αποκέντρωσης ξεδοντιάστηκε από τις απεργιακές κινητοποιήσεις Νηπιαγωγών, δασκάλων και καθηγητών την άνοιξη του 95.

Αν κάτι γίνεται φανερό είναι ότι κάθε προσπάθεια να βάλουν χέρι στα δημόσια σχολεία αντιμετωπίστηκε με σκληρούς αγώνες από εκπαιδευτικούς και μαθητές. Η μεταρρύθμιση Κοντογιαννόπουλου σταμάτησε μέσα από τεράστιες μαθητικές καταλήψεις, απεργίες καθηγητών, τεράστιες διαδηλώσεις, συγκρούσεις με αστυνομία και παρακρατικούς. Η δολοφονία του καθηγητή Νίκου Τεμπονέρα το Γενάρη του '91 πυροδότησε νέους αγώνες και ανάγκασε το Κοντογιαννόπουλο σε παραίτηση. Επί μία δεκαετία αυτή η μάχη καταλήγει τις περισσότερες φορές με παραίτηση του υπουργού Παιδείας και με νίκη δική μας. Τώρα βρισκόμαστε μπροστά σε μία καινούργια πραγματικότητα. Το νομοσχέδιο έχει περάσει και οι μάχες που θα πρέπει να δώσουμε είναι για να μην εφαρμοστεί.

Βασική προϋπόθεση για να οργανώσουμε νικηφόρους αγώνες την επόμενη περίοδο είναι να βγάλουμε τα σωστά συμπεράσματα απο τη φετεινή μεγάλη απεργία. Η δύναμη αυτής της απεργίας είχε αναγκάσει προσωρινά τον Αρσένη να αναστείλει τα σχέδια του και να υποσχεθεί ότι δε θα προχωρήσει σε αλλαγές στην επετηρίδα. Η ηγεσία της ΟΛΜΕ και όλες οι παρατάξεις που συμμετέχουν σ' αυτή μοιάζει να βγάζουν αντίθετα συμπεράσματα. Μπροστά στην καινούργια πρόκληση αντί για απεργία διαρκείας δεν κατάφεραν να οργανώσουν ούτε μία 24ωρη την ημέρα της ψήφισης του νομοσχεδίου. Δεν ήταν ζήτημα ενημέρωσης των καθηγητών, αλλά στροφής και δεξιάς προσαρμογής των παρατάξεων που συμμετέχουν στο ΔΣ της ΟΛΜΕ. Η αλλαγή της ηγεσίας της ΟΛΜΕ και της συμμετοχής της "Παρέμβασης" και του ΚΚΕ, δεν σήμαινε και αριστερή αλλαγή. Αντίθετα όλοι συμφώνησαν ότι η απεργία δεν είναι ο μόνος τρόπος πάλης και ότι θα πρέπει ο κλάδος να προσανατολιστεί σε "πολύμορφες αντιδράσεις" γιατί μόνο αυτό σηκώνει η περίοδος.

Απέναντι σ' αυτή την τακτική που οδήγησε ήδη στην πρώτη ήττα, την ψήφιση του νομοσχεδίου, χρειάζεται το πολιτικό δυνάμωμα της βάσης. Αυτό σημαίνει μάχη για να μην καταργηθούν οι Γενικές Συνελεύσεις των ΕΛΜΕ που ανάγκασαν πολλές φορές τους γραφειοκράτες της ΟΛΜΕ να προχωρήσουν σε απεργία. Μάχη για να μην περάσουν οργανωτικές αλλαγές που θα κάνουν πιο δύσκολη την κήρυξη της απεργίας από τους καθηγητές. Αυτή η μάχη δεν είναι απλά μάχη δημοκρατική, είναι πολιτική για τα αιτήματα και την προοπτική. Μόνο με αυτό τον τρόπο μπορούμε να βάλουμε εμπόδιο στην προσπάθεια του Αρσένη να βάλει χέρι σε ένα γερό συνδικάτο σαν την ΟΛΜΕ.

Σωτήρης Μάρταλης

Παλεύουμε για Δημόσια και Δωρεάν Παιδεία

Γι' αυτό λέμε Οχι στο νομοσχέδιο Αρσένη

Ενημερωτικό φυλλάδιο της Εργατικής Αλληλεγγύης

Το φυλλάδιο που κυκλοφόρησε η Εργατική Αλληλεγγύη έγινε ανάρπαστο. Μέσα σε μια βδομάδα πουλήθηκαν 2.000 τεύχη

ΜΜΕ και ιδιωτική ζωή

Με αφορμή το θάνατο της Νταϊάνας, άνοιξε πάλι η συζήτηση για τον ρόλο και τον τρόπο που λειτουργούν τα ΜΜΕ. Η γαλλική αστυνομία συνέλαβε τους "αδίστακτους" παπαράτσι ενώ πολλοί ήταν αυτοί που ζήτησαν αυστηρότερο έλεγχο και λογοκρισία στα ΜΜΕ για "να προστατευθεί η ιδιωτική ζωή των πολιτών".

Είναι υποκρισία, όμως, διάφορα ΜΜΕ να ρίχνουν την ευθύνη στους παπαράτσι. Οι εφημερίδες και οι ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί είναι στην πλειοψηφία τους καπιταλιστικές επιχειρήσεις που οι ιδιοκτήτες τους ανήκουν στην αφρόκρεμα της αστικής τάξης: Βαρδινογιάννης, Αλαφούζος, Λαμπράκης, Κόκκαλης, Μπόμπολας. Αυτοί μαζί με τους διευθυντές των καναλιών αποφασίζουν τί προβάλλουν και με ποιόν τρόπο και όχι οι εργαζόμενοι (φωτορεπόρτερ, δημοσιογράφοι κλπ), ή ο απλός κόσμος που τάχα "διψάει για τα μυστικά των αστέρων".

Στην πραγματικότητα η προβολή των μελών της άρχουσας τάξης είναι βασική επιλογή των ΜΜΕ, που την επιβάλουν πάνω στο κοινό με χίλιους δυο τρόπους. Οι ιδιοκτήτες των εφημερίδων και των καναλιών είναι κομμάτι αυτής της τάξης και θέλουν να την εξωραϊσουν, να εμφανίζουν τους πλούσιους με ανθρώπινο πρόσωπο. Τους εμφανίζουν σαν κι εμάς, που ερωτεύονται, που έχουν καρδιά και συχνά νοιάζονται για τους δυστυχισμένους αυτού του κόσμου.

Δεν είναι, όμως, μόνο το ιδεολογικό συμφέρον που τους οδηγεί να προβάλουν τις καθημερινές δραστηριότητες κάποιων "διασημοτήτων" της τάξης τους, για να κρύψουν το στυγνό και απάνθρωπο πρόσωπό τους. Υπάρχουν και πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα σ' αυτό το παιχνίδι.

Κάθε αστός πολιτικός στηρίζεται στην προβολή των ΜΜΕ για να κάνει καριέρα και ανταποδίδει αυτές τις "εξυπηρετήσεις" των εκδοτών. Στην Ελλάδα έχει γίνει "ψωμοτύρι" η διαπίστωση για τα διαπλεκόμενα συμφέροντα.

Οι βασιλικές οικογένειες είναι απλά πολιτικάντηδες που δεν εκλέγονται, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν έχουν ανάγκη τη δημοσιότητα. Η Νταϊάνα είχε τηλεφωνήσει στους δημοσιογράφους λίγο πριν φύγει από το ξενοδοχείο Ριτζ εκείνο το βράδυ, για να βεβαιωθεί ότι την καλύπτουν.

Οταν όμως τα ΜΜΕ ασχολούνται με τον απλό κόσμο, με τους εργαζόμενους, τους ανέργους, τους μετανάστες, τους φτωχούς, το μοτίβο αλλάζει. Οι περισσότεροι εμφανίζονται σαν "τέρατα", ακόμα και οι πιο απλές και καθημερινές επιθυμίες και πράξεις τους διαστρεβλώνονται και παρουσιάζονται με χυδαίο τρόπο. Τα ΜΜΕ πίσω από τους ανθρώπους της τάξης μας διαρκώς ανακαλύπτουν "ανώμαλους" δολοφόνους, νεαρές μητέρες-Μήδειες, Αλβανούς "μαφιόζους" και "εγκληματίες".

Και βέβαια, για όλους αυτούς το δικαίωμα της μη παραβίασης της προσωπικής τους ζωής είναι πολυτέλεια. Πριν από ενάμισυ μήνα το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ), αναγκάστηκε να επιβάλλει πρόστιμο στον ΑΝΤ-1, γιατί οδήγησε έναν άνθρωπο στην αυτοκτονία λίγο πριν διαπομπευτεί από εκπομπή του σταθμού σαν βιαστής του παιδιού του. Τότε 88 βουλευτές της ΝΔ και 48 του ΠΑΣΟΚ ξέχασαν τα περί προστασίας της ιδιωτικής ζωής και υπερασπίστηκαν τον ΑΝΤ-1!

Βλέποντας όλα αυτά, πολύς κόσμος αγανακτεί με τα ΜΜΕ και αναζητάει μια λύση απέναντι στην ασυδοσία των καναλαρχών. Μπορεί όμως, η λογοκρισία να είναι αυτή η λύση;

Η απάντηση είναι όχι. Καταρχήν είναι αυταπάτη να πιστεύει κανείς ότι η κυβέρνηση και οι μηχανισμοί του κράτους θα λογοκρίνουν τους καναλάρχες. Το ΕΣΡ μπορεί ν' αναγκάζεται να τραβάει καμια φορά το αυτί στους διάφορους Κυριακού, δεν διαφωνεί όμως με το κυνήγι της ακροαματικότητας και του κέρδους που αποθρασύνει τους μεγαλοϊδιοκτήτες των ΜΜΕ. Το ίδιο και η κυβέρνηση που είναι δεμένη με χίλια νήματα με την άρχουσα τάξη και τα ΜΜΕ που την υπηρετούν.

Περισσότερη λογοκρισία δεν δουλεύει προς τη δική μας μεριά, αλλά προς τη δική τους. Θα δώσει τη δυνατότητα για μεγαλύτερη φίμωση όλων αυτών που τολμάνε να βγάζουν στην φόρα τα άπλυτα των καπιταλιστών: είτε με τις φωτογραφίες και τα άρθρα τους, είτε με την συνειδητή πάλη τους. Σημαίνει φίμωση για την Αριστερά και το ίδιο το εργατικό κίνημα.

Εμείς θέλουμε να φαίνεται όσο περισσότερο γίνεται η χλιδή και η σαπίλα της τάξης που μας κυβερνάει. Θέλουμε να ξέρει κάθε εργαζόμενος ότι η "πονόψυχη" Νταϊάνα είχε μια μυθική περιουσία, ότι μόνο η γκαρνταρόμπα της είχε έκταση δέκα διαμερισμάτων. Οτι μια βραδιά στο ξενοδοχείο Ριτζ, που έφαγε για τελευταία φορά, κοστίζει 3 εκατομμύρια δραχμές! Οτι ο "εκλεκτός της καρδιάς της", Ντόντι Αλ Φαγέντ, θησαύριζε μέσα από τις σχέσεις που είχε με τον μεγαλύτερο έμπορο όπλων, τον Κασόγκι, που ήταν θείος του.

Θέλουμε κάθε εργαζόμενος να μπορεί να βλέπει την αυθαιρεσία των Ράμπο της αστυνομίας όταν εισβάλλουν στους καταυλισμούς των τσιγγάνων, όπως έγινε πριν από ενάμισυ χρόνο στον Ασπρόπυργο, ή όταν χτυπάνε τους διαδηλωτές στους δρόμους. Γι αυτό και είμαστε αντίθετοι με την λογοκρισία.

Στην Βρετανία το 1985 ήταν οι εργαζόμενοι στην εφημερίδα Sun που επέβαλαν να κυκλοφορήσει λευκή η πρώτη σελίδα επειδή έκανε χυδαία επίθεση στους απεργούς ανθρακωρύχους. Στην Ελευθεροτυπία οι ίδιοι οι εργαζόμενοι πίεσαν για να διαγραφτεί ο Αναστασιάδης της "Μαύρης Τρύπας" από μέλος της ΕΣΗΕΑ. Η μεγάλη απεργία των εργαζόμενων στα ΜΜΕ το χειμώνα του '95 για το αγγελιόσημο ανάγκασε τους καναλάρχες να υποχωρήσουν. Το πόσο φοβούνται το συνδικαλισμό φάνηκε πρόσφατα με τις απολύσεις που έκανε ο Σκάι σε εργαζόμενους που ξεκίνησαν σωματείο.

Εδώ βρίσκεται η δύναμη που μπορεί να φρενάρει και τελικά να ξηλώσει την κυριαρχία των καπιταλιστών στα ΜΜΕ.

Γιάννης Σηφακάκης

Η απεργία στα νοσοκομεία

Στα εγκαίνεια του νοσοκομείου Παπαγεωργίου στη Θεσσαλονίκη, οι δημοσιογράφοι ρώτησαν τον Σημίτη εάν το καινούργιο νοσοκομείο θα είναι δημόσια ή ιδιωτικό. Η απάντηση που πήραν ήταν αποκαλυπτική των προθέσεων: "Αυτές οι διακρίσεις είναι ιδεολογικές και ανήκουν στο παρελθόν..."

Αυτό βγάζει καθαρά τι άποψη έχει η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ για το ΕΣΥ και γιατί μέσα στο κατακαλόκαιρο ο Γείτονας βιάστηκε να περάσει νόμο που βάζει μάνατζερ στα δημόσια νοσοκομεία όπως σε επιχειρήσεις.

Το μήνυμα είναι πολύ καθαρό. Η κυβέρνηση δεν βάζει σε προτεραιότητα τις ανάγκες των εκατομμυρίων εργατών για περίθαλψη αλλά το πώς οι Αποστολόπουλοι θα εξασφαλίσουν μεγαλύτερα κέρδη μέσα από την διάλυση του ΕΣΥ.

Μέχρι τώρα η χρηματοδότηση των νοσοκομείων γινόταν από τον προϋπολογισμό, όπως και των σχολείων. Αυτό σημαίνει δημόσια και δωρεάν υγεία και παιδεία. Με το νόμο Γείτονα το κάθε νοσοκομείο γίνεται "αυτοδιαχειριζόμενο". Κοινώς θα καλύπτει τα έξοδά του πουλώντας ακριβά τις υπηρεσίες του.

Στην Αγγλία που οι Τόρυδες πέρασαν έναν παρόμοιο νόμο πριν πολλά χρόνια, οι εργαζόμενοι γράφονται σε λίστες αναμονής που περιμένουν τουλάχιστον ένα εξάμηνο για ενα εξασφαλίσουν μια εξέταση ή ένα κρεβάτι. Τα κρεβάτια και οι πτέρυγες, που παλιότερα ήταν για τους εργαζόμενους, έχουν μετατραπεί τώρα σε "ιδιωτικές πτέρυγες" των πλουσίων.

Η χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό θα γίνεται πια σύμφωνα με την "αποδοτικότητα" των νοσοκομείων. Το παράδειγμα του πού μπορεί να οδηγήσει είναι το τι συνέβη με το Δαφνί, όπου με το κριτήριο ότι ο κάθε ασθενής κοστίζει πολλά και δεν αποδίδει τίποτα το νοσοκομείο έφτασε σχεδόν στο κλείσιμο. Δεν είχε λεφτά ούτε για προμήθειες τροφίμων στους ασθενείς.

Αντί για επεκτάσεις νοσοκομείων ανοίγει ο δρόμος για αναγκαστικές συνενώσεις τμημάτων κατά συγκροτήματα ακόμα και μεταφορές μονάδων σε άλλα νοσοκομεία. Κάτι που, παλιότερα, είχε αποπειραθεί να το κάνει η ΝΔ με το ΕΛΠΙΣ, αλλά αναγκάστηκαν να σταματήσουν μετά από τις κινητοποιήσεις.

Η κυβέρνηση θέλει να μεταφέρει τις εργασιακές σχέσεις του ιδιωτικού στον δημόσιο τομέα με την άρση της μονιμότητας, τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου, την αμοιβή κατά ιατρική πράξη, με την κατάργηση της υποχρέωσης των νοσοκομείων να προσλαμβάνουν όλους τους πτυχιούχους των Ιατρικών σχολών για ειδίκευση.

Πίσω απ τα παχειά λόγια για "νοικοκύρεμα" των νοσοκομείων στην πράξη η περίθαλψη θα είναι χειρότερη για την μεγάλη πλειοψηφία του κόσμου. Οι συνθήκες δουλειάς των γιατρών και των νοσηλευτών δεν θα αφήνουν περιθώρια για καλύτερη φροντίδα στους ασθενείς αφου ο μάνατζερ θα τους ελέγχει για να διασφαλίζει ότι δεν χρησιμοποιούν τα καλύτερα φάρμακα αλλά τα όποια φτηνά προβλέπει η λίστα.

Οι νοσοκομειακοί γιατροί της ΕΙΝΑΠ κατέβηκαν σε απεργία για τρεις βδομάδες για να μην περάσει το νομοσχέδιο. Η συμμετοχή στη απεργία ήταν η μεγαλύτερη από το 1985.

Τα μεγάλα νοσοκομεία όπως το Κρατικό Νίκαιας και ο Ευαγγελισμός είχαν συμμετοχή 100%. Στην Νίκαια απεργοί γιατροί κατάφεραν να κλείσουν τα εξωτερικά ιατρεία και το τμήμα επειγόντων περιστατικών.

Στον Ερυθρό, το Σωτηρία, το Κρατικό Αθήνας οι απεργοί έφτιαχναν ομάδες περιφρούρησης που έβγαιναν στη πύλη μοιράζοντας προκήρυξη στούς ασθενείς και ζητώντας συμπαράσταση.

Η δυνατότητα να κερδίσει αυτή η απεργία ήταν ορατή. Οπως σε όλες τις προηγούμενες απόπειρες μπορούσαν να αναγκάσουν και τον Γείτονα να πάρει πίσω το νομοσχέδιο. Το πρόβλημα δεν ήταν στη διάθεση των απεργών, αλλά στις ηγεσίες των συνδικάτων. Η ΕΙΝΑΠ ήταν μέσα με μισή καρδιά και έψαχνε την ευκαιρία, κάθε στιγμή, για να κλείσει την απεργία. Ενώ το νομοσχέδιο δεν είχε ακόμα ψηφιστεί, η ΕΙΝΑΠ είχε αναστείλει τις κινητοποιήσεις. Το συλλαλητήριο που έγινε, 17 Ιούλη, τη μέρα που ψηφιζόταν το νομοσχέδιο στη Βουλή, ήταν μετά το τέλος της απεργίας. Γι' αυτό και η συμμετοχή των γιατρών ήταν μικρή.

Η ηγεσία της ΟΕΝΓΕ (Ομοσπονδία των νοσοκομειακών γιατρών) και της ΠΟΕΔΗΝ ήταν από την αρχή ενάντια στο αίτημα "να αποσυρθεί το νομοσχέδιο" και μιλούσαν για τροποποιήσεις. Γι' αυτό και ήταν ενάντια στην απεργία. Αυτό είχε σαν συνέπεια να περιοριστεί η απεργία κύρια στην Αθήνα και μέσα στα νοσοκομεία μόνο στους γιατρούς και όχι και στο υπόλοιπο νοσηλευτικό προσωπικό.

Στο Κρατικό Νίκαιας, με πρωτοβουλία της Εργατικής Αλληλεγγύης, μαζεύτηκαν 400 υπογραφές από νοσηλευτές, γιατρούς και διοικητικούς σε κείμενο που καλούσε το τοπικό σωματείο να οργανώσει γενική συνέλευση για να αποφασίσουν συμμετοχή όλων στην απεργία.

Το νήμα αυτής της αντίστασης δεν έχει σταματήσει. Ενάμισυ μήνα μετα την ψήφιση του νομοσχέδιου οι εργαζόμενοι στο Μεταξά και το Λοιμωδών κατέβηκαν σε απεργία στις αρχές Σεπτέμβρη ενάντια στην απόφαση του Γείτονα να εντάξει υποχρεωτικά αυτά τα νοσοκομεία στα εφημερεύοντα. Διεκδικούν να ενισχυθούν με προσλήψεις γιατρών και νοσηλευτών και με αγορά σύγχρονου εξοπλισμού για να ανταποκριθούν στις ανάγκες των ασθενών. Το Μεταξά είναι το δεύτερο αντικαρκινικό στο λεκανοπέδιο και το Λοιμωδών από τα λιγοστά που υπάρχουν για ηπατίτιδα και Ειτζ. Μετά την απεργία διαρκείας στο Λοιμωδών το υπουργείο υποχώρησε και υποσχέθηκε ότι σε ένα μήνα θα κάνει προσλήψεις.

Ομως, ο Γείτονας και ο Σημίτης δεν μπορούν να κοιμούνται ήσυχοι. Η δύναμη που μπορεί να ανατρέψει τα σχέδια τους βρίσκεται στα ίδια τα χέρια των εργαζόμενων μέσα στα νοσοκομεία.

Τα μέτωπα είναι ανοιχτά. Οι 5600 προσλήψεις νοσηλευτών που υποσχέθηκε η κυβέρνηση μετά τις μεγάλες απεργίες της ΠΟΕΔΗΝ έχουν μείνει στα χαρτιά. Η ΠΟΕΔΗΝ κάτω απο τις πιέσεις της βάσης έστειλε μήνυμα στην κυβέρνηση ότι ζητάει να προχωρήσουν αμέσως οι προσλήψεις και ταυτόχρονα ότι δεν δέχεται την πολιτική του 2,5% αυξήσεις στους μισθούς.

Μπορεί για το Σημίτη να είναι ιδεολογικό το ζήτημα αν τα νοσοκομεία θα είναι δημόσια ή ιδιωτικά. Για τους χιλιάδες εργάτες που παλεύουν καθημερινά μέσα στους χώρους η πάλη για δημόσια και δωρεάν υγεία είναι στην καρδιά του αγώνα τους.

Πέτρος Κωνσταντίνου

Τσε Γκεβάρα και η στρατηγική του αντάρτικου

Το παρακάτω κείμενο είναι η ομιλία του *Μάικ Γκονζάλες* στη βδομάδα Μαρξισμός '97 που οργάνωσε το SWP (Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα) στο Λονδίνο. Ο Μ. Γκονζάλες διδάσκει στο Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης και είναι συγγραφέας άρθρων και βιβλίων για την Κούβα, το Μεξικό και τη Νικαράγουα

Στο τέλος του 18ου αιώνα στο Περού έγινε μια μαζική ινδιάνικη εξέγερση. Αυτός που ήταν επικεφαλής λεγόταν Τουπάκ Αμάρου, όνομα που έγινε γνωστό και πρόσφατα.

Το όνομα αυτό ήταν του τελευταίου Ίνκα και το πήρε ξανά ο επικεφαλής αυτής της μεγάλης αντάρτικης εξέγερσης. Οταν τον συνέλαβαν οι Ισπανοί, τον πήγαν στην πρωτεύουσα των Ίνκας Κούζκο, το σώμα τοποθετήθηκε στο κέντρο της κεντρικής πλατείας, δέσανε τα άκρα του με άλογα και τον διαμέλισαν. Ο σκοπός τους ήταν το σώμα του να μην αποτελέσει λείψανο που να γίνει το κέντρο μιας νέας εξέγερσης. Θυμήθηκα αυτή την ιστορία διαβάζοντας την έρευνα για τον Τσε Γκεβάρα που τα κομμένα χέρια του βρίσκονται στην Κούβα και το πτώμα του στη Βολιβία, όπου και δολοφονήθηκε τον Οκτώβρη του 1967 από άνδρες του Βολιβιανού στρατού και της αστυνομίας με τη συνεργασία της CIA και του αμερικάνικου στρατού.

Ο Τσε μιλάει στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ

Η έρευνα για τα κόκκαλα του Τσε Γκεβάρα, που κράτησε 30 χρόνια, δείχνει το πόσο δυνατό σύμβολο έγινε ο νεαρός αργεντινός επαναστάτης που ταξίδεψε σ' όλη τη Λατινική Αμερική, κατέληξε στην Κούβα όπου έπαιξε ηγετικό ρόλο στην Κουβανική επανάσταση και δολοφονήθηκε λίγο πριν από τα 40 του.

Από τότε ως τώρα το πρόσωπο του Τσε Γκεβάρα επανεμφανίζεται ως σύμβολο σε ολόκληρο τον κόσμο. Στις ταραχές για το ψωμί στο Καράκας το πρόσωπο του Τσε Γκεβάρα ήταν μπροστά στους διαδηλωτές. Στην Ιταλία στις πορείες και τις διαδηλώσεις της νεολαίας πέρσι και πρόπερσι έβλεπες παντού το πρόσωπο του Τσε Γκεβάρα.

Ο Γκεβάρα είναι ένα δυνατό σύμβολο που το πρόσωπό του στη μορφή σκίτσου έχει φοβερή δύναμη, όπως το Χ του Μάλκολμ Χ ή σαν την σκιαγραφία του καπέλου του Σαντίνο. Γενιές ολόκληρες, η μια μετά την άλλη, ταυτίζονται, μέσα από τέτοια σύμβολα με την εξέγερση και σαν ένα είδος επαναστατικής καθαρότητας.

Απόλυτη αφοσίωση, θυσία των προσωπικών αναγκών, των προσωπικών ανέσεων. Ο ασθματικός Γκεβάρα βάδιζε με τους αντάρτες στα βουνά παρόλο τον πόνο του όπως μαθαίνουμε από το βολιβιανό ημερολόγιο και αυτό είναι η υποταγή των προσωπικών αναγκών στην υπηρεσία της επανάστασης.

Αυτός είναι ο συμβολικός Γκεβάρα. Η ηρωική μορφή που όπως έχει ειπωθεί για τόσες πολλές μορφές που υπάρχουν στην παράδοσή μας,τον Σπάρτακο, τον Ζαπάτα κλπ το πνεύμα παραμέ-

νει και ζει στη συλλογική μνήμη ακόμα και όταν το σώμα πεθαίνει. Υπό μια έννοια αν η δουλειά μας εδώ ήταν απλώς να εκφράσουμε τον θαυμασμό μας γι αυτή την ηρωική μορφή που τα λόγια της και τα έργα της συνέπιπταν, δεν θα είχαμε πολλά άλλα να πούμε.

Αλλά η δουλειά μας δεν είναι να δημιουργήσουμε ένα κατάλογο ηρώων που τονίζουν τις ηθικές ιδιότητες της υπόθεσής μας. Γιατί το καθήκον μας είναι να δούμε αυτές τις σημαντικές μορφές σε σχέση με την συμβολή τους στην εξελισσόμενη θεωρία και πρακτική της προλεταριακής επανάστασης. Αυτό σημαίνει μια κριτική προσέγγιση στην εμπειρία και στη θεωρία του ανταρτοπόλεμου που πρόβαλε και συμβόλισε ο Τσε Γκεβάρα.

Οταν αναφερόμαστε στον Λένιν ή σε άλλες μορφές της επαναστατικής παράδοσης δεν ασχολούμαστε μόνο με την προσωπική τους συμπεριφορά. Δεν μπορούμε λοιπόν να κάνουμε εξαιρέσεις. Δεν μπορούμε να πούμε ότι υπάρχουν μορφές που εξαιρούνται από την ιστορική κατανόηση. Ας δούμε τον Τσε Γκεβάρα με τιμιότητα, με σεβασμό, αλλά χωρίς εξιδανικεύσεις.

Από την είσοδο των ανταρτών στην Αβάνα

Η συνάντηση στο Μεξικό

Στο ξεκίνημά του, μιλάμε για το γιο μιας αργεντίνικης μεσοαστικής οικογένειας, ένα φοιτητή που βρίσκεται σε μια πολύ ταραγμένη εποχή της ιστορίας της Αργεντινής αλλά που καθαρά δείχνει μεγάλη απέχθεια για όλα τα κινήματα και τις κινήσεις που βρίσκονται μπροστά του καθώς πηγαίνει στο πανεπιστήμιο. Φεύγει με μια μοτοσυκλέτα, χωρίς κανένα ιδιαίτερο σκοπό αλλά κυρίως για να βρει κάποιο ωραίο μέρος στο οποίο η ζωή του να έχει νόημα. Στο βιβλίο "Ο Τσε Γκεβάρα σε μοτοσυκλέτα" που καλύπτει εκείνη την περίοδο της ζωής του δεν υπάρχουν ιδιαίτερες συζητήσεις για τις σχέσεις μεταξύ των τάξεων ή για κοινωνικά θέματα και αυτό είναι σημαντικό γιατί το βιβλίο γράφτηκε εφτά χρόνια προτού ο Γκεβάρα εμφανιστεί στην Κούβα σαν ηγέτης της επανάστασης.

Υπάρχουν κάποιες πολύ γενικές και αφηρημένες συζητήσεις για τη φύση του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού αλλά πολύ λίγα πράγματα για τις τάξεις και καθόλου για την ανάγκη της επανάστασης. Αρα, αυτό που βλέπουμε στο βιβλίο είναι κάποιον που είναι βαθιά δυσαρεστημένος και ανήσυχος για την κυριαρχία του έθνους του από μια διεφθαρμένη αστική τάξη που φαίνεται αμετακίνητη αλλά που επίσης φαίνεται ανίκανη να προωθήσει τα γενικά συμφέροντα της κοινωνίας και του έθνους του.

Το άλλο χαρακτηριστικό αυτής της αφήγησης είναι η απόρριψη του αργεντίνικου ΚΚ που έχει μια μακριά ιστορία συνεχών συμβιβασμών, διαφθοράς και όλο και δεξιότερων θέσεων. Ετσι για την προσωπική εξέγερση του το 1952 η μόνη μέθοδος φαίνεται το ταξίδι με μοτοσυκλέτα.

Το 1954 ο Γκεβάρα βρέθηκε στη Γουατεμάλα σ' ένα δεύτερο ταξίδι του. Εκεί η μεταρρυθμιστική κυβέρνηση του Jacobo Arbenz έγινε στόχος της καταστολής των ΗΠΑ που έστειλαν τις στρατιωτικές τους δυνάμεις για να ανατρέψουν αυτό που κάποιοι οι περιέγραψαν ως επανάσταση αλλά που ήταν μια απόπειρα μεταρρύθμισης και εκσυγχρονισμού, ιδιαίτερα στον αγροτικό τομέα στη Γουατεμάλα. Ας μην πέφτουμε στην εξιδανίκευση.

Μια πρόσφατη αναλυτική (800 σελίδες) βιογραφία του Τσε Γκεβάρα από τον Τζον Λη Αντερσον τονίζει ότι όσο βομβαρδιζόταν η πρωτεύουσα της Γουατεμάλα ο Γκεβάρα ήταν κάπου αλλού και κοίταγε τα ερείπια των Μάγια. Σ' αυτή τη φάση ο Γκεβάρα δεν ήταν συνδεδεμένος με καμιά πολιτική παράδοση. Αυτό δεν αφορά μόνο αυτόν προσωπικά. Μετά την καταστολή στη Γουατεμάλα ο Γκεβάρα, μαζί με πολλούς άλλους λατινοαμερικάνους που βρέθηκαν εκεί, πήγε στο Μεξικό. Και εκεί συνάντησε και φυσικά ήταν μια ιστορική συνάντηση "τα μέλη του Κινήματος της 26ης Ιούλη που ο ηγέτης τους" ήταν ο Φιντέλ Κάστρο. Μια μικρή ομάδα που το όνομά της προερχόταν από την προσπάθεια κατάληψης των στρατώνων της Μονκάδα στην Κούβα από μια ομάδα ριζοσπαστών εθνικιστών. Αυτή η προσπάθεια απέτυχε και ο Κάστρο βγήκε από τη φυλακή 3 χρόνια αργότερα χάρη σε μια αμνηστία.

Ετσι ο Κάστρο και ο Γκεβάρα συναντήθηκαν πάνω σε κοινές πολιτικές βάσεις: 1) Ο θυμός με τις αστικές τους τάξεις που δεν μπορούσαν να προωθήσουν ούτε στο ελάχιστο τον εκσυγχρονισμό των χωρών τους. 2) Την πλήρη τους αποστασιοποίηση από οποιουδήποτε είδους παράδοση εργατικής επανάστασης που τους φαινόταν ότι στις χώρες τους αντιπροσωπευόταν από τα χρεωκοπημένα, συμβιβαστικά και ανέντιμα κομμουνιστικά κόμματα. Και για τις δύο περιπτώσεις (για την Αργεντινή και την Κούβα) και τα κομμουνιστικά κόμματά τους, αυτό ίσχυε. Ετσι έχουμε μεσοαστούς επαναστάτες με εθνικιστικές τάσεις, αποκομμένους από κάθε είδους μαζικό κίνημα.

Οι ιδέες του

Οταν στο τέλος του 1956, ο Κάστρο, ο Γκεβάρα και άλλοι 80 Κουβανοί κάνουν την απόπειρα να αποβιβαστούν με μια στρατιωτική δύναμη στην Κούβα, οι σχολιαστές λένε ξανά και ξανά ότι ο Γκεβάρα ήταν μαρξιστής. Είχε πραγματικά στραφεί στο μαρξισμό ο Τσε;

Οταν συζητάμε αν ο Γκεβάρα ήταν μαρξιστής ή όχι, μιλάμε για το αν η ανάλυσή του για την κοινωνία ξεκίναγε από μια ταξική ανάλυση και αν ήταν αφοσιωμένος στους ιστορικούς σκοπούς της εργατικής τάξης. Μας λένε ότι ο Γκεβάρα ήταν μαρξιστής γιατί είχε αρχίσει να αντιλαμβάνεται τη φύση του ιμπεριαλισμού, να χρησιμοποιεί μαρξιστικές κατηγορίες, είχε αρχίσει να διαβάζει μαρξιστικά κείμενα. Αλλά το γεγονός παραμένει ότι ο Γκεβάρα αποβιβάστηκε στην Κούβα με άλλους 80 ανθρώπους εκ των οποίων μόνο ένας, ο Ραούλ Κάστρο, αδελφός του Φιντέλ, είχε κάποια προηγούμενη ιστορία σχέσης με τη μαρξιστική παράδοση. Για όλους τους άλλους, η επανάσταση σήμαινε την ανατροπή με στρατιωτική επίθεση, μιας διεφθαρμένης δικτατορίας για

τί όλες οι ειρηνικές προσπάθειες είχαν αποτυχει, έτσι ώστε να μπορει να εκσυγχρονιστεί και να αναπτυχθει η κουβανική οικονομια.

Ο Κάστρο είχε ξεκινήσει την πολιτική του δράση σαν νεαρός φοιτητής, σαν υποψηφιος ενός κομματος στο τελος της δεκαετιας του 40 που ειχε κατεβει στις εκλογές, φάνηκε να τις κερδίζει και μετα στερήθηκε τη νικη μ' ενα απο τα κόλπα του Μπατίστα. Απ' αυτό το γεγονος το συμπερασμα που εβγαλε ο Κάστρο και ο κυκλος του ειναι ότι η αλλαγή έρχεται με στρατιωτικη κατάληψη της εξουσίας.

Αν θέλετε η πολιτική που κυριαρχουσε στο Κινημα της 26ης Ιούλη ήταν η πολιτική του επαναστατικού εθνικισμού, της διαλυσης των εμποδιων για συνεχιζόμενη εθνική ανάπτυξη. Οταν ο Καστρο εδωσε την πρώτη του συνέντευξη στα βουνά στον ανταποκριτη του LIFE Χέρμπερτ Μάθιους, αυτη ήταν η γραμμη που επαναλάμβανε ξανα και ξανα: Οτι υπήρχε ένα κουβανικό ΚΚ αλλά ήταν απολυτα συμβιβασμένο και εχθρικό προς τον Κάστρο και σ' αυτους που αποκάλουσε μικροαστους πραξικοπηματιες.

Εκεινα τα δυο χρόνια 1957-'58 ειναι σημαντικα. Τον Γεναρη του '59 ο Καστρο και ο Γκεβαρα εμπαιναν νικητες στην Αβανα. Ο ανταρτοπόλεμος ήταν συντομος, πολυ περιορισμένος και δεν μπορει να θεωρηθει η αιτια της πτωσης του Μπατιστα, ο πρωτος που το παραδεχτηκε ήταν ο Γκεβαρα. Υπάρχουν πολλοί αλλοι παράγοντες. Ο πρωτος ειναι η κατάρρευση του καθεστωτος υπό το βάρος της διαφθορας και της ανικανοτητας του και δεύτερον και ακομα σημαντικοτερο η σταδιακη αποσυρση της αμερικανικης υποστηριξης απο ενα τοσο δημόσια διεφθαρμένο, ανικανο και καταπιεστικο καθεστως. Αυτο δεν αρνειται τη συμβολικη σημασία του ανταρτοπόλεμου, αλλα το να πει κανεις οτι ο ανταρτοπολεμος εριξε τον Μπατιστα ειναι στην καλυτερη περιπτωση απλοικό, στη χειρότερη ανέντιμο.

Συγκέντρωση στην Αβάνα στις 18 Οκτωβρη 1967 στη μνήμη του Τσε

Οπως φαινεται και στα κειμενα του Γκεβαρα εκείνης της εποχής, ο αριθμός των σημαντικων συγκρουσεων ηταν μικρος. Αυτό δεν σημαινει οτι δεν εγιναν μάχες προς το τέλος. Εγιναν, αλλα ως στρατιωτικη επιχείρηση το βάρος της δεν μπορει να εξηγησει την ταχυτητα και την κλιμακα της καταρρευσης του Μπατιστα.

Εκεινα τα 2 χρόνια γινεται μια πολιτικη μαχη μέσα στο "Κινημα της 26ης Ιουλη". Μια μάχη τυπικα για το που πρεπει να βρισκεται η ηγεσία του κινήματος. Στα βουνα η στην πολη.

Υπηρχαν σημαντικές οργανωσεις στην πολη, ειδικα μια που λεγοταν "Επαναστατικό Διευθυντηριο". Δεν πρεπει να την εξιδανικευσουμε σαν ενα εργατικο κινημα αλλα ειχε βαση μεσα στους φοιτητες, ειχε μια ιστορία συνδεσης με εργατες και δουλειας μαζι τους. Υπηρχε κομματι του "Κινηματος της 26ης Ιουλη" στις πόλεις αλλά παρά την ποιότητα του κυριου ηγετη του, του Φρανκ Πάις προχωρησε πολύ λιγο στην επιτυχη οργάνωση των εργατων στις πόλεις. Η διαμαχη μεταξυ της ηγεσιας του βουνού και της πόλης τυπικα ηταν για το που θα έπρεπε να διεξαχθει ο αγωνας, όμως στην πραγματικότητα, αναφεροταν σε κάτι πιο βαθυ. Ηταν για το προτυπο της επαναστατικής οργάνωσης.

Πως θα γινόταν η επανάσταση. Αν γινόταν με μια επιτυχημένη στρατιωτική παρέμβαση, τότε η επανάσταση θα ηταν μια στρατιωτικη πράξη και η μορφή της οργανωσης που "αντιστοιχούσε" ηταν η στρατιωτική οργάνωση, μια στρατιωτικη διοικηση.

Αν από την άλλη μεριά η επανάσταση ήταν, όπως εμείς λέμε, η αυτο-απελευθέρωση της εργατικης τάξης τοτε ο ρόλος της πρωτοποριας του επαναστατικού κόμματος ειναι να βρίσκεται μέσα σ' ένα μαζικό κινημα, να το καθοδηγει. Αυτή η αντίληψη δεν αρνειται την ένοπλη παλη, απλώς επιχειρηματολογεί πάνω στο ζητημα του αν η πολιτικη υποτάσσεται στα οπλα η τα όπλα στην πολιτική. Τι καθορίζει τις αποφασεις της επαναστατικής οργανωσης.

Στα βουνά ήταν απόλυτα καθαρό ότι αυτό που χτιζοταν ήταν σ' ενα προτυπο στρατιωτικής λειτουργιας. Ο βιογραφος του Τσε, Αντερσον, γραφει και για πριν και για μετα την επανασταση του 1959 στην Κουβα, για την σκληρότητα με την οποια ο Γκεβαρα αντιμετωπιζε την ανυπακοή και για τις παραδειγματικες τιμωριες που επεβαλε. Είναι παράδοξο γιατι παρουσιαζει αυτες τις τιμωριες ως υποδείγματα επαναστατικής καθαρότητας. Εγώ νομίζω ότι θα έπρεπε να το δουμε κάπως διαφορετικα και να πουμε οτι ακόμα και πριν το 1959 αυτο που φτιαχνόταν ήταν μια στρατιωτική δομή διοικησης. Οι συνοπτικες εκτελέσεις αυτών που δεν υπακουουν ειναι οι συνέπειες μιας τετοιας δομης.

Υπουργός Βιομηχανίας

Μετά το 1959 το καθηκον του Γκεβάρα ειναι να πετυχει δυο σκοπους. Μπαινει επικεφαλής μιας σειρας οικονομικών υπουργειων που ειχαν ως έργο να βρουν τροπο η Κουβα να απαλλαγει από την εξαρτηση της απο της μονοκαλλιέργεια της ζάχαρης και να εκβιομηχανιστει γρήγορα. Το άλλο καθηκον που αναλαμβάνει ειναι η δημιουργια ενος μηχανισμου κρατικής ασφαλειας. Αυτα τα δυο πράγματα δεν ειναι ξεχωριστα. Ειναι μέρος μιας ενιαιας δομης. Ταχεια εκβιομηχάνιση στο πλαισιο μιας διοικητικα καθοδηγουμενης οικονομιας.

Το Κουβανικό καθεστως μετά το 1959 δεν το χαρακτηρίζουν μαζικοί δημοκρατικοι θεσμοι που βγαινουν απο τα κατω. Το κράτος που φτιαχνεται μετά το 1959 χαρακτηρίζεται απο την ιδια διοικητική δομη, όπως και η στρατιωτικη οργανωση του αντάρτικου.

Από τα πάνω προς τα κατω. Το κράτος θα ηγειται, οι μάζες θα ακολουθουν. Οπως στήριζαν το αντάρτικο στα βουνά. Το κειμενο κλειδί γι' αυτή την εποχή, το *Κράτος και Επανάσταση της Κούβας*, ειναι το βιβλιο του Γκεβαρα "Ανταρτοπόλεμος". Διαβαστε το οχι ως εγχειρίδιο για ανταρτοπόλεμο αλλά ως προτυπο για δομή πολιτικης οργάνωσης, γιατι αυτο ειναι. Αυτο το μοντέλο είναι μοντέλο στρατιωτικής διοίκησης στο οποίο η προτεραιότητα είναι στρατιωτικη, στο οποίο η εξουσία κερδίζεται με ένοπλο αγώνα που οριζεται ως η αιχμη της επανάστασης. Ο ορισμός της επαναστασης ειναι η καταληψη της εξουσιας με στρατιωτική συγκρουση. *Στην αντίληψη του Γκεβάρα, η επαναστατική πρωτοπορία κάνει την επανασταση, όχι η επαναστατικη ταξη.*

Οι συνέπειες αυτής της θεσης είναι συγκεκριμένες και υλικές. Γιατί η κουβανική επανάσταση ήταν η πρώτη επιτυχημένη επανάσταση ενάντια στον ιμπεριαλισμό στο ημισφαίριο. Είχε το κύρος του γυρίσματος της παλίρροιας στη Λατινική Αμερική. Το κύρος της ξύπνησε την ελπίδα σε μια ολόκληρη γενιά από ανθρώπους σαν τον Γκεβάρα. Αυτό που έλεγε η Κούβα, μια ολόκληρη γενιά επαναστατών της Λατινικής Αμερικής το έπαιρνε σαν ευαγγέλιο.

Ο Γκεβάρα έγινε ο εκπρόσωπος της Κουβανικής Επανάστασης. Οχι της Ρεαλπολιτίκ και των ξαφνικών ζιγκ-ζαγκ του καθεστώτος στα πλαίσιο μιας διεθνούς κατάστασης που συνέχεια άλλαζε. Ο Κάστρο αντιπροσώπευε την επιβίωση του κράτους στην παγκόσμια πραγματικότητα των αρχών της δεκαετίας του '60. Ο Κάστρο χρεώθηκε τις στροφές προς της Ρωσία. Ο Γκεβάρα αντιπροσώπευε την σταθερή αναζήτηση της επαναστατικής αλλαγής. Καθώς οι ημερομηνίες που είχε προβαλει ο Γκεβάρα για την πλήρη εκβιομηχάνιση απομακρύνονταν και ο ίδιος δυσαρεστούνταν ολοένα και περισσότερο με τις συνέπειες της σοβιετικής ανάμιξης στην Κούβα, (που του φαινόταν ότι όλο και περισσότερο περιόριζαν την Κούβα ξανά στην εξάρτησή της από τη ζάχαρη), ο Γκεβάρα στράφηκε σε άλλες μεθόδους.

Αρχισε να ψάχνει τη δυνατότητα απλώματος και επέκτασης της επανάστασης. Μ' αυτή την έννοια, όπως φαίνεται στο δοκιμιό του "Ενα, δυο, τρία, πολλά Βιετνάμ" που γράφτηκε στο τέλος του 1963, αλλά δημοσιεύτηκε το 1965, ο Γκεβάρα δείχνει ότι κατανοεί πώς η επιβίωση της Κουβανικής Επανάστασης εξαρτάται από το άπλωμα επαναστατικών κινημάτων αλλού. Μ' αυτή την έννοια ο Γκεβάρα είναι ένας υποδειγματικός διεθνιστής.

Αλλά ο διεθνισμός δεν είναι μια αφηρημένη αντίληψη. Ο διεθνισμός είναι μια προέκταση της αντίληψης που έχει κανείς για την επανάσταση: συγκεκριμένα για το πώς οι επαναστάσεις γίνονται πέρα από τα όρια μιας χωρας.

Διεθνιστής;

Στην περίπτωση του Γκεβάρα ο διεθνισμός εμφανιζόταν στη διεθνοποίηση του αντάρτικου μοντέλου. Δεν υποστηριζε την ανάγκη του αργού χτισίματος ενός κινήματος, δεν υποστηριζε την ανάγκη του ριζώματος μέσα στον κόσμο, υποστήριζε ότι η επαναστατική πρωτοπορία μπορούσε να υποκαταστήσει την ταξη και μετα να νομοθετήσει την επανάσταση με διατάγματα, από τα πάνω, αφού ειχε καταλάβει την εξουσια.

Οι συνέπειες αυτης της αποψης ηταν η καταστροφή μιας ολοκληρης γενιας επαναστατων της Λατινικης Αμερικης που ακολούθησε ενα παράδειγμα όπου τσακιζονταν αμέσως. Παράδειγμα, το Περου το 1965, ή η Γουατεμάλα οπου κρατησε ως το τέλος της δεκαετιας με τρομερές συνέπειες. Αλλά το πιο χαρακτηριστικό επεισόδιο ειναι η αποπειρα του Γκεβαρα να απλωσει την επανασταση στην Αφρική. Η ανάμιξη του Γκεβαρα στο Κονγκο ειναι υπο μια έννοια ένας πρόδρομος του τι θα γινόταν αργότερα στη Βολιβια.

Ο Γκεβάρα οδήγησε τον Απρίλη του 1965 μικρές ομαδες κουβανων να περασουν από την Τανζανία στο Κονγκο, όπου προσπάθησαν για έξι μηνες να στησουν αντάρτικο. Τον Νοεμβρη του '65 αναγκαστηκαν να αποχωρήσουν και ο Τσε έγραφε στο ημερολόγιο του:

"Ολοι οι Κονγκολέζοι ηγέτες (του ανταρτικου) βρίσκονται σε πλήρη υποχωρηση, οι αγρότες έχουν γινει όλο και πιο εχθρικοί. Κι όμως, η ιδεα ότι τελικά θα εγκαταλείψουμε την περιοχή, αφηνοντας τους χωρικούς ανυπεράσπιστους (και μαζί τους όσους ένοπλους είχαν μείνει, ανθρωπους ηττημένους που ένιωθαν προδομένοι) - όλα αυτά με έκαναν να νιωθω πολύ άσχημα".

Οι επαναστάτες είχαν φτάσει δηλώνοντας ότι η επαναστατική πρωτοπορία μπορεί ν' αλλάξει την κατάσταση μέσα σε μια νύχτα. Αυτό που επακολούθησε ήταν μια ιστορία ανικανότητας, λάθος συνεννοήσεων, λάθος εκτίμησης της κατάστασης, πλήρους απομόνωσης μιας ομάδας κουβανών επαναστατών που έφτασαν στο μέσο της πιο απίθανα μπλεγμένης κατάστασης στο Κονγκό για να ηγηθούν της επανάστασης. Δεν είναι αστείο, γιατί οι άνθρωποι που ήταν εκεί ήταν έντιμοι και αφοσιωμένοι. Δεν είναι αστείο, γιατί αυτό ήταν μια απόδειξη λογικών συνεπειών της στρατηγικής της επανάστασης μέσω του ανταρτοπόλεμου.

Σε μεγαλύτερη κλίμακα τα ίδια έγιναν στη Βολιβία. Διαβάστε τα "Ημερολόγια της Βολιβίας" του Τσε. Πρόκειται για τραγικά κείμενα. Από τη μια είναι πολύ καθαρή απόδειξη της αφοσίωσης, της αυτοθυσίας και της σταθερότητας του Γκεβάρα στην υπόθεση της επανάστασης. Από την άλλη μεριά είναι η πιο τρομερή απόδειξη για τη χρεωκοπία μιας ολόκληρης άποψης του πώς κάνεις την επανάσταση.

Υπάρχει μια στιγμή κλειδί όταν ο Γκεβάρα στο τέλος ενός μήνα γράφει: *"Είμαστε απομονωμένοι στα βουνά και γίνεται μια γιγάντια απεργία εργατών κασσίτερου στην άλλη άκρη της χώρας. Κρίμα που δεν έχουμε καμιά σχέση μ' αυτή".* Τίποτα δεν δείχνει καλύτερα τις συνέπειες μιας στρατηγικής, όσο αυτή η απόσταση μεταξύ των επαναστατών στο βουνό και της τρομερής δύναμης της βολιβιανής εργατικής τάξης με μια εντυπωσιακή ιστορία αγώνων και ένα φοβερό επίπεδο οργάνωσης.

Η Βολιβία είναι το τέλος μιας στρατηγικής. Η απόδειξη της αποτυχίας μιας πολιτικής. Ας το πούμε ανοιχτά: Ο Γκεβάρα πρόσφερε πολλά στο κίνημα και με την προσωπική του στάση αλλά και επιβεβαιώνοντας τη βασική αρχή ότι η επανάσταση γίνεται από την εργατική τάξη και όχι από τους αυτοανακηρυσσόμενους αντιπροσώπους της. Η ηγεσία της τάξης είναι μέσα στην τάξη και από την τάξη. Δεν κάνει την επανάσταση για λογαριασμό της. Γιατί αν το κάνει αυτό σημαίνει ότι το βασικό χαρακτηριστικό του σοσιαλισμού, που είναι η μαζική δημοκρατία σε όλες τις μορφές, δεν μπορεί να εισαχθεί από την πλέον ακραία μορφή του αυταρχισμού που ειναι το στρατιωτικό μοντελο διοίκησης.

Ο Γκεβάρα έγινε ήρωας, δικαίως, την στιγμή που η στρατηγική στην οποια έδωσε το όνομά του και τη ζωή του, φάνηκε ανικανη να εκπληρώσει αυτα που θα ήθελε. Πιστευω ότι η αιτια ηταν η απομακρυνση των επαναστατων απο την επαναστατική παράδοση. Οι αρχες του επαναστατικου σοσιαλισμου πρέπει να κυριαρχουν σε καθε κινημα που θέλει να αποκαλειται πραγματικό επαναστατικο κινημα. Σκοπός καθε τέτοιου κινηματος πρεπει να ειναι να βρεθει η εργατική ταξη στην εξουσια και οχι οι αυτόκλητοι αντιπρόσωποί της.

Κανενα απ' τα επιχειρηματα του γκεβαρικου ανταρτικου δεν μπορει να υποκαταστησει την επιδιωξη της εργατικής εξουσιας που παραμένει καρδιά της γνησια σοσιαλιστικης παραδοσης.

Μαρξισμός και Ηθική

Βαρόνοι των ΜΜΕ, τραπεζίτες και γραφειοκράτες διαμαρτύρονται για τον ξεπεσμό των ηθών. Από πού πηγάζει αυτή η υποκρισία; Τι σχέση έχουν οι σοσιαλιστές μ' αυτές τις ιδέες; Τι αξίες έχουν να προβάλουν;

Ο *Σωτήρης Κοντογιάννης* απαντάει σε όλα αυτά.

Οι στήλες των συντηρητικών εφημεριδων φιλοξενουν συχνα αρθρα που φορτωνουν ολα τα δεινα στην "έλλειψη ιδανικων" της σημερινης κοινωνιας και ιδιιτερα της νεολαιας. "Πηγαινουμε από το κακό στο χειρότερο", λενε "και αυτο οφειλεται στη διάβρωση ολων των ηθικων αξιων" Το συμπερασμα τους ειναι πάντα το ιδιο χρειαζεται περισσοτερη πειθαρχια στα σχολεια, απο τελεσματικότερος ελεγχος απο την αστυνομια μεγαλυτερη αυστηροτητα απο τα δικαστηρια

Η πλειοψηφια των ανθρωπων εξοργιζεται με αυτές τις αυταρχικες ηθικολογιες Ειναι φανερο οτι ολη αυτή η συζητηση για τα "χαμένα ιδανικα" και τις "αξιες που λειπουν" δεν ειναι παρα μια επιθεση εναντια στους απλους ανθρωπους την εργατικη ταξη και τους φτωχους Ποτε καμια συντηρητικη εφημεριδα δεν θεωρησε, για παραδειγμα, ανηθικο το κλεισιμο ενος εργοστασιου που καταδικαζει στην ανεργια εκατοντάδες εργάτες και κλεβει το ψωμι από τις οικογενειες τους Ολες, ομως, βγαζουν αφρούς αγανακτησης αν ενας φτωχος μεταναστης τολμήσει να αρπαξει κανενα πορτοφολι για να χορτασει την πεινα του Ο εργοδοτης, λενε, δεν διωχνει τους εργατες επειδη του αρεσει αναγκαζεται από τους νομους της αγορας Ο μεταναστης, όμως ειναι κλεφτης

Η αρχουσα ταξη κυριολεκτικα κατεχει τα πρωτεια στην καταπατηση ολων των "ηθικων αξιων" που τοσο υποκριτικά υποστηριζει Και δεν μιλαμε μονο για τις απατες και τα σκανδαλα Ακόμα και οι "δεκα εντολες" παυουν ανοιχτα να ισχυουν οταν ερχονται σε αντιθεση με τα συμφέροντα της Στον πολεμο, το "ου φονευσεις" μετατρεπεται σε "ηρωική πραξη" οταν τα θυματα ανήκουν στον "εχθρο"

Οι ηθικολογιες των αστων ειναι προορισμενες αποκλειστικα για την εργατική ταξη και τα φτωχα στρωματα της κοινωνιας Ο μοναδικός τους στοχος ειναι να συγκαλύπτουν τις ευθυνες των καπιταλιστων και να φορτωνουν όλα τα κακα της κοινωνιας στους φτωχους

Αυτές οι διαπιστωσεις έχουν οδηγησει πολλους μέσα στην αριστερα να πετανε ολοκληρωτικά την εννοια της ηθικής στα σκουπιδια Οι σοσιαλιστες, λένε, δεν μπορουν να ρυθμιζουν τη συμπεριφορα τους με βαση κάποιους ηθικους κανονες το μοναδικο κριτηριο πρέπει να ειναι το συμφερον της εργατικης ταξης

Ο Μαρξ και ο Εγκελς ομως, δεν ειχαν ποτε διαγραψει την εννοια της ηθικης σαν αχρηστη Αυτοι που προτασσουν τα συμφεροντα τους στην ηθικη δεν ειναι οι εργατες αλλα οι καπιταλιστες Θελουμε να αλλαξουμε την σημερινη κοινωνια όχι μονο γιατι εκμεταλλευεται τους εργατες αλλα και γιατι ειναι μια κοινωνια που καταστρεφει και αλλοτριωνει καθε τι που έχει αξια γιατι ειναι μια κοινωνια βαθια απάνθρωπη και ανηθικη Ο σοσιαλισμος, η κοινωνια που θέλουμε να χτισουμε, ειναι μια κοινωνια ανωτερη όχι μονο οικονομικά και πολιτικα αλλα και ηθικα.

Προαιώνιες αξίες;

Το γεγονός ότι δεν αποκηρυσσουμε γενικα την ηθικη δεν σημαινει με κανενα τρόπο οτι αποδεχομαστε και τις ηθικές αξιες που προσπαθούν να μας επιβαλλουν οι καπιταλιστές Σε πεισμα των μυθολογιων για τις "δεκα εντολες", βλέπουμε οτι η ηθική δεν ειναι ουτε "προαιωνια", ουτε "αναλλοιωτη"

Στην αρχαια Αθηνα η ανδρικη ομοφυλοφιλια θεωρειτο ιση ή ακόμα και ανωτερη μορφή σχεσης απο την ετεροφυλοφιλια Στον 19ο αιωνα -και το μεγαλύτερο μερος του 20ου- η ομοφυλοφιλια εγινε "διαστροφή" που συνηθως τιμωρείτο με μακροχρονια φυλάκιση

Σημερα η στηριξη των ατομων με ειδικες ανάγκες θεωρειται αυταποδεικτη Στην αρχαια Σπαρτη η θεση τους ηταν στον Καιαδα.

Στον Μεσαιωνα ο ηθικος νομος επεβαλλε στους δουλοπαροικους να προσφέρουν στον αρχοντα τη γυναικα τους την πρωτη νυχτα του γαμου τους μια ηθικη εξωφρενικη για τη σημερινη εποχη

Η ηθική ειναι προιόν της κοινωνιας γι' αυτο αλλαζει μαζι της Και αυτο εγινε εξωφθαλμο τον 18ο και τον 19ο αιωνα, την εποχη που οι αστικές επαναστασεις σαρωναν στη μια μετα την άλλη χωρα τα παλια απολυταρχικα καθεστωτα των ευγενων και των βασιλιαδων

Η φιλοσοφια της εποχής εκεινης κυριευτηκε κυριολεκτικα, απο την ορμή της Γαλ-

λικής Επανάστασης και τα ιδανικά που κυμάτιζαν στη σημαία της: ελευθερία, ισότητα, αδερφότητα. Στα κείμενά τους οι θεωρητικοί της ανερχόμενης αστικής τάξης, έπλεκαν το εγκώμιο της "ελευθερίας" και κατακεραύνωναν τη θρησκεία και το κράτος -τα οχυρά της παλιάς άρχουσας τάξης- που τα θεωρούσαν τα μεγαλύτερα εμπόδια στην πορεία της ανθρωπότητας.

Καπιταλισμός

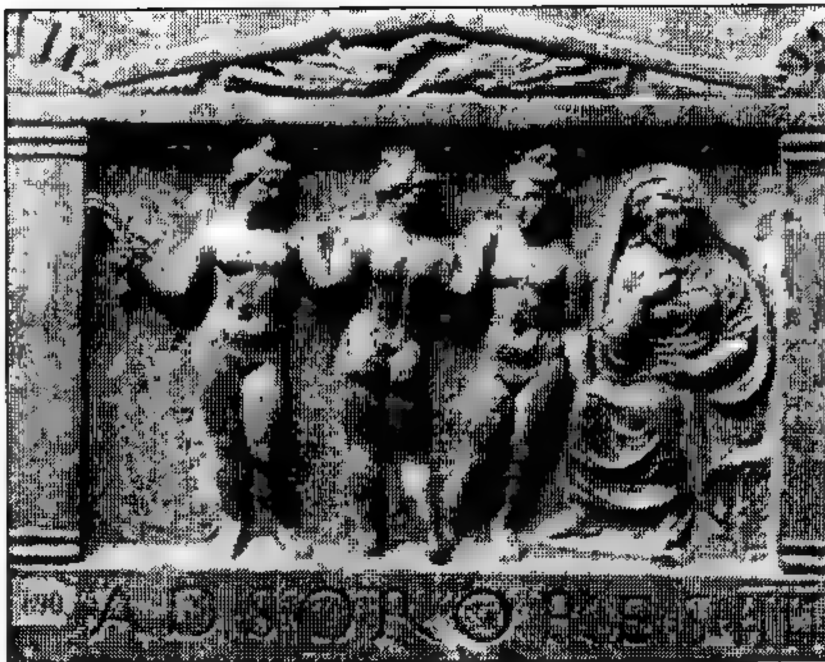
Ομως η κοινωνία που εγκαθιδρύθηκε μόλις καταλάγιασε ο καπνός από τη φωτιά των επαναστάσεων, απείχε πολύ από την κοινωνία της ελευθερίας που προπαγάνδιζε η αστική τάξη.

Από τη μια οι βιομήχανοι, οι γαιοκτήμονες και οι τραπεζίτες ξεχύθηκαν σε έναν άγριο αγώνα δρόμου για να αποκτήσουν ακόμα μεγαλύτερα πλούτη, ακόμα μεγαλύτερα προνόμια και ακόμα μεγαλύτερη εξουσία.

Απο την άλλη στην ύπαιθρο οι αγρότες διώχνονταν άγρια, με τις περιφράξεις των αγρών, απο τα κτήματα τους. Στις βιομηχανικές περιοχές που κατάφευγαν κυνηγημένοι από την ανέχεια, εργάτες και εργάτριες δούλευαν ασταμάτητα δώδεκα ώρες τη μέρα, εφτά μέρες τη βδομάδα. Στα ορυχεία ακόμα και μικρά παιδιά έξι, εφτά η οχτώ χρόνων μεγάλωναν χωρίς ποτέ να βλέπουν το φως του ήλιου, δουλεύοντας όλη τη μέρα βαθιά κάτω από τη γη. Στο Λίβερπουλ, το Μάντσεστερ, το Μπολτόν ο μέσος όρος ζωής για τους εργάτες δεν ξεπέρνανε τα 18 χρόνια! Οι άνθρωποι σπρώχνονταν σε μια απίστευτη δυστυχία -αυτή τη φορά όχι από τη βία και τον καταναγκασμό των ευγενών, αλλά από την φτώχεια, την πείνα, την ανάγκη. Η ελευθερία ήταν κενό γράμμα.

Αυτή η κατάσταση έσπρωξε τον Χέγκελ, τον σημαντικότερο θεωρητικό της αστικής επανάστασης, να αναγνωρίσει τον "αρνητικό" χαρακτήρα της αστικής κοινωνίας. Ο Χέγκελ περιέγραφε τον καπιταλισμό σαν μια κοινωνία "ασωτίας και αθλιότητας", μια κοινωνία "σωματικής και ηθικής έκλυσης" από τη μια και "αμέτρητης στέρησης και φτώχειας" από την άλλη.

Τι έφταιγε για αυτό; Ο καπιταλισμός, έλεγε ο Χέγκελ, έχει διαλύσει όλους τους ανθρώπινους δεσμούς που συνδέουν μεταξύ τους τα μέλη της κοινωνίας και τους έχει αντικαταστήσει με τους δεσμούς της αγοράς. Οι άνθρωποι έρχονται σε επαφή και συνεργάζονται μεταξύ τους πια μόνο σαν αγοραστές και πωλητές εμπορευμάτων. Ο ανταγωνισμός τρυπώνει στα πάντα και οι άνθρωποι γίνονται ατομιστές και εγωιστές.

Η πλάκα της φωτογραφίας δεν είναι από ναό, αλλά από ρωμαϊκό μπορδέλο. Ομως οι 3 κοπέλες μοιάζουν με θεές.

"Στην αστική κοινωνία" γράφει, *"ο σκοπός του καθένα είναι ο ίδιος ο εαυτός του, ενώ (ο σκοπός) κάθε άλλου είναι για αυτόν ένα τίποτα"*. Αυτός ο εγωισμός υπονομεύει τη δυνατότητα των ανθρώπων να κάνουν αυτά που θέλουν και μετατρέπει την ελευθερία, τελικά, σε κενό γράμμα.

Ο Χέγκελ, όμως, κατέληγε από αυτές τις παρατηρήσεις σε αντιδραστικά συμπεράσματα. Αφού οι άνθρωποι έχουν χάσει την ηθικότητά τους και έχουν γίνει εγωιστές, έλεγε, η ηθική θα πρέπει να επιβληθεί από κάποια εξωτερική δύναμη. *"Αυτή η ακαταστασία"*, έγραφε, *"μπορεί να οδηγηθεί σε αρμονία μόνο με το εξουσιαστικό* κράτος."

Ταξική κοινωνία

Ο Μαρξ διαφωνούσε ριζικά με τον ρόλο που προσπαθούσε να αποδώσει ο Χέγκελ στο κράτος. Το κράτος, έλεγε, δεν είναι κάποιος εξωτερικός μηχανισμός, αμόλυντος από την κοινωνία.

Η ίδια η κοινωνία δεν αποτελείται απλά και μόνο από εξατομικοποιημένα άτομα. Είναι ταυτόχρονα χωρισμένη σε τάξεις, σε εκμεταλλευτές και εκμεταλλευόμενους -σε καπιταλιστές και εργάτες, αν μιλάμε για την σημερινή κοινωνία.

Το κράτος δεν είναι ένα διαταξικό όργανο. Είναι ένας μηχανισμός που ελέγχεται από την άρχουσα τάξη και έχει σαν αποστολή να εξασφαλίζει την διατήρηση της κυριαρχίας της. Ποτέ το αστικό κράτος δεν προστάτεψε τους φτωχούς από τον "εγωισμό" των καπιταλιστών. Αντίθετα, αυτό που προστατεύει πάντα είναι τα προνόμια των καπιταλιστών.

Η διαίρεση της κοινωνίας σε τάξεις όμως δεν αφορά μόνο το κράτος. Επηρεάζει και την ίδια την ηθική -τα ιδανικά και τις αξίες της κοινωνίας.

Η ηθική γενικά, είναι ένα σύνολο από κανόνες προσωπικής συμπεριφοράς που αντανακλάνε την ανάγκη να εξασφαλίζεται, με τον καλύτερο τρόπο, η συνέχεια και η ανάπτυξη της κοινωνίας. Το σύστημα των ταμπού των πρωτόγονων κοινωνιών, για παράδειγμα, δεν ήταν απλά ένα άθροισμα από μυστικιστικές δοξασίες. Ηταν ένα σύνολο από εμπειρικούς κανόνες -παραμορφωμένους από την άγνοια- που είχε σαν στόχο να προφυλάσσει τις κοινότητες από τις γεννετικές ασθένειες που συνδέονται με την αιμομικτική αναπαραγωγή.

Η άμεση σύνδεση, όμως, της κοινότητας με τους ηθικούς κανόνες έσπασε όταν η κοινωνία χωρίστηκε σε τάξεις.

Στις ταξικές κοινωνίες η επιβίωση και η ανάπτυξη ολόκληρης της κοινωνίας είναι οργανωμένη γύρω από τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης -και τα αφεντικά δεν χάνουν ευκαιρία να το τονίζουν. "Αν δεν δουλέψετε σκληρά να ορθοποδήσει η επιχείρηση", τους ακούμε ξανά και ξανά να λένε, "η εταιρία θα κλείσει και θα χάσετε τη δουλειά σας".

Στις ταξικές κοινωνίες οι ηθικοί κανόνες δεν αντιστοιχούν απλά στις ανάγκες διατήρησης και ανάπτυξης της κοινωνίας αλλά στις ανάγκες διατήρησης της με τη μορφή, τις ταξικές διαιρέσεις και τα προνόμια που

Η ηθική των Ναζί. Από το στρατόπεδο του Αουσβιτς

έχει σημερα. Το "ου κλέψεις", που προστατευει την ιδιοκτησια των πλουσιων από τους φτωχούς, ήταν παντοτε το Α και το Ω της ηθικής όλων των κυριαρχων ταξεων. Στις ταξικές κοινωνίες η γραμμή που συνδεει τους ηθικους κανόνες με την προαγωγή της ιδιας της κοινωνιας χανεται και οι ηθικοι κανόνες, αντι να βοηθάνε τους ανθρωπους και τις σχεσεις τους, γινονται βάρος και εμπόδιο, "αλλοτριωνονται", αποξενωνονται απο αυτους και στρεφονται εναντιον τους.

Οι ηθικολογιες των αστων, για παραδειγμα, δεν βοήθησαν ποτέ καμιά γυναίκα να ξεφυγει απο την πορνεια. Το μόνο που καταφέρνουν ειναι να γεμίζουν τις γυναίκες - που οι συνθήκες σπρώχνουν στην πορνεία- ενοχές, και να τις απομονώνουν.

Οσο πιο παρωχημένη γίνεται μια άρχουσα τάξη, τόσο πιο συντηρητικοι, αυθαίρετοι και καταπιεστικοί γίνονται για τις κατώτερες τάξεις οι ηθικοί της κανόνες και τόσο περισσότερο πληθαίνουν τα "κρούσματα" της -συνειδητής ή ασυνείδητης- ανυπακοής. Οι κραυγές για την "έλλειψη ιδανικών", σήμερα, δεν αντανακλάνε παρά τη σήψη της ίδιας της άρχουσας τάξης και την χρεωκοπία των δικων της ιδανικών.

Η εργατική τάξη

Το "εξουσιαστικό κράτος" του Χέγκελ, δεν ήταν η δύναμη που μπορούσε να διασώσει την κοινωνία απο τον "εγωισμο" της αγορας. Για να απαλλαγουμε από αυτόν, έλεγε ο Μαρξ, θα έπρεπε να απαλλαγουμε απο την κοινωνια που τον παραγει να ανατρεψουμε ολόκληρο τον καπιταλισμό. Χρειαζεται μια νέα επανασταση και το καθήκον αυτό πεφτει στις πλάτες της εργατικής τάξης -του "ιστορικού νεκροθάφτη" του καπιταλισμού.

Σε αντίθεση με τις προηγούμενες επαναστάσεις η εργατική επανάσταση δεν πρόκειται να φέρει μια νέα ταξική κοινωνία. Ο σοσιαλισμός δεν στηρίζεται στην εκμετάλλευση της πλειοψηφίας από μια μειοψηφία, πολύ απλά γιατί η εργατική τάξη είναι η πλειοψηφία. Ο σοσιαλισμός αποτελεί την "κατάργηση όλων των ταξεων", είναι μια αταξική, "πραγματικά ανθρώπινη κοινωνια", που όπως έγραφε το Κομμουνιστικό Μανιφέστο, θα έχει στη σημαία της την αρχή *"η ελεύθερη ανάπτυξη του ενός είναι η προυποθεση για την ελευθερη αναπτυξη ολων"*.

Μια τέτοια κοινωνια, που καταργει τους ανταγωνισμους, μπορει να γκρεμισει και ολο αυτο το οικοδόμημα των διαστρεβλωμένων και αλλοτριωμένων "ιδανικων" και "ηθικων αξιων" που καταδυναστευουν τις ζωες των ανθρωπων. Η κοινωνια θα μπορέσει να ξεθάψει τις αρχες και τις αξίες της ανθρώπινης συνεργασιας και αλληλεγγύης τα ιδανικά που υπήρχαν στις πρωτογονες κομμουνιστικες κοινωνιες αλλά αυτή τη φορα σε μια άλλη, συνειδητη και ανωτερη μορφή. Μέσα σε μια τέτοια κοινωνια η ηθική θα αποκτήσει το πραγματικο της νοημα.

Αμοραλιστές;

Στον αγωνα για την ανατροπή του καπιταλισμού, οι εργάτες προφανώς δεν πρόκειται να δεσμευτουν από τις υποκριτικές ηθικολογίες των καπιταλιστών. "Θέλετε να φέρετε τη βία και τον εμφύλιο σπαραγμό", κραυγάζουν κάθε φορά που κάποιος μιλάει για την επανάσταση και τον σοσιαλισμό. Η αστική προπαγάνδα κατηγορεί ξανά και ξανά τους επαναστάτες για "ανηθικότητα" και "αμοραλισμό" -ότι δεν διστάζουν να χρησιμοποιήσουν οποιοδήποτε μέσο, όσο τρομαχτικό κι αν είναι, για να πετύχουν τους σκοπούς της.

Αλλα ακόμα και οι απλοι, καθημερινοί αγώνες που η εργατική τάξη δίνει ενάντια στην εκμετάλλευση και την καταπίεση, δείχνουν ότι όχι μόνο δεν είναι "ανήθικη" αλλά και ότι αντιπροσωπεύει μια ηθική ανωτερη απο των καπιταλιστων. Η αλληλεγγύη -όπου η κοινή υπόθεση γινεται πιο σημαντική απο οποιοδηποτε προσωπικο ανταλλαγμα-, η συμπαρασταση η αυτοθυσια ειναι αρχες που βρισκουμε σε κάθε μεγαλο αγωνα, αρχές που γινονται συχνα τα πιο δυνατα όπλα για τη νίκη.

Ούτε η εργατική τάξη, ούτε οι επαναστάτες είναι "αμοραλιστές". Ο μαρξισμός αρνείται τις αφηρημένες ηθικές αξίες των αστών. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν κάποιες αρχές με τις οποίες μπορούμε να κρίνουμε την συμπεριφορά των ανθρώπων. Η απεργοσπασία, η προδοσία των συντροφων, το "γλύψιμο" του αφεντικού είναι πράξεις που κανένας σοσιαλιστής δεν θα είχε ενδοιασμούς να χαρακτηρίσει "ανήθικες".

Στον αγώνα για την ανατροπή του καπιταλισμού οι επαναστάτες δεσμεύονται από αρχές, έχουν ηθική -όμως μια ηθική πολύ διαφορετική από τις υποκρισίες των αστων. Οι αρχές αυτές υπαγορεύονται από την ίδια την κοινωνία που θέλουμε να χτίσουμε. Οι επαναστάτες, έγραφε ο Τρότσκι, στην παμφλετα του "Η ηθική τους και η ηθική μας" δεν μπορουν να χρησιμοποιήσουν κάθε μέσο, πολύ απλά γιατι τα μεσα ποτε δεν ειναι ανεξάρτητα από τους σκοπούς που εξυπηρετούν.

"Επιτρεπόμενα και επιβεβλημένα", έγραφε ο Τρότσκι, *"ειναι αυτά και μόνο αυτά τα μέσα που ενωνουν το επαναστικο προλεταριατο, γεμίζουν τις καρδιές τους με ασυμβίβαστη εχθρότητα απέναντι στην καταπιεση καλλιεργουν τη συνειδηση τους για τον ιστορικό τους ρόλο, ανεβάζουν το θάρρος και το πνευμα αυτοθυσίας τους.*

Ο μεγάλος επαναστατικος στόχος απο κλειει αυτους τους ποταπους τρόπους και δρομους που αντιπαραθέτουν το ενα τμημα της εργατικής τάξης εναντια στα άλλα... που μειωνουν την εμπιστοσυνη των μαζών στον εαυτό τους και την οργάνωσή τους..."

"Ηθικά" είναι, για εμάς, όλα αυτά τα μέσα που ανεβάζουν την εργατική τάξη -που ανεβάζουν την ενότητά της, την αλληλεγγύη της, την γνώση της, την συνείδησή της. "Ανήθικα" είναι όλα αυτά που διαλύουν τους εργάτες, που τους κρατάνε στο σκοτάδι της άγνοιας, που "δικαιολογούν" την καταπίεση των φτωχών, πού καλλιεργούν το μίσος για τις άλλες εθνότητες.

Οι πυρηνικές βόμβες, οι "εκκαθαρίσεις" πληθυσμων, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης και ο μαζικός τρόμος είναι προφανές ότι δεν είναι μέσα που μπορούν να έχουν οποιαδήποτε σχέση με την "οικοδόμηση του σοσιαλισμού". Το ίδιο ισχύει και για τον ρατσισμό, τον σεξισμό, τον σοβινισμό, την πορνογραφια ή τη λατρεια του "αρχηγού". Τα μέσα αυτά δεν μπορουν να φέρουν καμμιά καλυτερη κοινωνια, δεν ανήκουν σε εμας, αλλα στο οπλοστάσιο του ταξικού μας εχθρου.

ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΑΛΛΑΖΟΥΝ

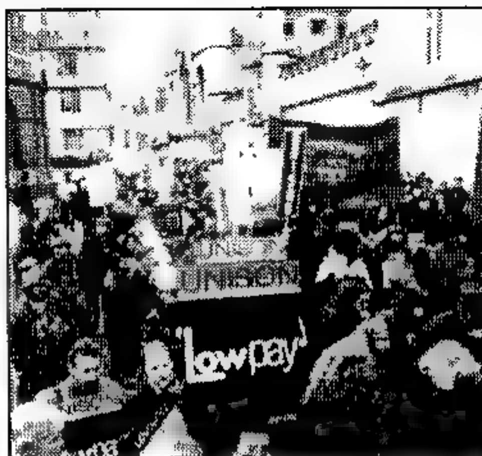
Ο *Κρίς Χάρμαν* (ηγετικό μέλος του SWP) και η *Μαρία Στύλλου* ήταν οι ομιλητές στη συζήτηση με θέμα: "Ευρώπη. Για την ενότητα των εργατών" που έγινε στο Λονδίνο στα πλαίσια της βδομάδας *Μαρξισμός '97*. Στη συζήτηση πήραν μέρος και σύντροφοι από άλλες οργανώσεις της Διεθνιστικής Σοσιαλιστικής Τάσης.

Κρις Χάρμαν

Σύντροφοι, αρχίζω πηγαίνοντας πισω 30 χρονια στην αρχη του καλοκαιριου του 1967, στο Οκλαντ, Σαν Φαντσισκο. Σύμφωνα με τα απομνημονευματα του Μπομπι Σιλ, ενος απο τους ιδρυτές των Μαυρων Πανθήρων, περασε το μεγαλυτερο μερος του καλοκαιριου συζητωντας με τον Χιουι Νιουτον τον αλλο ιδρυτη των Μαυρων Πανθήρων και ο Νιουτον επέμενε να παιζει συνέχεια ενα δισκο του Μπομπ Ντ λαν "Οι καιροι αλλαζουν..".

Λιγες βδομαδες μετα απ' αυτή τη συζήτηση το Ντιτροιτ εξεραγη με τη μεγαλυτερη εξεγερση του γκετο που έγινε στη δεκαετία του '60 στην Αμερική Κα, φυσικά ακολούθησε το 1968 που είχαμε τη μεγάλη έκρηξη που άνοιξε μια περίοδο 5-6 ή 7 ετών στην οποια σ όλο τον αναπτυγμένο βιομηχανικό κόσμο έγιναν απεργίες, εξεγερσεις, διαδηλώσεις, διαμαρτυριες. Μια έκρηξη του εργατικού κινήματος, του φοιτητικού κινήματος, του αντιπολεμικού κινήματος, του κινήματος των μαυρων, των γυναικών, των ομοφυλόφιλων, που καθόρισε το πολιτικό και πολιτιστικό περιεχόμενο της περιόδου που ακολούθησε.

Αυτό το κίνημα ηττήθηκε αλλά ο λόγος που ασχολούμαστε μ' αυτό τώρα είναι γιατι το επιχείρημά μας ειναι ότι η διάθεση σήμερα, το καλοκαιρι του 1997, μοιάζει με τη διάθεση του καλοκαιριού του 1967. Δεν σημαίνει ότι άλλη μια γιγάντια κοινωνική έκρηξη ειναι εγγυημένη, αλλά σημαίνει ότι υπάρχει μια αίσθηση αλλαγών που συμβαίνουν σε ολόκληρη την Ευρωπη σ' όλο τον αναπτυγμενο βιομηχανικο κόσμο και αυτη η διαθεση μπορει να φέρει ελπιδα και εμπνευση και να φανει ως προκληση στους ανθρωπους που θελουν να αλλαξουν την κοινωνια

Οξφόρδη. Από διαδήλωση εκπαιδευτικών με αίτημα για μεγαλύτερους μισθούς.

Ας παμε πισω για να δουμε απο που προερχεται αυτή η διαθεση Εμεις, η Διεθνής Σοσιαλιστική Τάση, λεγαμε εδω και πολυ καιρο οτι η δεκαετια του '90 δεν ειναι σαν τη δεκαετια του '80 Θα πω κατι παραπανω απόψε, πως τα τελευταια χρόνια της δεκαετιας του '90 ειναι αρκετά διαφορετικα απο τα πρωτα χρόνια της δεκαετιας

Η δεκαετια του '80, σε γενικές γραμμές ήταν μια περιοδος ηττας και αποθαρρυνσης για τη γενιά των σοσιαλιστων ακτιβιστων που είχε εμφανιστει στη δεκαετια του 60 και του '70 Ηταν η περιοδος στην οποια, ήδη πριν το 1980, σε μια χωρα μετα την αλλη η αρχουσα τάξη ανασυγκροτήθηκε, αναδιοργάνωσε τις δυναμεις της και αρχισε να επιτιθεται στους εργατες εξασφαλιζοντας έτσι μια σειρά από νικες.

Το 1980 είδαμε, λόγου χάρη, στο Λόνγκμπριτζ, την πιο σημαντική αυτοκινητοβιομηχανία στην Αγγλία την απόλυση ενός συνδικαλιστικού εκπροσώπου βάσης, του Ντέρεκ Ρόμπινσον. Είδαμε την μαζική απόλυση των πιο μαχητικών εργατών στην πιο σημαντική αυτοκινητοβιομηχανία στην Ιταλία, τη Φιατ στο Τορίνο, μετά από μια αγωνιστική απεργία ενάντια στις απολύσεις. Η Φιατ πέτυχε να τσακίσει όχι μόνο την απεργια, αλλά και το συνδικάτο.

Η περίοδος χαρακτηρίστηκε από σειρά μερικών ηττών εργατικών κομματιών που ήταν μαχητικά. Αυτές οι ήττες δεν συνέβησαν χωρίς αγώνες. Στη Βρετανία για παράδειγμα, είχαμε την απεργία των ανθρακωρυχων το 1984-'85. Υπήρχαν απεργίες, υπήρχαν αγώνες αλλά η γενικη εικονα ήταν αυτή της ηττας

Επισης, υπηρχε η εικονα της αποθαρρυνσης για τη γενια των σοσιαλιστων του '60 και του '70 Οι σοσιαλιστες στους χωρους δουλειάς οι καλύτεροι μαχητές, διωχτηκαν η βαρέθηκαν να πολεμούν και πηγαν σπιτι τους, εξαφανιστηκαν από τον αγωνα. Καποια

στην Αθήνας τους βγήκε ξινό. Υπήρξε η εμπειρία όπου οι σύλλογοι των αγροτών Καρδίτσας διαδηλώναν δίπλα δίπλα με τα πανό της ΟΣΕ και όλοι από γύρω κοιταζαν σαστισμένα. Εκείνη τη μέρα πουλήσαμε 120 εφημεριδες.

Ακόμα κι όταν προσπάθησαν να αναστείλουν την κινητοποίηση μετα τις γιορτες και η τηλεόραση εδειχνε εικονες με τον Μπουτα να προσφερει λουλούδια στην αστυνομια, το κόστος αυτής της επιχείρησης ήταν πολυ μεγάλο. Ολοι θυμούνται τα γιουχαΐσματα που έλουσαν οι αγρότες τούς ηγετες τους όταν τους ζήτησαν να γυρίσουν πισω.

Πριν τις 20 Γενάρη, πολλοί λίγοι πίστευαν ότι οι καθηγητές θα κατεβαιναν σε απεργία διαρκειας που θα κρατουσε οκτώ βδομάδες. Και ότι πολύ περισσότερο θα κατέβαιναν μαζί τους οι δάσκαλοι σε απεργία που κράτησε 3 βδομάδες. Κι όλα αυτά οργανώθηκαν μέσα από Γενικές Συνελεύσεις που σε βδομαδιάτικη βάση μάζευαν 300 με 400 άτομα η κάθε μια και σε κάποιες ΕΛΜΕ ακόμα πιο μεγάλες. Μέσα σ' αυτές τις οκτώ βδομάδες το πιο μαχητικό κομμάτι των καθηγητών έδινε τη μάχη με τις προσπάθειες που γίνονταν αρχικά από την ΠΑΣΚΕ και στη συνέχεια από όλη την ηγεσία της ΟΛΜΕ να σταματήσει η απεργία.

Αυτοί οι ίδιοι καθηγητές συμμετείχαν στις απεργιακές επιτροπές που είχαν στηθεί σε κάθε ΕΛΜΕ, οργάνωναν την περιφρούρηση κάθε πρωί ενάντια στους απεργοσπάστες και πρωτοστατούσαν στα συλλαλητήρια δυο με τρεις φορές την εβδομάδα στους δρόμους της Αθήνας. Ακόμα κι όταν τελείωσε η απεργία, στο τέλος των οκτώ βδομάδων, η σύγκρουση με τον Αρσένη δεν τέλειωσε. Ακόμα θυμάται και τρέμει ο υπουργός του ΥΠΕΠΘ ότι τα μέτρα της αναπλήρωσης τα έγραψαν χιλιάδες καθηγητές στα παλιά τους τα παπούτσια.

Από το συλλαλητήριο στις 28 Αυγούστου ενάντια στο νομοσχέδιο Αρσένη

Ηταν η απεργία που ανάγκασε τον Σημίτη και τον Παπαντωνίου να δώσουν αυξήσεις στους άλλους εργαζόμενους για να μην έχουν τις ίδιες αντιδράσεις.

Ηταν ο αγωνας που έγινε σημαία και έμπνευση για τους υπόλοιπους. Στις συσκέψεις της ΓΕΝΟΠ-ΔΕΗ και στην πρόταση για μια 48ωρη, μπήκε η προταση για "απεργια διαρκείας, όπως οι καθηγητές". Οι γιατροί στα νοσοκομεια, οι έκτακτοι στους δημους Αθήνας και Πειραιά οι ταχυδρόμοι στο λεκανοπέδιο συγκρουστηκαν με την κυβέρνηση Σημίτη κατεβαινοντας σε απεργια που καμια δεν ήταν μικροτερη της βδομάδας.

Το απεργιακό κυμα αυτής της χρονιας ειχε ποιοτικα χαρακτηριστικα διαφορετικα από τις προηγούμενες χρονιές.

Δεν ήταν, ομως μόνο αυτή η διαφορά. Μέσα στο τελευταιο χρονικο διαστημα επιβεβαιωθηκε πολυ περισσότερο η παρατήρηση που εμεις είχαμε κανει πιο πριν. Οτι η περιοδος ειναι αριστεροστροφη, ότι χιλιάδες εργάτες κοιτάζουν αριστερα να βρουν την προοπτική και όχι προς τη ΝΔ.

Αυτό φάνηκε από το αποτέλεσμα των περσινων εκλογων οπου όχι μονο κέρδισε το ΠΑΣΟΚ με μεγαλη πλειοψηφία και επεσε η ΝΔ, αλλά και ανεβηκε σε ψηφους και ο ΣΥΝ, το ΚΚΕ, το ΔΗΚΚΙ που εμφανίζοταν σαν αριστερή αντιπολιτευση στο Σημιτη, ενω αντιθετα έχασε ο Σαμαρας.

Ομως, πολυ γρηγορα εμφανιστηκε και αριστερή αντιπολιτευση μεσα στο ιδιο το ΠΑΣΟΚ. Οχι στην ηγεσία αλλά στη βάση. Ενώ από τη μια οι ανταγωνισμοι του Σημιτη, Τσοχατζόπουλου και Αρσένη βολευονταν στις κυβερνητικές καρέκλες, από την αλλη μέσα σε κάθε οργάνωση του ΠΑΣΟΚ εμφανιστηκε ισχυρό αντι-Σημιτικό κομματι. Στην Α' Νομαρχιακή Αθήνας είναι τόσο ισχυρή η αντισημιτική πτέρυγα που έχει την ηγεσια. Στην Νομαρχιακη Β' Πειραιά δεν έχει αφησει ουτε μια συγκεντρωση των "εκσυγχρονιστών" να κλείσει ομαλά, παντού εμφανίζονται οργανωμένα και κατηγορούν την κυβέρνηση ότι δεν ανήκει στο ΠΑΣΟΚ. Παρόμοια εμπειρία υπάρχει και μέσα στους εργατικούς χώρους όπου πολλοί συνδικαλιστές εκλεγμένοι από την ΠΑΣΚΕ, ιδιαίτερα στα πρωτοβάθμια σωματεία, διαφοροποιούνται από την επίσημη γραμμή και ψηφίζουν απεργίες.

Αυτή η εικόνα επιβεβαιώνεται και από την δική μας εμπειρία. Στις συγκεντρώσεις που οργανώσαμε την τελευταία χρονιά, μέσα στους εργατικούς χώρους, υπήρε μεγάλη και ζωντανή συμμετοχή. Ανεξάρτητα με το θέμα της συγκέντρωσης η συζήτηση γυρνούσε ξανά και ξανά γύρω από τα βασικά. Γιατί το ΠΑΣΟΚ μας πρόδωσε; Εχουν οι εργάτες τη δύναμη να αλλάξουν την κοινωνία; Μπορεί να γίνει σοσιαλισμός χωρίς να καταλήξουμε όπως στη Ρωσία; Μπορούμε να εμπιστευτούμε ένα αλλο κομμα σήμερα; Τι κάνει το ΣΕΚ,

Αυτές δεν είναι στημένες ερωτήσεις, είναι αυτές που όταν πας με την εφημερίδα και ανοίγεις συζήτηση έχεις να απαντήσεις κάθε φορά.

Αυτό που έδειξε η προηγούμενη χρονιά είναι ότι τα πράγματα αλλάζουν αρκετά γρήγορα. Και οι αντιδράσεις μέσα στο εργατικό κίνημα και οι ιδέες που κυριαρχούσαν

Αυτο δεν συμβαινει μόνο στην Ελλαδα. Το τι σημαινουν "απότομες" αλλαγές το ειδαμε στις εκλογές στη Βρετανια, στη Γαλλια, ακομα και στην ίδια τη Γερμανια που για πρωτη φορά οι Χριστιανοδημοκρατες φοβουνται ότι θα χασουν τις εκλογες του '98

Μονο που στην Ελλαδα, οι απεργιες, οι αγωνες γίνονται απεναντι σε μια κυβερνηση δεξιας σοσιαλδημοκρατιας και γι αυτο ειναι πολυ καθοριστικο το ποιες ιδέες, ποια οργανωση, καλυπτει αυτη την κριση

Ειναι πολυ καλο που "το εκκρεμες κινείται αριστερα , αλλά υπάρχει πάντοτε ο κινδυνος η απογοητευση να το γυρισει δεξια.

Ολα κρινονται από τη δυναμη των επαναστατικων ιδεων και της επαναστατικης οργανωσης μεσα στο εργατικο κίνημα

Δεν υπάρχει μέσα στο ΠΑΣΟΚ κανενας αριστερος πολος που να δινει προοπτικη στα μέλη του, στους οπαδους του, ότι είναι μπροστά μια μαχη για να πάρουν την ηγεσια απο τον Σημιτη και να γυρισουν στο "παλιο καλό" ΠΑΣΟΚ του '81 Πολυ περισσοτερο δεν συζητάνε για πιο αριστερη προοπτικη. Οι αντιπαλοι του Σημιτη (Τσοχατζοπουλος, Αρσένης) ειναι τελειως ξεφτισμένοι στα μάτια του κόσμου Η μόνη αντιπολιτευση στον Σημιτη μέσα στην ηγεσία του ΠΑΣΟΚ είναι αυτη των εθνικιστικων κραυγων των "22" κλπ.

Οι 3 (ΣΥΝ, ΚΚΕ, ΔΗΚΚΙ) δεν περίμεναν την αντίσταση του κόσμου απεναντι στον Σημίτη και δεν φανηκαν διατεθειμένοι να τον στηρίξουν ούτε να στηριχτούν πάνω στους αγώνες για να ανοίξουν αριστερή προοπτική. Παρακολούθησαν τις απεργιες ψάχνοντας συνεχώς το πώς θα τελείωναν ("τον καλύτερο συμβιβασμό"). Ούτε σε επίπεδο ιδεών είχαν κάτι παραπάνω να πουν.

Η ηγεσία του ΣΥΝ βλέπει τις οποιεσδήποτε διορθωτικές κινήσεις μέσα στα πλαίσια της Ενωμένης Ευρώπης και άρα αποδέχεται τις κεντρικές επιλογές του Σημίτη.

Η ηγεσία του ΚΚΕ βολοδέρνει ανάμεσα στην προοπτική της "μικρής πλην τίμιας Ελλάδας" και στο να επιστρέψει στην προ του '91 θέση: "Μέσα στην Ε.Ε., αλλά με ψηλά το κεφάλι".

Σε τέτοιες ιστορικές στιγμές δεν μπορούμε να αφήνουμε το χρόνο να καθορίζει τις εξελίξεις. Χρειάζεται προσπάθεια για να δυναμώσουν οι επαναστατικές ιδέες μέσα στους εργατικούς χώρους.

Το ΣΕΚ, την προηγούμενη χρονιά, άνοιξε καινούργια εργατικά πουλήματα, κέρδισε νέα μέλη μέσα σε καινούργιους χώρους (νοσοκομεία, σχολεία, δήμους). Αλλά αυτά ακόμα είναι πολύ μικρά, χρειάζεται αυτές οι ρίζες να απλωθουν παντού, και στους χώρους νεολαίας και στις γειτονιές.

Το κεντρικό καθήκον είναι να πείσουμε και να οργανώσουμε πολύ περισσότερους στην προοπτική του σοσιαλισμού, στην προοπτική ότι η κοινωνία μπορεί να αλλάξει, ότι ο καπιταλισμός μπορεί να ανατραπεί και οι πρωταγωνιστές μπορούν να είναι αυτοί οι ίδιοι.

Παρεμβάσεις

Φλόριαν (Γερμανία) Στη Γερμανία είχαμε μια πραγματική άνοδο στον οικονομικό αγώνα. Είχαμε την απεργία στην IG - Metal για το επίδομα ασθενείας, είχαμε τους ανθρακωρύχους που κατέκλυσαν το "απαγορευμένο μίλι" γύρω από το κοινοβούλιο και τους μεταλλεργάτες στους δρόμους. Αλλά, είχαμε και πολιτικούς αγώνες. Στο Μόναχο ειδαμε τη μεγαλυτερη αντιναζιστική κινητοποιηση από το 1979.

Βλεπετε το ιστορικό μέγεθος όλης της κατάστασης. Ανοιγει μια πελώρια ιδεολογικη κριση Γι' αυτό λεμε ότι μπορούμε να μεγαλωσουμε σημερα.

Μιγκέλ (Ισπανία): Στην Ισπανια εχουμε τη Δεξια στην κυβερνηση και το επιπεδο των απεργιων ειναι χαμηλοτερο Αυτοι ειναι οι λογοι που χρησιμοποιει η ισπανικη αριστερά για να δικαιολογησει την απαισιοδοξία της Ομως, παρα τα χρονια των προδοσιων και της απογοήτευσης από το Σοσιαλιστικό Κομμα,η Δεξια κερδισε μονο με διαφορα 200 000 ψηφων στις τελευταιες εκλογες

Εγινε μια μαζική απεργια φορτηγατζήδων εμπνευσμενη απο τη Γαλλία Επισης στο τέλος του χρόνου είχαμε τους δημόσιους υπάλληλους σε απεργία με πελωριες διαδηλωσεις Στη Βαρκελωνη μονο, ειχαμε 50 000 Ξαφνικα με τις εκλογες στη Γαλλια οι ηγετες μιλουν για την ενότητα της Αριστερας, και ο νεος ηγέτης του Σοσιαλιστικού Κόμματος περιγράφει τον εαυτό του ως νέο Ζοσπέν.

Ιούνης '96. 350 χιλιάδες εργαζόμενοι διαδηλώνουν στη Βόνη ενάντια στις περικοπές του Κολ

Λεϊλά (Τουρκία): Υπάρχουν ψευδαισθήσεις για την ευρωπαϊκή ενότητα, την ενότητα των αφεντικών. Στην Τουρκία οι αριστεροί ρεφορμιστές, οι γραφειοκράτες, οι δεξιοί σοσιαλδημοκράτες, όλοι αυτοί είναι υπέρ του να είναι μέσα στην Ευρώπη των αφεντικών και όλοι λένε ότι θα κάνει τα πράγματα πιο δημοκρατικά, θα αυξήσει τα δικαιώματα των εργατών.

Τα γεγονότα δείχνουν το αντίθετο. Στην Τουρκία είχαμε πρόσφατα απειλές στρατιωτικού πραξικοπήματος ενάντια σε ένα δημοκρατικά εκλεγμένο κοινοβούλιο κι αυτές έχουν υποστηριχτεί από όλες τις κύριες ευρωπαϊκές χώρες και τις ΗΠΑ. Αυτοί είναι οι δημοκράτες!

Νικ (Γαλλία): Δεν έχουμε πολύ καιρό. Πρέπει να βιαστούμε, κι αυτό φαίνεται πολύ καθαρά στη Γαλλία, όπου είχαμε μαζικούς αγώνες και την εκλογική στροφή σε αριστερές ιδέες. Μπερδεμένες ιδέες αλλά αριστερές ιδέες. Το γεγονός ότι έχουμε μια ρεφορμιστική κυβέρνηση στην εξουσία κάνει τα πράγματα πολύ πιο επείγοντα για μας.

Η διαφορά μεταξύ των υποσχέσεων και της πραγματικότητας είναι εκρηκτική. Αυτό φάνηκε με την υπόθεση της κοινωνικής Ευρώπης που ο Ζοσπέν αναγκάστηκε να δεχτεί αλλά εγκατέλειψε μετά τις διαπραγματεύσεις. Το πρόβλημα ειναι ότι οι περισσότεροι εργάτες δεν έχουν ξεκόψει από τον κοινοβουλευτισμο και άρα όταν απογοητευτούν δεν ειναι καθόλου αυτόματο προς τα που θα πάνε. Κι αυτό σημαινει ότι δεν πρέπει να περιμένουμε, αλλά να μπούμε μεσα τώρα να οργανωσουμε αγωνες για να ξεκαθαρισουμε τους εργατες

Κνουτ (Νορβηγία): Δέκα χρονια με την Εργατική κυβέρνηση στην εξουσια, έχει σημανει ότι ο αριθμος των εκατομμυριουχων διπλασιαστηκε Η ιδιωτικοποιηση στον τομέα του ηλεκτρισμου εχει σημανει ότι οι πιο φτωχοί δεν έχουν ρευμα γιατι δεν ειναι επικερδες

Η Νορβηγία εχει πελώριες ανισοτητες μεταξυ φτωχων και πλουσιων. Ο κοσμος αντιδρα Οταν στο τελευταίο συνέδριο των Συνδικατων μπηκε θέμα αλληλεγγύης στους λιμενεργάτες του Λιβερπουλ, το αμφιθέατρο σειστηκε από τα χειροκροτηματα και μαζεύτηκαν χιλιάδες λιρες για ενίσχυση

Σεξιστικά & ρατσιστικά ιλουστρασιόν

Η Δήμητρα Κυρίλλου παρουσιάζει μια σειρά περιοδικά που ενώ πουλάνε "απελευθέρωση" είναι γεμάτα άθλιες επιθέσεις στις γυναίκες, στους μετανάστες και όσους παλεύουν για να αλλάξουν τη ζωή τους.

Never In The Right Order (NITRO), *Το Μεγάλο ανδρικό περιοδικό* (BIG), *Για να είναι η ζωή περιπέτεια* (ACTIVE), *Ο,τι χειρότερο κυκλοφορεί* (COLT) Ετσι αυτοπαρουσιάζονται μερικά από τα περιοδικά που τα τελευταία χρόνια κυριαρχούν στις πωλήσεις και τις προθήκες των περιπτέρων και εκτόπισαν τα παραδοσιακά περιοδικά έντυπα που μεσουρανουσαν για δεκαετίες (Ρομάντσο, Οικογενειακός Θησαυρός, Τραστ κ.α).

Στις σελίδες των περιοδικών τύπου ΚΛΙΚ μπορεί κανείς να βρεί από κουτσομπολιά μέχρι πολιτικά άρθρα, από μόδα μέχρι κοινωνιολογικές αναλύσεις, από γκάλοπ για τη σέξουαλική ζωή του έλληνα μέχρι εκκλήσεις για τη σωτηρία του πλανήτη. Απέναντι δε στην απαρχαιωμένη εμφάνιση και το συντηρητικό περιεχόμενο και ύφος των προκατόχων τους, τα περιοδικά αυτά προβάλλουν οτι είναι συγχρονα, απελευθερωμένα από προκαταληψεις, μιλανε για το σεξ και τις ερωτικές σχεσεις χωρις ταμπού, γενικα οτι εκφραζουν τις καινουργιες συνθήκες και αναγκες με μοντερνα αντιληψη και χιουμορ Ειναι ομως ετσι '

ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΗ

Ο κυνισμός και το εξυπνακιστικο στυλ ειναι το συνηθισμενο περιτυλιγμα με το οποιο καλυπτεται η κυριαρχη αποψη Ποια ειναι αυτη Η ζωη ειναι σκληρη και αυτη ειναι, δεν μπορει να την αλλαξει κανεις. Η ιστορια τελειωσε τα οράματα διαψεύστηκαν, τα κινήματα έφαγαν τα μούτρα τους. Μόνη διέξοδος είναι ένα παράθυρο στον θαυμαστό κόσμο της ανώτερης μεσαίας τάξης με βάση το στυλ, τη "μούρη": Ακριβά ρούχα, μοντέρνο χτένισμα, σφιχτοδεμένο (και μαυρισμένο) σώμα, νυχτερινές έξοδοι στα σωστά μέρη, κατάλληλες γνωριμίες, επιτηδευμένο φέρσιμο και φυσικά στάση ζωής το "ο σώζων εαυτόν σωθήτω". Στο τευχος Αυγούστου 1997 ενός από τα πιο φανταχτερά περιοδικά μπορεί κανείς να διαβάσει editorial για τον Τσε Γκεβάρα, τον μεγάλο επαναστάτη, η εποχή του οποίου σύμφωνα με τη γνώμη του εκδότη, έχει παρέλθει αντεπιστρεπτί. Το αφιέρωμα του τεύχους όμως έχει θέμα "Τα βυζιά: τα σκοτεινά αντικείμενα του πόθου - τα ελληνικά φονικά όπλα κ.α...".

Αλλα περιοδικά διακηρύσσουν σε πιο ξεκάθαρο πορνό ύφος : "Μούρη, γκομενες, χορός, της Ελλάδας ο καημος", "Crash test : Οι ωραιοτερες Ελληνιδες. Τι προτιματε; Στηθος ή μπούτι;" κλπ. κλπ κλπ

Αρκετός κόσμος έχει φτάσει σημερα να αγοραζει τα νεα αυτα πορνοπεριοδικά είτε γιατι θελει να ξεσκασει από την καθημερινη μιζερια ειτε γιατι ξεσπαει μέσα από τον χλευασμό και την ειρωνεια απέναντι στους παντες και τα παντα Οι εκδοτες τους θεωρουν τα αστειακια τους νοστιμα και ανωδυνα και τους επικριτές τους κολλημενους αρτηριοσκληρωτικους αριστερούς που δεν το πήραν χαμπάρι ότι οι καιροί άλλαξαν...

Τα περιοδικά αυτά προβάλουν σαν μοντέρνο και έξυπνο το σεξισμό και την περιφρόνηση για την εργατική τάξη. Οι γυναίκες, οι αλβανοί και οι φτωχοί είναι ηλίθιοι και η περιφρόνηση και ο χλευασμός τούς αξίζουν. Το τρικ είναι να εμφανίζουν τις πιο παλιές αστικές προκαταλήψεις σαν "ελεύθερη έκφραση" κόντρα στους "περιορισμούς" των "ταγαριών της κολλημένης αριστεράς" και των "ξεπερασμένων κινημάτων".

Δεν χρειάζεται ιδιαίτερο ψάξιμο για να διαπιστώσει κανείς ότι δεν πρόκειται για ανώδυνο χιούμορ. Είναι χοντροκομμένη ιδεολογική επίθεση στον κόσμο που αρνείται την προσαρμογή στα πρότυπα, που επιμένει να παλεύει.

Οι γυναίκες είναι η πιο συχνή και ευάλωτη κατηγορία για σχολιασμό. Αυτό δεν ειναι νέα ανακάλυψη Ποιος δε θυμαται τις σεξιστικες γελοιογραφιες με τις σεξι νοσοκομες ή την περιβοητη Χοντρη του Οικογενειακου Θησαυρου; Το συγκεκριμένο υφος μπορει να θεωρειται σημερα ξεπερασμενο, οχι όμως και η ουσια Στα περιοδικα τυπου ΚΛΙΚ οι γυναίκες ειναι επιθετικες, χειραφετημενες, συχνα εκκεντρικες, προβαλλεται οτι εχουν κατακτησει τα υψηλότερα επαγγελματικα και κοινωνικα ποστα Παρολα αυτά, κρινονται βασικα και κυρια απο την εμφανιση και μαλιστα σε επιπεδο κρεοπωλειου Κωλοι

στηθος, ινστιτουτα αδυνατίσματος, πλαστικές εγχειρησεις, μακιγιαζ, μόδα Οποια δεν πληρεί τα προτυπα διαπομπευεται Οι αντρες συνηθως παρουσιαζονται σε ρολους κυνηγού και καλούνται να επαναφέρουν την ταξη Ενιοτε δημοσιευουν διακηρυξεις με .. τα δικαιωματα του αντρα. Το φεμινιστικό κινημα, όταν μνημονευεται θεωρειται αποσκευη ξεπερασμένη και επικινδυνη. Συμφωνα με τον μεταφεμινισμό άλλωστε, η γυναικεία καταπίεση έχει εκλείψει και το μόνο που χρειάζονται οι γυναίκες είναι τα σωστά όπλα και κόλπα για να αναρριχηθούν.

Οσο για το σεξ, συνήθως πρόκειται για κατάκτηση συγκεκριμένης τεχνικής και αναζήτηση εγγράμματων σημείων σε διάφορα μέρη του σώματος, συνδυασμένα με γαργαλιστικές ιστοριούλες και σχόλια για την ανατομία του ανθρώπινου σώματος. Ο προικισμένος και πάλι είναι νικητής.

Η άποψη που τα πορνοπεριοδικά υπαινίσσονται ή διατυπώνουν ευθέως και χοντροκομμένα ενίοτε, είναι ότι για τη δυστυχια των σημερινών γυναικών φταίνε οι ξεπερασμένες αντιλήψεις για τη γυκαικεία απελευθέρωση. Αυτό τις έχει κάνει άσχημες, παραμελημένες, κακόγουστες, ανοργασμικές. Η διέξοδος προβάλλεται μακριά και ενάντια σε πράγματα παρωχημένα όπως οι αγώνες των γυναικών, ο συνδικαλισμός, η πολιτική. Σημασία έχει η προσωπική ευχαρίστηση, και εδώ έρχεται να δέσει όλη η ιστορια με το στυλ, γιατί το να την αποκτήσεις εξαρτάται από το τι διαθέτεις προς πωληση (κώλοι, στήθος, σεξ, κλπ.κλπ.).

Τα περιοδικά τύπου ΚΛΙΚ ειναι ενα-ντίον του ρατσισμού. Ο ρατσισμός άλλωστε είναι παρωχημένος. Εκτός αν πρόκειται για Αλβανούς μαφιόζους που μαγαριζουν την πατριδα μας ή βέβαια για Τουρκαλάδες που επιβουλεύονται τα νησιά μας. Κατά τα άλλα βριζουν τους Γάλλους που ψηφιζουν Λεπέν και τους Γερμανούς γιατι έτσι κι αλλιως τον εχουν το ναζισμό στο αίμα τους.

ΤΟ ΛΥΚΟΦΩΣ ΤΟΥ ΟΝΕΙΡΟΥ

Ο σεξισμος και ο ρατσισμος ειναι το ένα κομματι της επιθεσης. Το άλλο έχει να κάνει με τις προσδοκιες της κοινωνικής ανελιξης, το παράθυρο στον κοσμο των γιαπις Το φαινομενο των τυπου ΚΛΙΚ περιοδικών, εμφανιστηκε και στην Ελλαδα αλλα και στο εξωτερικό (απο οπου αλλωστε ξεπατικωνουν τις περισσοτερες λαμπρες ιδεες), στη δεκαετια του 80, σε μια περιοδο που οι καπιταλιστές με σκληρές νεοφιλελευθερες κυβερνησεις (Ρηγκαν, Θατσερ) περνουσαν στην αντεπιθεση σε βαρος των εργατων, των γυναικων, των ομοφυλόφιυλων και ταυτόχρονα έθρεφαν ένα προνομιουχο μεσόστρωμα γιαπηδων σε διευθυντικές θέσεις και με όλο το φανταχτερό στυλ ζωης : κοστουμια Αρμανι, κινητα τηλέφωνα, πισινες, σαμπανιες, κλπ.

Αυτός ο "θαυμαστος κοσμος" προβλήθηκε στον κόσμο σαν πολύ κοντινός, φτάνει να διαθέτει κανείς εξυπναδα, στυλ και μούρη για να τον κατακτήσει. Σήμερα όλο αυτό το οικοδόμημα έχει ξεφτίσει. Μαζί με τη φθορά του φιλελευθερισμού, ήρθε η οικονομικη κριση και μέσα σ' αυτήν το μεσόστρωμα των στελεχών έχει στρίμωχτεί άγρια. Πολύ περισσότερο, οι καπιταλιστές αγωνίζονται με νέες επιθέσεις να φορτώσουν την κρίση στις πλάτες των εργατών. Τα διάφορα ΚΛΙΚ μπορεί να δημοσιεύουν ατέλειωτους "Οδηγούς καλής ζωής (όσα πρέπει να ξέρουμε για να περνάμε καλύτερα)", εξακολουθούν να προβάλλουν πετυχημένες γυναίκες επιχειρηματίες, στελέχη επιχειρήσεων, show- women, μοντέλα, περιζήτητες νύφες κλπ., η αλήθεια όμως είναι εντυπωσιακά διαφορετική: Η πλειοψηφία του κόσμου εξαιρείται από αυτό το όνειρο.

Η μεγαλύτερη πιθανότητα για μια νέα γυναίκα στην Ευρώπη σήμερα είναι να είναι άνεργη -στην Ελλάδα το ποσοστό ανεργίας στις νέες κάτω των 24 φτάνει το 37%(!!)- μία αρκετά μεγάλη περίπτωση να ειναι υποαπασχολούμενη. Ακόμη και στο κομμάτι που είναι μέσα στην παραγωγή, οι δυνατότητες ανέλιξης σε διευθυντικές θέσεις είναι ελάχιστες και οι σεξιστικές διακρίσεις κάνουν θραύση. Αρκεί να θυμηθεί κανείς πόσο απειροελάχιστο είναι ακόμα και το ποσοστό γυναικών μάνατζερ, βουλευτών, υπουργων και πόσο διάσημες γίνονται όσες κατακτούν αυτά τα πόστα μονο και μόνο γιατί τόλμησαν να το κάνουν! Ακόμη και η φετεινή εκλογη ενός μεγάλου αριθμού γυναικων βουλευτών στο Βρετανικο κοινοβουλιο χαιρετιστηκε με σχολιακια του τυπου: η βουλή φαινεται πιο όμορφη τωρα(!)

Επιπλεον, οι περικοπες, η λιτότητα, η βια και οι διακρισεις κάνουν τη ζωή ολων ολο και πιο δυσκολη Οι ανυπαντρες μητερες αντιμετωπιζουν πρόβλημα επιβιωσης λογω του αγριου χαρατσωματος των κοινωνικων επιδοματων Αλλά και οι μητερες που δεν ειναι μόνες τους δυσκολα τα φερνουν βόλτα με τους ελάχιστους κρατικους παιδικους σταθμούς κα. την πετσοκομμένη προνοια. Η βια (οχι μονο με τη μορφή βιασμων) εχει σαν δεκτες κυριως της γυναικες 60 εκατομμυρια γυναικες αναφερονται σαν θυματα βιας τη χρονια που πέρασε Οι γυναικες της πρωην Γιουγκοσλαβιας θα εχουν πολλα να πουν .

Μεσα σ' αυτό το φόντο, η εικόνα των επιθετικων και πετυχημένων γυναικων που λυνουν και δένουν κι από πάνω τα θέλουν όλα δικά τους, διαθέτει λιγότερη αληθοφάνεια και από την "Αλικη στο ναυτικό" της ελληνικής ταινίας...

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Η ιστορία των περιοδικών τύπου ΚΛΙΚ, και όχι μόνο αυτών, γιατι μαζί έχει ξεφυτρώσει μια ολόκληρη συγγενής κουλτούρα από εκπομπές, σήριαλ, διαφημήσεις, ανέκδοτα, κ.α, δεν είναι καινούργιο φαινόμενο. Είναι το παιχνίδι του σεξισμού και των επιθέσεων μιας προηγούμενης εποχής, παιγμένο από την σύγχρονη όψη. Η θεία Ολγα της διαφήμησης που επιμένει να πλένει με το δικό της απορρυπαντικό γιατί ... ξέρει ... δεν είναι περισσότερο γελοία από τη νεαρή γυναίκα που επισκέπτεται τον ψυχίατρο γιατί βλέπει τα πάντα με τη μορφή του σούπερ αυτοκινήτου της, που εκτός των άλλων, λέγεται saxo(!)

Ακόμα χειρότερα, η ιδεολογία που λανσάρεται νομιμοποιει τις διακρίσεις και τις επιθέσεις του κράτους και των καπιταλιστών ενάντια στις κατακτήσεις, προτείνοντας σε κάθε γυναικα την ατομική διέξοδο: Θα είναι η οικογένεια; η καριέρα; η πουτανιά;

Το ζήτημα λοιπόν δεν ειναι αν κανείς έχει αίσθηση του χιούμορ ή αν είναι ξενέρωτος. Δεν σοκαριζόμαστε από τη δημοσίευση γυμνών εικόνων ουτε από την αθυροστομία των πορνοπεριοδικών αλλά από το γεγονός ότι όλη αυτή η "ελευθερίοτητα" ειναι το ιδεολογικό περιτύλιγμα για χιλιες συντηρητικές επιθεσεις που περιορίζουν τις λιγοστές ελευθεριες και κανουν τη ζωή μας χειρότερη. Η απελευθέρωση που πλασάρουν τα πορνοπεριοδικά ειναι καλπικη

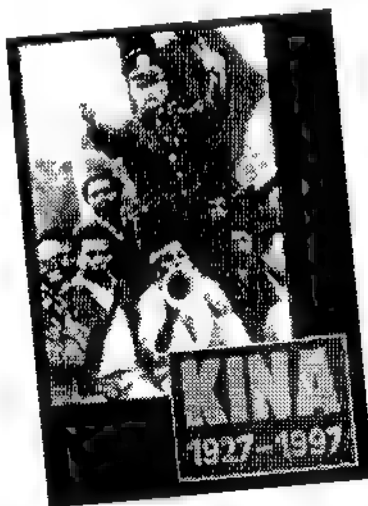
Αντιθετα, η αναζητηση της πραγματικής ελευθεριας περνάει μεσα απο ολες εκεινες τις συλλογικες μορφές αγωνα που προσπαθουν να μας πεισουν ότι ειναι μπανάλ και αναχρονιστικές γιατι παραμένουν ο μόνος τροπος για να συγκρουστει κανεις με τις σημερινές επιθεσεις Γι αυτο τα "ταγαρια" που επιμένουν αριστερα ειναι στην πραγματικοτητα χιλιες φορές πιο μοντερνα και πιο επικαιρα

Το πανόραμα της Κίνας, 1927–1997

Ο *Λέανδρος Μπόλαρης* παρουσιάζει ένα από τα ελάχιστα βιβλία που κυκλοφορούν σήμερα για την ιστορία της σύγχρονης Κίνας. Συγγραφέας του ο *Τσάρλι Χορ* και είναι πρόσφατη έκδοση της "Εργατικής Δημοκρατίας"

Μετά την προσάρτηση του Χονγκ-Κονγκ ύστερα από σχεδόν 150 χρόνια βρετανικής κυριαρχίας, οι εφημερίδες ήταν γεμάτες από αφιερώματα στο "κινέζικο θαύμα". Τι κρύβεται, όμως, πίσω από την κινέζικη επιτυχία; Πώς διασώθηκαν οι γραφειοκράτες από τις δραματικές καταρρεύσεις του 1989; Τι ελπίδες υπάρχουν για μια καινούργια εξέγερση όπως της Τιεναμμέν;

Το βιβλίο **"Κίνα: 1925-1997"** που κυκλοφόρησε πρόσφατα από την "Εργατική Δημοκρατία" όχι μόνο δίνει απάντηση σ' αυτά τα ερωτήματα, αλλά είναι και ένα πολύτιμο πανόραμα των ταξικών συγκρούσεων και των αγώνων που συγκλόνισαν την Κινα από τις αρχές του αιώνα μέχρι σήμερα.

Η πραγματικότητα που κρύβεται πίσω από τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, είναι πολύ διαφορετική απ' αυτή που ζωγραφίζουν οι ενθουσιώδεις υποστηρικτές της αγοράς στην Δύση. Για τους εργάτες και τους αγρότες η φτώχεια, η πείνα και η ανεργία είναι καθημερινή πραγματικότητα πλάι στην πιο σκληρή καταστολή από το κράτος. Είναι οι συνθήκες που οδήγησαν στην εξέγερση της Τιενανμέν το 1989.

Το κίνημα ξεκίνησε στα μέσα Απρίλη του '89 από τους φοιτητές του Πεκίνου που διαδήλωναν για δημοκρατία κατασκηνώνοντας στην πλατεια Τιενανμέν. Αυτό που έδωσε την αποφασιστική ώθηση ήταν η μαζική συμμετοχή των εργατων Εκεινες τις μέρες ιδρύθηκε η Ανεξάρτητη Εργατική Ομοσπονδια του Πεκίνου, που συσπειρωσε χιλιαδες εργάτες

Μια πρώτη αποπειρα της κυβέρνησης να καταστείλει με τον στρατο το κινημα κατέρρευσε οταν οι εργάτες στις συνοικιες τους εμπόδισαν τα στρατεύματα να φτασουν στο κεντρο της πόλης Οι εργαζόμενοι στο μετρο εκοψαν την παροχη ηλεκτρικού για να εμποδίσουν την μεταφορα στρατευμάτων Ενας αυτόπτης μάρτυρας διηγειται: " *Ερχεται ενας φοιτητης από την Τιενανμέν. Μας διαβάζει μια προκηρυξη. Καλει τους εργάτες να ενωθούν με τους φοιτητές .Υπάρχουν πάνω απο πέντε εκατομμυρια άνθρωποι στους δρόμους. Συνέχεια περνουν φορτηγά γεμάτα με κόσμο που πάνε στο ενα ή το άλλο οδόφραγμα. Ολα τα οχήματα εχουν κόκκινες σημαίες. Και όλοι τραγουδάμε τη Διεθνή, ξανά και ξανά και ξανά..."*

Η γραφειοκρατία γλύτωσε από το δικό της "1989" με την πιο βάρβαρη καταστολή. Μόνο την νύχτα 3 με 4 Ιούνη, σύμφωνα με τον κινέζικο Ερυθρό Σταυρο, 2.600 άτομα σφαγιάστηκαν στο Πεκίνο. Μονάχα ανάμεσα στις 17 και 22 Ιούνη εκτελέστηκαν 400. Στα τέλη του 1989 στις φυλακές βρίσκονταν πάνω από 30.000 εργάτες. Το καθεστώς -οπως και κάθε αστικό κράτος στον κόσμο- ήξερε ότι οι εργάτες αποτελούν τον κύριο εχθρό σε στιγμές εξέγερσης.

Ομως το χάσμα που άνοιξε με τους εργάτες και τους φοιτητές είναι πια αγεφώρωτο. Το εύφλεκτο υλικό συνεχίζει να συσσωρεύεται.

"Στην πόλη της 'οικονομικής ευμάρειας', στο Σεντσέν, που ο πληθυσμός του αυξήθηκε από 5.000 σε 200.000 μέσα στα τελευταία δέκα χρόνια, οι εργάτες στις βιομηχανίες ένδυσης και μικροηλεκτρονικών δουλεύουν σε βάρδιες 12 και 15 ωρών, ζουν σε υγρούς ξενώνες 20 ως 30 σε ένα δωμάτιο και έχουν ένα από τους υψηλότερους δείκτες εργατικών 'ατυχημάτων' σε ολόκληρο τον κόσμο. Η εφημερίδα του χρηματιστηρίου της Ν. Υόρκης η Wall Street Jurnal παρομοίασε τις συνθήκες εργασίας στο τόξο Σανγκάης-Καντόας μ' αυτές που περιέγραψε ο Μαρξ στη Βρετανία του 19ου αιωνα, για να διακηρύξει ότι η κοινωνική επανάσταση είναι αναπόφευκτη."

Στην Κινα το ΚΚ ανέβηκε στην εξουσια μετά από ενα μακροχρονο πόλεμο τον Οκτωβρη του 1949 Ηταν μια επανάσταση που συνετριψε τη δυναμη των ιμπεριαλιστων και την άρχουσα ταξη που στηριζαν στην Κινα Ομως, δεν ήταν μια σοσιαλιστικη επανασταση. Ελειπε αυτο που ο Μαρξ και ο Λενιν θεωρούσαν σαν την βασικη της προυποθεση την συνειδητη δράση της εργατικής ταξης που απελευθερωνει τον εαυτό της και όλη την κοινωνια

Αυτη η κατάληξη δεν ηταν μοιραια Δεν οφειλονταν στην καθυστέρηση και εξάρτηση της κινεζικης οικονομιας οπως υποστήριζε ο Μαο αλλα ήταν αποτελεσμα πολιτικων μαχων που χάθηκαν για το κινεζικο εργατικο κίνημα Υπαρχει το ζωντανο παραδειγμα

της επανάστασης του '25-'27 που διαψεύδει τις σχετικές θεωρίες.

Την διετία 1925 27 η εργατική τάξη μπήκε στην πρωτοπορία του αγώνα ενάντια στους ιμπεριαλιστές και στους φεουδάρχες που κυριαρχούσαν στην Κίνα Μαζικοποίησε τα συνδικάτα και το κομμουνιστικό κόμμα, εξοπλίστηκε και άρχιζε να χτίζει δικά της όργανα εξουσίας, τα εργατικά συμβούλια Να για παράδειγμα η εικόνα της Καντόνας το 1925:

"Ο γενικός έλεγχος της πόλης βρισκόταν στα χέρια όχι μόνο μιας κεντρικής απεργιακής επιτροπής αλλά και του Συνεδρίου των Απεργών Αντιπροσώπων, που αποτελούνταν από 800 εργάτες...Το Συνέδριο έλεγχε την απεργιακή επιτροπή που εξελίχθηκε σε εργατική κυβέρνηση και όλοι, εχθροί και φίλοι, την αποκαλούσαν 'Κυβέρνηση Νο2'"

Αυτή η επανάσταση οδηγήθηκε στην συντριβή εξαιτίας της πολιτικής των συμμαχιών του Στάλιν. Από τότε, μέχρι το 1949 το ΚΚ αναπτύχθηκε στις αγροτικές περιοχές, χωρίς να έχει ουσιαστικά καμιά σχέση με την εργατική τάξη. Ηταν ένας αγροτικός στρατός με επικεφαλείς διανοούμενους.

Ανάμεσα στο 1945-49 ένα κύμα εργατικών αγώνων ξέσπασε στις μεγάλες πόλεις που ήταν συγκεντρωμένη η εργατική τάξη. Ομως αυτοί οι αγώνες συνάντησαν την αντίθεση του ΚΚΚ. *"Οι εντολές που έστελνε ο Κόκκινος Στρατός ενώ πλησίαζε τα αστικά κέντρα της Ν.Α. Κίνας το καλοκαίρι του 1949 ήταν ότι θα έπρεπε: '...οι εργάτες και οι υπάλληλοι σε όλους τους τομείς να συνεχίσουν να δουλεύουν και οι επιχειρήσεις να λειτουργούν κανονικά'. Ζητούσε να παραμείνουν στα πόστα τους όλα τα στελέχη του παλιού μηχανισμού, ώστε να εξασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση της εξουσίας."*

Ο στόχος του ΚΚ είχε πάψει προ πολλού να είναι η εργατική εξουσία. Το κεντρικό του "πιστεύω" ήταν ο εθνικισμός, η θέληση να στηθεί μια ισχυρή ανεξάρτητη οικονομία, ικανή να ανταγωνισθεί τις άλλες Μεγάλες Δυνάμεις. Αυτό το στόχο βάλθηκε να τον φέρει σε πέρας κληρονομώντας τον παλιό κρατικό μηχανισμό. Ενώ η πλειοψηφία των αγροτών όργωνε με ξύλινα άροτρα, το κινέζικο καθεστώς ξόδευε δισεκατομμύρια για την κατασκευή της υδρογονοβόμβας. Αυτές τις επιλογές τις έκανε μια άρχουσα τάξη, που ζούσε -και ζει- σε απέραντη χλιδή και διαφθορά. Οι κατοικίες των κεφαλών της γραφειοκρατίας στο Πεκίνο βρίσκονται στην "Απαγορευμένη Πόλη" των παλιών αυτοκρατόρων όπου απαγορεύεται η είσοδος στους "κοινούς θνητούς".

Για να χτίσει ένα τέτοιο καθεστώς ο Μάο προσπάθησε να αντιγράψει το μοντέλο που εφάρμοσε ο Στάλιν στην δεκαετία του '30 στην Ρωσία, με την "κολλεκτιβοποίηση" των αγροτών και την ανάπτυξη της βαριάς βιομηχανίας σε βάρος των αναγκών των εργατών. Σύντομα, όμως, συνάντησε μεγάλα προβλήματα. Η απάντηση ήταν η επιτάχυνση των ρυθμών συσσώρευσης με το Μεγάλο Αλμα προς τα Εμπρός που διακήρυξε ο Μάο το 1958 Μπήκαν παράλογα πλάνα και στην βιομηχανία και στην αγροτική παραγωγή. Οι διευθυντές των εργοστασίων έβαζαν τους εργάτες να δουλεύουν 18 ώρες και 24ωρες βάρδιες, καταργώντας τα διαλείμματα για φαγητό και ξεκούραση, εγκαταλείποντας όλους τους κανόνες εργασιακής πειθαρχίας Οι αγρότες συγκεντρώθηκαν βίαια σε κρατικά αγροκτήματα για να αυξηθεί η παραγωγή

Αυτή η προσπάθεια κατέρρευσε σε τρία χρόνια φέρνοντας χάος στην οικονομία και απέραντη βαρβαρότητα για τους εργάτες και τους αγρότες Αυτό οδήγησε σε κρίση στην γραφειοκρατία και ο Μάο άρχισε να χάνει τον έλεγχο

Το 1966 προσπάθησε να ξαναπάρει τα ηνία στα χέρια του και στα χέρια των οπαδών του στους κόλπους της άρχουσας τάξης Γι' αυτό εξαπέλυσε την εκστρατεία που ονομάστηκε "Μεγάλη Πολιτιστική Προλεταριακή Επανάσταση" ενάντια στους αντιπάλους τους που τους κατηγορούσε ότι "ακολουθούν τον καπιταλιστικό δρόμο"

Αυτή η διαμάχη στους κόλπους της γραφειοκρατίας, άνοιξε ρωγμές απ' όπου ξεχύθηκε ένα απειλητικό κίνημα από τα κάτω, κα τι που είχε γίνει πολλές φορές στις χώρες του κρατικού καπιταλισμού από την Ουγγαρία του 1956 μέχρι την ΕΣΣΔ του Γκορμπατσώφ

Ο Μάο προσπάθησε να χρησιμοποιήσει σαν δύναμη κρούσης τους φοιτητές που στέναζαν σε ένα καθεστώς σκληρής πειθαρχίας και καταστολής στα πανεπιστήμια. Δημιουργήθηκαν ομάδες "Ερυθροφρουρών" που σύντομα μαζικοποιήθηκαν και πέρασαν στις επιθέσεις ενάντια στους μισητούς -δηλαδή στην πλειοψηφία- τοπικούς γραφειοκράτες.

Σύντομα, όμως, η κατάσταση ξέφυγε από κάθε έλεγχο. Οι αντίπαλοι του Μάο δεν έκατσαν με σταυρωμένα χέρια, δημιούργησαν τις δικές τους ένοπλες ομάδες. Η σύγκρουση στους κόλπους της γραφειοκρατίας, έδωσε την ευκαιρία στην εργατική τάξη να βγει στο προσκήνιο με ένα κύμα απεργιών. Μια οργάνωση που δημιουργήθηκε αυτή τη περίοδο με το όνομα **"Σενγκ Βουλιέν"** έβγαλε ένα μανιφέστο που καλούσε για την "ανατροπή της κόκκινης αστικής τάξης" και στο κτίσιμο ενός γνήσιου εργατικού κράτους "τύπου Κομμούνας του Παρισιού".

Η "Πολιτιστική Επανάσταση" έκλεισε το 1969 από τον στρατό. Ο Μάο μπροστά στην απειλή μιας ανεξέλεγκτης έκρηξης έκλεισε ειρήνη με τους αντιπάλους του και χρησιμοποίησε τον στρατό για να συντρίψει όλες τις εστίες αντίστασης. Τον ίδιο τρόπο, δηλαδή, που χρησιμοποίησε είκοσι χρόνια αργότερα ο Ντενγκ στην Τιεναν-μέν. Ο Μάο πέθανε το 1976 αφήνοντας πίσω του όλα τα διλήμματα ανοιχτά για την άρχουσα τάξη.

Η Κίνα την εποχή του Μάο αναπτύχθηκε βιομηχανικά αλλά η οικονομία της έμενε όλο και πιο πίσω από τον διεθνή ανταγωνισμό. Η απάντηση των "εκσυγχρονιστών" που πήραν το τιμόνι από το 1978 ήταν "η στροφή στην αγορά". Οι στόχοι παρέμειναν οι ίδιοι, οι μέθοδοι άλλαξαν.

Το καινούργιο μοντέλο, που γέννησε τους αλματώδεις ρυθμούς ανάπτυξης, σύντομα φανέρωσε τις αδυναμίες του, γέννησε οικονομική και πολιτική κρίση. *"Ο ψηλός πληθωρισμός σήμαινε ότι το χάσμα ανάμεσα στους πλούσιους και τους φτωχούς γίνοταν ολοένα και πιο μεγάλο. Η διαφθορά έχει πάρει εντυπωσιακές διαστάσεις στους κόλπους των κρατικών αξιωματούχων και των ιδιωτών καπιταλιστών (που συχνά είναι οι ίδιοι άνθρωποι με διαφορετικά κοστούμια.) Ο υπερ-ενεργός κύκλος ανάπτυξης-ύφεσης, δεν οδηγεί απλά σε κρίσεις αλλά σε βιβλικές καταστροφές στην οικονομία: τεράστιες ελλείψεις συμβαδίζουν με απίστευτη σπατάλη, καθώς οι διαφορετικοί τομείς της οικονομίας αναπτύσσονται με εντελώς διαφορετικές ταχύτητες."*

Η εξέγερση της Τιενανμέν παρόλο που συντρίφτηκε από τα τανκς έχει αφήσει πίσω της όλους τους λογαριασμούς ανοικτούς. Οι εκρήξεις της εργατικής δυσαρέσκειας επαναλαμβάνονται συνεχώς τα τελευταία χρόνια Το 1995 οι εργατικές κινητοποιήσεις αυξήθηκαν κατά 75% από την προηγούμενη χρονιά. Με τον ίδιο ρυθμό αυξήθηκαν τον τελευταίο χρόνο. Απ' τα πρώτα μέτρα που πήρε η καινούργια διοίκηση του Χονγκ-Κονγκ ήταν η κατάργηση μιας σειράς κατακτήσεων που ίσχυε μέχρι τότε: Την απεργία την μέρα της Πρωτομαγιάς, το δικαίωμα της απεργίας γενικότερα και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις

Διαβάστε το μοναδικό βιβλίο που καταρρίπτει τα παραμύθια των υποστηρικτών της αγοράς, που μας αποκαλύπτει μια άλλη Κίνα των δεκάδων εκατομμυρίων εργατών που παλεύουν για τα δικαιώματά τους, για μια άλλη κοινωνία.

Τι ήταν η Γ' Διεθνής

Στις παραμονές του Α' Παγκόσμιος Πόλεμος τα σοσιαλιστικά κόμματα πήραν θέση υπέρ του πολέμου. Αυτή η προδοσία οδήγησε τους επαναστάτες απ' όλες τις χώρες να φτιάξουν μια καινούργια Διεθνή. Η *Κατερίνα Θωίδου* παρουσιάζει την ιστορία της.

Δεν υπάρχει μεγαλύτερο σχολείο επαναστατικής στρατηγικής και ταχτικής από τη Γ' Διεθνή, την Κομιντέρν, την τριτη μεγαλη διεθνή οργάνωση των επαναστατικών εργατικών κομμάτων όλου του κόσμου.

Η Β' Διεθνής είχε καταρρεύσει από το 1914, όταν ξέσπασε ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος και τα κόμματα που συμμετείχαν σε αυτή ξέκοψαν από το διεθνιστικό τους πρόγραμμα και υποστήριζαν το κάθε ένα τη "δική του" άρχουσα τάξη.

Το πρόβλημα δεν ήταν ότι ο πόλεμος τους είχε αιφνιδιάσει. Στα συνέδριά τους, πριν τον πόλεμο, είχαν επανειλημμένα επιστήσει την προσοχή τους στον κίνδυνο του ιμπεριαλισμου και στην ανάγκη τα εργατικά κόμματα να αντισταθούν ενάντια στις δικές τους κυβερνήσεις "να χρησιμοποιήσουν την κρίση που δημιουργείται από τον πόλεμο για να πετύχουν την πτώση της καπιταλιστικής ταξικής κυριαρχίας". Ακόμα και ένα μήνα πριν την έναρξη του πολέμου, το Εκτελεστικό Γραφείο του Γερμανικού Σοσιαλιστικού Κόμματος κυκλοφόρησε ένα ξεκάθαρο αντιπολεμικό μανιφέστο που έκλεινε λέγοντας ότι: *"ούτε μια σταγόνα αίμα γερμανού στρατιωτη δεν πρέπει να θυσιαστεί στη δίψα για τη κυριαρχία της Αυστριακής άρχουσας τάξης ή για τα κέρδη των ιμπεριαλιστών".*

Ετσι, όταν τον Αύγουστο του 1914 οι Σοσιαλδημοκράτες βουλευτές της Γερμανιας έφτασαν να υπερψηφίσουν τις στρατιωτικές δαπάνες, αυτό έμοιαζε με τεράστια προδοσία για ολόκληρο το εργατικό κίνημα της Ευρωπης Κανεις δεν το πιστευε στην αρχη Η απογοητευση ηταν τεράστια για ολους τους αγωνιστές που πίστευαν στις αντιπολεμικες εξαγγελίες του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος

Ο Λένιν πολυ γρήγορα καταφερε να έρθει πρόσωπο με πρόσωπο με τη νέα πραγματικοτητα Η Διεθνής ηταν ήδη μια τελειωμένη στορια Τον Νοέμβρη του 1914 δημοσιευει ενα αρθρο οπου γραφει: *"Η Δευτερη Διεθνης πεθανε, καταλήθηκε από τους οπορτουνιστές Ζητω η Τριτη Διεθνής!"* Ομως αυτή η αποφασιστικη ρηξη του Λένιν μπορεσε να βρει οργανωτική εκφραση μονο μετα τη νίκη της Οκτωβριανής Επαναστασης

Η ίδρυση της Διεθνούς

Το πρώτο συνέδριο της Γ' Διεθνούς έγινε στις 4 Μάρτη του 1919 μέσα σε ενθουσιώδη ατμόσφαιρα. Στην Ευρώπη επικρατούσε οικονομική, κοινωνική και πολιτική κρίση. Αρχισε να εμφανίζεται ένα κύμα μαζικών απεργιών και επαναστατικών κινημάτων στη Γερμανία, στην Αυστρία, στην Ουγγαρία και στην Ιταλία. Στο συνέδριο συμμετείχαν 35 αντιπρόσωποι, ομως το μόνο μαζικό, γνήσια επαναστατικό κόμμα που αντιπροσωπευόταν σ' αυτό το συνέδριο ήταν οι ίδιοι οι μπολσεβίκοι. Μόνο 4 απ' τους 35 αντιπροσωπους είχαν έρθει εκπροσωπώντας μικρές οργανώσεις άλλων χωρων.

Ο Λένιν δεν είχε στόχο να δώσει σε ένα σύνολο μικρών επαναστατικών ομάδων την ετικέτα της σοσιαλιστικής Διεθνούς. Η ίδρυση της Διεθνούς ταυτιζόταν με τη ρεαλιστική προοπτική της μαζικοποίησης των επαναστατικών οργανώσεων μέσα από το επαναστατικό κύμα που άρχισε να εξαπλώνεται στην Ευρώπη.

Τον Νοέμβρη του 1918 η Γερμανική αυτοκρατορία που ήταν μέχρι τότε το πιο ισχυρό κράτος της Ευρώπης, είχε καταρρεύσει. Συμβούλια εργατών και στρατιωτών είχαν απλωθεί σε όλη τη χώρα και ασκουσαν πραγματική εξουσια. Διάφορα κράτη βρισκονταν σε επαναστατικό αναβρασμό. Στην Αυστρία, μόνη ουσιαστική ένοπλη δυναμη ήταν η ελεγχόμενη απο το Σοσιαλδημοκρατικό Κομμα πολιτοφυλακή Στην Ουγγαρια, η Σοβιετική Δημοκρατία αυτοανακηρυχτηκε στις 21 Μάρτη Επισης υπηρχαν και διαφορα αλλα ασταθή κρατη, οπως η Τσεχοσλοβακια, η Γιουγκοσλαβια η Πολωνια.

Ομως, την στιγμη που η φλόγα της ρωσικης επαναστασης θέρμαινε το σκηνικο στην Ευρώπη, τσουρουφλίζοντας τις άρχουσες τάξεις των χωρων αυτων, οι ηγεσίες των σοσιαλδημοκρατικων κομματων επαιζαν το ρολο του πυροσβεστη, στο ονομα της δημοκρατιας Οι περισσοτεροι απ αυτους ισχυρίζονταν ότι είναι και πραγματικα ηταν και μαρξιστές διεθνιστες Ομως, αν το 1914 προδωσαν για μια φορα την εργατική ταξη, τωρα την πρόδιδαν διπλα, αφου χρησιμοποιουσαν σοσιαλιστικες φρασεις και το κυρος που ειχαν αποκτήσει στα χρονια που η

ταν αντιπολίτευση, για να εμποδίσουν την εγκαθίδρυση της εργατικής εξουσίας.

Στη Γερμανία, για παράδειγμα, μετά την επανάσταση του Νοέμβρη, το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (SPD) διέλυσε τα συμβούλια των εργατών και στρατιωτών υπερασπίζοντας το αστικό κράτος, τη Δημοκρατία της Βαιμάρης.

Η Γ' Διεθνής, με το ιδρυτικό της Συνέδριο έπρεπε λοιπόν να κάνει μια οριστική ρήξη με τους προδότες του 1914, υπερασπιζόμενη την εξουσία των εργατικών συμβουλίων και την προοπτική της επανάστασης στο άμεσο μέλλον. Το πρόβλημα ήταν τώρα να δημιουργηθούν τα μαζικά κόμματα που θα έκαναν πράξη όλα αυτά.

Πετρούπολη Ιούλης 1920. Από το Β' Συνέδριο της Γ' Διεθνούς

Στρατηγική και Τακτική

Το Β' Συνέδριο της Κομιντέρν (Ιούλης 1920) ηταν πραγματικά για τα κόμματα που συμμετειχαν ένα σχολείο στρατηγικης και ταχτικης, προκειμένου να ξεκαθαρισουν τις ιδεες τους απεναντι στον καπιταλισμό και το ρεφορμισμό, καθως και την τακτικη που έπρεπε να ακολουθησουν για το πως να χτισουν την επιρροη τους μεσα στις μαζες

Τα κόμματα που αρχισαν μετα το ιδρυτικο συνέδριο να επιθυμουν να γινουν μελη της Γ' Διεθνους ηταν παρα πολλα *"Η Κομμουνιστικη Διεθνης γινεται, σε καποιο βαθμό, της μοδας "* έγραφε ο Λένιν το 1920

Πράγματι, η εικονα του Β' Συνεδριου ήταν τελειως διαφορετική Υπηρχαν 217 αντιπροσωποι απο 35 χωρες και αρκετοι απ αυτους εκπροσωπουσαν μαζικα κόμματα Το συνέδριο αυτο ήταν γεματο από επαναστατικο ενθουσιασμό γιατι το στοιχημα του χτισιματος των επαναστατικων κομματων ειχε αρχισει να κερδιζει έδαφος (Ιταλια, Νορβηγια, Βουλγαρια) Στην Ιταλια ειχαν ξεκινησει καταληψεις στα εργοστάσια, στη Γερμανια η μαζική δράση της εργατικής τάξης είχε αποτρέψει το στρατιωτικο πραξικόπημα Καπ.

Πίσω, όμως, από τον ενθουσιασμό υπήρχαν προβλήματα. Η μαζικοποίηση της Γ' Διεθνούς δεν σήμαινε και ιδεολογική καθαρότητα. Υπήρχαν πολλά μπερδέματα στρατηγικής και τακτικής στα νεαρά επαναστατικά κόμματα. Για τον Λένιν και τους μπολσεβίκους ήταν ξεκάθαρο ότι χωρίς τον όγκο όλων αυτών των κομμάτων δεν θα μπορούσε να κερδίσει έδαφος η επανάσταση στην Ευρώπη. Ηταν επισης ξεκάθαρο, ότι χωρίς τη ρήξη με τους κεντριστές και τους αριστεριστές που υπήρχαν σ' αυτά τα κόμματα αυτή η προοπτική θα ήταν αδύνατη.

Η πρώτη μάχη μέσα στη Διεθνή ήταν να ξεκαθαρίσουν ιδεολογικά από τον κεντρισμό και τον ρεφορμισμό. Ο Λένιν σ' αυτό το σημείο έκανε μια πολύ καλή διάκριση *"Υπάρχουν οι κεντριστές ηγέτες που πρέπει να αποκλειστούν και υπάρχουν και οι μάζες που επηρεάζονται, και τις οποίες πρέπει να διαπαιδαγωγήσουμε, να τους κάνουμε επαναστάτες"*. Ετσι στο Β' συνέδριο διαμορφώνονται οι περίφημοι 21 όροι της Διεθνούς, οι οποιοι έβαζαν τις προυποθέσεις όσον αφορά τα ζητήματα στρατηγικής, αλλά και εσωτερικής οργάνωσης ενός κόμματος προκειμένου να είναι πραγματικα επαναστατικο

Ομως, η μάχη με τον κεντρισμο δεν άνοιξε τοσο μεγαλες πολιτικές κοντρες οσες η μαχη με τον αριστερισμό Ο Λενιν γράφει αυτη την περιοδο το βιβλιο του *"Αριστερισμος, παιδική αρρωστεια του κομμουνισμου"*, προσπαθωντας να βοηθησει τα μικρα κομματα της εποχής να κατακτήσουν τις τακτικές της νικης

Η πρωτη αντιπαραθεση με τους αριστεριστές ηταν το ποια πρεπει να ειναι η στάση των επαναστατων απέναντι στο κοινοβουλιο Οι αριστεριστές υποστηριζαν οτι το κοινοβουλιο δεν μπορει να χρησιμοποιηθει απο την πλευρά των επαναστατων γιατι ειναι ξεπερασμένο και κατηγορουσαν τον Λενιν για υποταγή στο ρεφορμισμό

Ο Λένιν απαντούσε ότι το κοινοβούλιο δεν ειναι ξεπερασμένο πολιτικά. *"Δεν πρέπει να παιρνουμε το ξεπερασμενο για μας, σαν ξεπερασμένο για τις μαζες"* Οι επαναστατες πρεπει να εκτιμάνε το βαθμό της συνειδητοτητας της εργατικής ταξης, οχι με βαση τα πρωτοπορα κομματια της αλλά συνολικοτερα Ο Λένιν υποστηριζε ότι η συμμετοχη στο κοινοβουλιο ειναι υποχρεωτική ακριβως για να βοηθησει και να διαπαιδαγωγησει τα καθυστερημένα κομμάτια της τάξης, δείχνοντας τους παράλληλα, τη χρεωκοπία της αστικής τάξης και του ρεφορμισμού.

Η δεύτερη μεγάλη μάχη με τον αριστερισμό ήταν αυτή που αφορούσε το ρόλο των επαναστατών μέσα στα συνδικάτα Αυτή η αντιπαράθεση ήταν, ίσως, η πιο σκληρή μέσα στο συνέδριο, αφού εκείνη την εποχή υπήρχαν ελάχιστοι σοσιαλιστές βουλευτές στο κοινοβούλιο, ενώ αντίθετα όλους τους ενεργούς αγωνιστές τους απασχολούσε η δουλειά στα συνδικάτα. Η αντιπαράθεση ήταν πολύ σκληρή, ιδίως από την πλευρά των αντιπροσώπων από τη Βρετανία. Οι αριστεριστές αμφισβητούσαν τη δουλειά μέσα στα συνδικάτα από την στιγμή που αυτά ελέγχονταν από ρεφορμιστικές ηγεσίες.

Ο Λένιν αντίθετα, εξηγούσε ότι τα συνδικάτα άσχετα από την ηγεσια που έχουν είναι οι συλλογικότητες της εργατικής τάξης μεσα στον καπιταλισμό, είναι η έκφραση της τάσης για οργάνωση που έχουν και οι πιο καθυστερημένες μάζες. Αρα το καθήκον των επαναστατών είναι να δουλεύουν μέσα στα συνδικάτα με σκοπό να σπάνε την επιρροή των ρεφορμιστικών ηγεσιών και να κερδίζουν τη βάση με τη μεριά τους. Και όχι να απομονώνονται απ' αυτή και απλά να καταγγέλουν και να συνθηματολογούν. *"Μπορουμε και πρεπει να αρχισουμε να χτιζουμε το σοσιαλισμο, οχι μ' ένα φανταστικό και ειδικα φτιαγμένο απο μας ανθρωπινο υλικο, αλλα με το υλικό που κληρονομησαμε από τον καπιταλισμό"* ελεγε ο Λενιν Στην τελική ψηφο-

φορία ο Λένιν κερδίζει τη μάχη των επιχειρημάτων με ψήφους 69 υπέρ, καμιά κατά και 13 αποχές. Στη συνέχεια του συνέδριου ανοίγονται δυο άλλα ζητήματα, όπως το αγροτικό και το αποικιακό.

Στο αγροτικό ζήτημα ο Λένιν υποστηρίζει ότι το προλεταριάτο είναι η μόνη δυναμη που μπορεί να απελευθερώσει την ανθρωπότητα από τον ταξικό ζυγό, αλλά από την άλλη χρειάζεται να χτίσει συμμαχίες με τους αγρότες χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες ταχτικές.

Στο αποικιακό ζήτημα, που για πρώτη φορά αναδείχτηκε σαν κεντρικό ζήτημα, μπαίνει ότι τα εθνικά κινήματα των αποικιών θα πρέπει να απολαμβάνουν την πλήρη υποστήριξη των επαναστατών, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι εθνικοαπελευθερωτικοί αγώνες είναι και σοσιαλιστικοί.

Ο Λένιν υποστήριζε αυτή την άποψη σαν κομμάτι της στρατηγικής για την εξέγερση των μαζών στις αποικίες ενάντια στον ιμπεριαλισμό. Ο Λένι επίσης υποστήριζε το δικαίωμα της εθνικής αυτοδιάθεσης σαν ένα μέσο που χτύπαγε τον εθνικισμό και βοηθούσε την ενότητα των εργατών. Γι' αυτό το λόγο έκανε μια πολύ σαφή διακριση αναμεσα στα καθηκοντα των επαναστατων στα έθνη που καταπιεζουν και σ' αυτά που καταπιέζονται. Στα πρώτα, οι σοσιαλιστές οφειλουν να υποστηριζουν το δικαίωμα της αυτοδιαθεσης σαν ένδειξη διεθνισμού απεναντι στους εργάτες των καταπιεσμένων εθνοτητων και πα λης ενάντια στον εθνικισμό μέσα στη χώρα τους. Αλλα στις κα ταπιεσμενες χώρες, οι σοσιαλιστές πρέπει να δίνουν τη μάχη εναντια στον ιμπεριαλισμο και να τη συνδέουν με την παγκόσμια ενότητα της εργατικής τάξης, παλευοντας ενάντια στους αστους εθνικιστες που προσπαθουν να υποτάξουν την ταξικη παλη στον εθνικό αγώνα.

Το ποσο σημαντικές ήταν όλες αυτες οι πολιτικες μαχες για την πορεια των μικρων επαναστατικων κομμάτων και την τυχη του εργατικου κινήματος στην Ευρωπη φανηκε πολυ γρηγορα. Το Ιταλικό Κομμουνιστικό Κόμμα που είχε μια τεραστια κεντριστικη πτερυγα, αρνήθηκε να στηρίξει το τεραστιο κυμα των καταλήψεων στα εργοστασια, την περίοδο της Κόκκινης Διετιας (1919-20). Στη Γερμανία, τον Μαρτη του 1921 το ΚΚ χωρις να έχει ριζωσει μέσα στην εργατική τάξη και χωρίς να υπάρχει μαζικό επαναστατικό κίνημα, κηρύσσει γενική απεργια και ένοπλο αγώνα απέναντι σε μια στημένη προβοκάτσια της αστυνομίας. Το κίνημα ηττήθηκε και το Κομμουνιστικό Κόμμα από 350.000 μέλη πέφτει στα 15.000.

Παρόλο που αυτές οι ευκαιρίες χάνονται, τα νέα ΚΚ στις περισσότερες των περιστάσεων καταφεραν να εκφράσουν την στρατηγική και ταχτική του Β' Συνέδριου και να μεγαλώσουν.

Ενιαία Μέτωπα

Το Γ' Συνέδριο (Ιούλης 1921) βρίσκει τη Διεθνή μια πραγματικά μεγάλη οργάνωση με μια σειρά από κόμματα πέρα από την Ευρώπη. Στις περισσότερες χώρες έχουν αρχίσει να χτίζονται ηγεσίες που έχουν επιρροή στο προλεταριάτο των χωρών τους.

Το πρόβλημα πλέον έχει μετατεθεί.

Η επαναστατική φλόγα που άναψε η νίκη της Οκτωβριανής Επανάστασης στη Ρωσία, δεν ήταν πια τόσο θερμή, αφού μια σειρά από απόπειρες εργατών να πάρουν στα χέρια τους την εξουσία ηττήθηκαν ενώ ο καπιταλισμός φάνηκε να παρουσιάζει κάποια ανάκαμψη

Η Διεθνής καλειται τώρα, μέσα σε συνθηκες που δεν ειναι επαναστατικες, να διδάξει τα κόμματα μελη της πώς να συνεχισουν να αυξανουν την επιρροή τους μεσα στην εργατική ταξη. Ο Λενιν έβαζε ότι καθηκον των επαναστατικων κομμάτων είναι, έχοντας εξασφαλισει ένα ξεκαθαρο πρόγραμμα και μια αυστηρή πειθαρχία στο εσωτερικό τους, να παλεύουν για να αποχτήσουν επιρροή μέσα στην πλειοψηφία της εργατικής τάξης, που συνεχίζει να επηρεάζεται απ' τις ιδέες των ρεφορμιστικών κομμάτων.

Για να το καταφέρουν αυτό, τα επαναστατικά κόμματα πρέπει να πρωτοστατήσουν στο κτίσιμο της ενότητας στη δράση με τους εργάτες των ρεφορμιστικών κομμάτων, ενάντια στις επιθέσεις του καπιταλισμού. Μέσα από κοινούς τους αγωνες, οι επαναστάτες πρέπει να αποκαλύπτουν τη χρεωκοπία των ρεφορμιστικών ηγεσιών και την αδυναμία τους να δώσουν οριστική λύση απέναντι στις επιθέσεις του καπιταλισμού.

Αυτή ήταν η ταχτική του Ενιαίου Μετώπου. Και αυτή η ταχτική δέχτηκε σκληρή κριτική μέσα στο Γ' Συνέδριο, κυρίως από το ΚΚ Γερμανίας και Ιταλίας. Αυτό που έλεγαν οι αντιπρόσωποι αυτών των κομμάτων είναι ότι οι Μπολσεβίκοι και η γραμμη του Ενιαίου Μετωπου, προδίδει την επαναστατική πάλη, ότι αυτό που πρέπει να κάνουν οι επαναστάτες είναι να συνεχίζουν να μιλούν για την επανάσταση και να καταγγέλουν τα ρεφορμιστικά κόμματα. Στο τέλος και αυτή η μάχη κερδίζεται από τους Μπολσεβικους και το Γ' Συνέδριο της Διεθνούς υιοθετει τη γραμμη του Ενιαιου Μετωπου

Το Δ' Συνέδριο (Νοέμβρης 1922) ασχολείται με τη συσσωρευση εμπειριων πανω στο Ενιαιο Μετωπο και τη λειτουργια του μέσα στις καθημερινες συνθηκες. Αυτο το συνέδριο ειναι και το τελευταίο της επαναστατικης περιόδου της Κομιντέρν

Η αντιστροφη μετρηση και για τη Γ' Διεθνή και για το σοσιαλισμό στη Ρωσια εχει ηδη ξεκινησει.

Οι τελευταίες επαναστατικες εκρηξεις του προλεταριατου οδηγουνται στην ηττα. Το Βουλγαρικο Κομμουνιστικο Κόμμα, τον Ιουνη του 1923, αφου κράτησε θέση παθητικότητας μετα το δεξιό πραξικοπημα του Πιλσουδσκι, εξαπέλυσε μερικους μήνες αργοτερα μια εξέγερση χωρις σοβαρή προετοιμασια, με αποτελεσμα να οδηγήσει την εργατική ταξη στην ηττα. Το φθινόπωρο του '23 η εργατική ταξη της Γερμανιας ξαναβγαινει στο προσκηνιο, αλλά το ΚΚΓ φοβαται τη σύγκρουση και η εξέγερση οδηγείται στην ηττα. Οι αποτυχιες αυτές σκορπουν την απογοητευση μέσα στη Γ' Διεθνή.

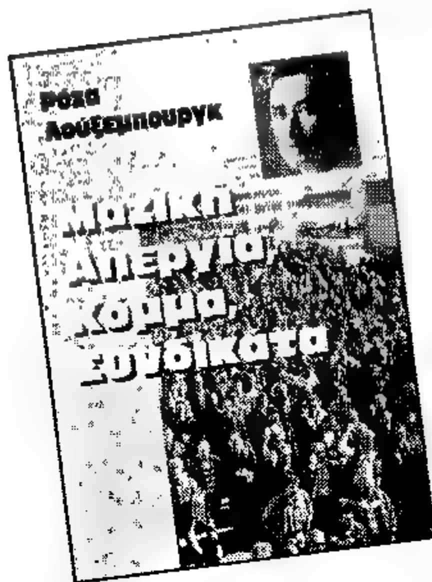
Ομως, το πιο σημαντικό απ' όλα, είναι ότι αυτή την περίοδο στη Ρωσία αρχίζει να βγαίνει στο προσκήνιο η σταλινική γραφειοκρατία, ευνοούμενη από την απομόνωση της Ρώσικης επανάστασης. Το Μπολσεβίκικο κόμμα αρχίζει να μετατρέπεται σε ένα γραφειοκρατικό μηχανισμό, πράγμα που μεταφέρεται και μέσα στη Διεθνή αφού οι Μπολσεβίκοι ήταν η ψυχή της.

Η σταλινική γραμμή μπόρεσε τελικά να επιβληθεί μετά το Δ' Συνέδριο και το θάνατο του Λένιν. Η ελλειπής εμπειρία από τα υπόλοιπα επαναστατικά κομματα και οι συνεχείς αποτυχίες του εργατικού κινήματος στην Ευρώπη είχαν δημιουργήσει μέσα στη Διεθνή μια παθητική αποδοχή της ρώσικης ηγεμονίας. Ο Σταλιν πάτησε πάνω "στο κύρος της επιτυχίας" των Μπολσεβίκων για να περάσει την πολιτική του

Με την επικράτηση του Σταλινισμού το όραμα της παγκόσμιας σοσιαλιστικής επανάστασης, αντικαταστάθηκε από το δόγμα "του σοσιαλισμού σε μια μόνο χώρα", οδηγώντας το εργατικό κινημα σε μια σειρά από χωρες (Αγγλια, Κίνα, Γαλλια, Ισπανια) σε συνεχείς ήττες με αποκορυφωμα την άνοδο του Χιτλερ στη Γερμανια. Η Γ' Διεθνης μετατραπηκε σε όργανο της εξωτερικης πολιτικης του Σταλιν. Τα επαναστατικα της χρονια έσβησαν οριστικα.

Το εγχειρίδιο των εργατών

Ρόζα Λούξεμπουργκ: Μαζική απεργία, Κόμμα, Συνδικάτα
Εκδόσεις Εργατική Δημοκρατία, σελ. 104, τιμή 1.200 δρχ

"Σ' ολόκληρη την άνοιξη του 1905 και ως τα μέσα του καλοκαιριού βλέπουμε σ' αυτή την τεράστια αυτοκρατορία να αναβλύζει μια αδιάκοπη ισχυρή πολιτική πάλη ολόκληρου του προλεταριάτου ενάντια στο κεφάλαιο.... τους υπαλλήλους του εμπορίου, των τραπεζών, τους ηθοποιούς, τους υπηρέτες, με ταυτόχρονη εξάπλωση στις αγροτικές περιοχές ως και στην πύλη των στρατώνων.. εδώ αγωνίζονται για το οκτάωρο, εκεί ενάντια στη δουλειά με το κομμάτι, εδώ πετάνε έξω από το εργοστάσιο τους βάρβαρους επιστάτες, αλλού η σύγκρουση γίνεται για το ατιμωτικό σύστημα των προστίμων, παντού αγωνίζονται για καλύτερα μεροκάματα.."

Οι σελίδες του βιβλίου της **Ρόζας Λούξεμπουργκ** ***"Μαζική Απεργία - Κόμμα - Συνδικάτα"*** είναι γεμάτες από τέτοιες ολοζώντανες περιγραφές των μαζικών απεργιών που είχαν ξεκινήσει στη Ρωσία από το 1896 και κορυφώθηκαν με το επαναστατικό ξέσπασμα του 1905. Μαζικές γενικές απεργίες που ξεσπούσαν και ξαπλώνονταν με φοβερή ταχύτητα και που ήταν η γενική δοκιμή της πετυχημένης επανάστασης του 1917.

Είναι ένα επίκαιρο βιβλίο. Εκατομμύρια εργάτες τα τελευταία χρόνια σ' όλο τον κόσμο έχουν βρεθεί σε δυνατές απεργίες.

Η Ρόζα, όμως δεν μένει μόνο στην περιγραφή των απεργιών. Στο βιβλίο της, που γράφτηκε το 1906 χτυπάει τις συμβιβαστικές και διστακτικές απόψεις που υπήρχαν μέσα στην γερμανική συνδικαλιστική ηγεσία και στους ηγέτες του σοσιαλδημοκρατικού κόμματος. Απόψεις που επαναλαμβάνονται και σήμερα από τις συνδικαλιστικές ηγεσίες: "δεν είμαστε ακόμα έτοιμοι για δυνατές απεργίες", "ας κάνουμε οικονομία δυνάμεων για πιο κατάλληλη στιγμή" κλπ.

Η περιγραφή της Ρόζας είναι χαρακτηριστική: *"Οι γραφειοκράτες ερευνούν τα συρτάρια των γραφείων τους για να βρουν την απόδειξη της "δύναμης" και της "ωριμότητας" του γερμανικού εργατικού κινήματος χωρίς να αντιλαμβάνονται ότι αυτό που αναζητούν βρίσκεται μπροστά στα μάτια τους"*

Χρησιμοποιώντας τις ζωντανές μαζικές απεργίες στη Ρωσία, η Ρόζα γυρνάει ανάποδα όλα τα φτωχά επιχειρήματα των γερμανών σοσιαλδημοκρατών. Αφήνει κυριολεκτικά χωρίς περιεχόμενο τα επιχειρήματα ότι υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα στον οικονομικό και τον πολιτικό αγώνα, κάτι που ακούμε συχνά και σήμερα από τους ρεφορμιστές.

Η Ρόζα εξηγεί πως οι απεργίες ακόμα και αν ξεσπούσαν για οικονομικούς λόγους στην πορεία μετατρέπονταν σε συνολική σύγκρουση με την κυβέρνηση, την αστυνομία, τη δικαιοσύνη. Και αντίστροφα, μπορεί να ξεκίναγαν για πολιτικούς λόγους οι εργάτες, όμως, ξαναγύρναγαν να ξεκαθαρίσουν τους παλιούς λογαριασμούς τους με τ' αφεντικά.

Και το ξεκαθαρίζει. *"Δεν υπάρχουν δυο διαφορετικοί ταξικοί αγώνες της εργατικής τάξης, ένας οικονομικός και ένας πολιτικός, αλλά μόνο ένας ταξικός αγώνας που έχει σαν στόχο και τον περιορισμό της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης μέσα στην αστική κοινωνία και την κατάργηση της εκμετάλλευσης μαζί με την αστική κοινωνία".*

Το βιβλίο της Ρόζας δεν είναι γραμμένο για να δώσει οδηγίες στους μαχητικούς εργάτες μόνο για το πώς νικάνε οι απεργίες. Προχωράει πιο πέρα, είναι το όπλο των εργατών για την αλλαγή της κοινωνίας.

"Για να μπορέσει να ανατρέψει τον καπιταλισμό το προλεταριάτο πρέπει να έχει ένα ψηλό βαθμό πολιτικής εκπαίδευσης, ταξικής συνείδησης και οργάνωσης. Όλες αυτές οι προϋποθέσεις δεν μπορούν να αποκτηθούν με βιβλία και προκηρύξεις, αλλά κύρια με το ζωντανό πολιτικό σχολείο, με την πάλη, στην ασταμάτητη πορεία της επανάστασης. Η μαζική απεργία εμφανίζεται σαν το πιο φυσιολογικό μέσο για την στράτευση, την οργάνωση και επαναστατικοποίηση των πιο πλατιών εργατικών στρωμάτων."

Η Ρόζα εξηγεί πώς μέσα στις συνθήκες της μαζικής απεργίας έχουμε εντυπωσιακές αλλαγές στη συνείδηση της εργατικής τάξης σε όλα τα επίπεδα.

Οι σχέσεις των εργατών με τ' αφεντικά έρχονται σε πλήρη ρήξη. Το 1905 στην Ρωσία, βλέπουμε τους καπιταλιστές να χάνουν τη δυνατότητα να είναι τ' αφεντικά στα εργοστάσια και τη δύναμη να την έχουν οι εργάτες και τα νεοσύστατα συνδικάτα η οι εργατικές επιτροπές που έφτιαχναν μέσα στη φωτιά των αγώνων. Σε τέτοιες περιόδους που ενεργοποιείται και συμμετέχει το σύνολο του προλεταριάτου οι εργάτες καταλαβαίνουν τη δύναμη της συλλογικότητας, της αλληλεγγύης και της οργανωμένης δράσης. Πετούν από πάνω τους όλες τις προκαταλήψεις, ότι τα πράγματα είναι έτσι και δεν αλλάζουν και εκπαιδεύονται στην επανάσταση.

Στις αστικές επαναστάσεις των προηγούμενων αιώνων το κέντρο ήταν η σύγκρουση στους δρόμους με το στρατό και την αστυνομία γιατί επρόκειτο για απλή ανατροπή της παλιάς κυβέρνησης και τα οδοφράγματα ήταν η κατάλληλη μορφή. Στον καπιταλισμό όμως, αυτό δεν αρκεί. Το κέντρο της σύγκρουσης των εργατών με το κεφάλαιο γίνεται στους χώρους δουλειάς. Εκεί είναι που βρίσκεται η καρδιά της εκμετάλλευσης.

"Έτσι η μαζική απεργία", γράφει η Ρόζα, *"είναι η πρώτη φυσιολογική και αυθόρμητη μορφή κάθε μεγάλης επαναστατικής δράσης του προλεταριάτου και όσο αναπτύσσεται η βιομηχανία σαν κυρίαρχη μορφή της οικονομίας σε μια κοινωνία, τόσο πιο ισχυρές και αποφασιστικές πρέπει να γίνουν οι μαζικές απεργίες."*

Το αυθόρμητο, όμως, δεν φτάνει. Οι εργάτες, εξηγούσε η Ρόζα, πρέπει να είναι γραμμένοι στα συνδικάτα, χρειάζεται, όμως, να έχουν και το δικό τους καθαρά επαναστατικό κόμμα. Διαβάστε αυτό το βιβλίο. Οι απαντήσεις που έδωσε η Ρόζα Λούξεμπουργκ στους πρώτους διδάξαντες του "εκσυγχρονισμού" στις αρχές του αιώνα, είναι πολύτιμες.

Διονυσία Πυλαρινού

Πλούσια ιστορία!

Γιώργος Αλεξάτος: Η εργατική τάξη στην Ελλάδα. Από την πρώτη συγκρότηση στούς ταξικούς αγώνες του μεσοπολέμου. Εκδόσεις ΡΩΓΜΗ. Σελ.304. Δρχ.3150

Ο Γιώργος Αλεξάτος προσπαθεί να ρίξει φώς στην ιστορία της εργατικής τάξης στην Ελλάδα από τις απαρχές της ανάπτυξης του ελληνικού καπιταλισμού μέχρι την άνοδο της δικτατορίας Μεταξά.

Ερέθισμα γι αυτή του την προσπάθεια ήταν η πρόκληση των θεωριών για το "τέλος της εργατικής τάξης", που φούντωσαν μετά την κρίση του σταλινισμού και την κατάρρευση των καθεστώτων της Α. Ευρώπης το 1989.

Στο πρώτο μέρος του βιβλίου του, ο συγγραφεας συγκεντρώνοντας πολύτιμα ιστορικα στοιχεια δίνει την εικόνα μιας εργατικής τάξης που δυναμώνει αριθμητικα σ' όλη την διάρκεια του 19ου αιώνα με μια διαρκή αντίσταση στο κεφάλαιο κα. τις "αγαθοεργίες" του στα Βαλκάνια, την Μ. Ασία, τον Εύξεινο: *"Ηδη στα 1847 ο πρώτος βιομήχανος του Πειραιά Λουκάς Ράλλης, ίδρυσε το μεταξουργείο του, προσλαμβάνοντας ως "φιλάνθρωπος" 60-80 άπορα κορίτσια. Τα κορίτσια αυτά αμοίβονταν με ..1 δραχμή την μέρα, όσο στοίχιζε και ένα ζευγάρι κάλτσες απ' αυτές που ο "φιλάνθρωπος" βιομήχανος παρήγγελνε απο την Αγγλία"*(σελ.48).

Η εργατική τάξη στα μέσα της δεκαετίας του 1870 έχει στις γραμμές της κόσμο που εγκαταλείπει τα νησιά με την κριση της ναυτιλοΐας και ο Πειραιάς μετατρέπεται σε εργατούπολη Εχει στις γραμμες της μετανάστες από την ήττα των επαναστάσεων του 1848-9 που συγκλόνισαν την Ευρώπη. Ακόμα χωρικούς που σιγά-σιγά εγκαταλείπουν τα χωριά όχι για να *"αντισταθούν στην προλεταριοποίησή τους με τη λιστεία και τη μετανάστευση"*, όπως όντως συνέβαινε την περίοδο γύρω από την επανάσταση του 1821, αλλά για να βρουν δουλειά στις βιοτεχνίες. Η συμμετοχή των γυναικών στην εργατική τάξη ξεκινά από πολύ νωρίς. Οι υπηρέτριες που δούλευαν στα σπίτια των πλούσιων αστών της Κωνσταντινούπολης και της Θεσαλλονίκης έφευγαν καραβιές-καραβιές από την Τήνο

Ο Γ. Αλεξάτος υπογραμμίζει το πόσο γρήγορα αναπτύσσεται η ταξική και πολιτική συνειδητοποίηση της νεαρής εργατικής τάξης. Από την ίδρυση των πρώτων σωματείων, φτάνει στις πρώτες ηρωικές μάχες στη Σύρο, στο Λαύριο, στο Βόλο, στον Πειραιά. Μέσα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, στη Θεσσαλονίκη, η Φεντερασιόν συνενώνει εργάτες διαφορετικών εθνοτήτων στην πάλη για τον Σοσιαλισμό, ενω παντού αναπτυσσονται οι προσπάθειες που στα 1918 φτάνουν στη δημιουργια του ΣΕΚΕ και της ΓΣΕΕ

Στο δεύτερο μέρος του βιβλίου ο συγγραφεας αναφέρεται στην περίοδο του μεσοπολέμου, της εμφάνισης του οργανωμένου εργατικού κινήματος, του ΣΕΚΕ και της πρώτης αποπειρας ριζωματος των επαναστατικών μαρξιστικων ιδεών μέσα στο εργατικο κίνημα

"Η ήττα στη Μ Ασία έβαλε τέρμα στα επεκτατικά σχέδια του ελληνικού αστισμού" και η προσφυγοποιηση των πληθυσμών της Μ Ασίας πολλαπλασιασε την δύναμη της εργατικής τάξης. Το αντιπολεμικό κινημα και οι εργατικοί αγώνες σφράγισαν την περίοδο του 1920

Τον Ιούλη του 1923 οι μεταλλωρύχοι του Λαυρίου ξεκινάνε απεργία για οκτάωρο και αυξήσεις και το απεργιακό κύμα αγκαλιάζει τους καπνεργάτες, τους σιδηροδρομικούς, τους ναυτεργάτες, τους τροχιοδρομικούς, τους λιμενεργάτες κλπ. Στην Πανεργατική Συγκέντρωση που κάλεσε η ΓΣΕΕ στις 23 Αυγούστου στο Πασαλιμάνι του Πειραιά ο στρατός πυροβολεί "στο ψαχνό" και δολοφονεί 11 εργάτες.

Το ΣΕΚΕ στάθηκε αδύναμο να παρέμβει στην Γενική Απεργία. Είναι ένα κόμμα που μέσα του παλεύουν τάσεις σοσιαλδημοκρατικές που υποστηρίζουν ότι το "κόμμα διατρέχον περίοδο οργανώσεως και προπαγάνδας, έχει ανάγκην μακράς νομίμου υπάρξεως" και επαναστατικές που εμπνέονται από την Οκτωβριανή Επανάσταση με επικεφαλής τον Παντελή Πουλιόπουλο.

Η δεκαετία του '30 είναι περίοδος που οι εργατικοί αγωνες εμφανίζονται ξανά ορμητικά και κορυφωνονται στην μεγάλη εργατική εξεγερση της Θεσσαλονικης τον Μάη του '36 Η πολη βρίσκεται κάτω απο τον έλεγχο της Κεντρικής Απεργιακής Επιτροπής. Το ΚΚΕ μεγαλώνει ξανά εκείνη την περίοδο και απο μόλις 400 μέλη πλησιάζει τα 16 000. Είναι, όμως ένα κόμμα σταλινικό - ρεφορμιστικό που έχοντας εγκαταλείψει την στρατηγική της σοσιαλιστικής επανάστασης, γιατί δεν είναι, τάχα, ώριμες οι συνθήκες υποστηρίζει μια αστικοδημοκρατική αλλαγή που θα φέρει την ανάπτυξη της "εθνικής οικονομίας".

Γι' αυτό και μπαίνει φρένο στην εργατική εξέγερση του '36. Κάνοντας πράξη την πολιτική των "λαϊκών μετώπων" διέλυσε την Κεντρική Απεργιακή Επιτροπή και έστησε συμμαχίες με το Κόμμα των Φιλελευθέρων.

Η κριτική του Γ. Αλεξάτου για το ΚΚΕ έχει πολλές αδυναμίες. Υποτιμάει τη σημασία της ήττας της Αριστερής Αντιπολίτευσης μέσα στην Ρωσία και βάζει τον Τρότσκι στο ίδιο τσουβάλι με τον Στάλιν κατηγορώντας τον σαν "οικονομιστή"... Ετσι, όμως καταλήγει να μην θεωρεί το ΚΚΕ ρεφορμιστικό κόμμα αλλά ένα *"κόμμα δογματικό στην επεξεργασία του μαρξισμού πού πάσχει από έλλειψη δημοκρατίας"*

Παρολα αυτά το βιβλίο του Γ Αλεξατου αξίζει να διαβαστεί γιατί φερνει στην επιφανεια την κεντρικότητα της εργατικής τάξης σαν τη δύναμη που μπορεί να ανατρέψει τον καπιταλισμό και στην Ελλάδα.

Πέτρος Κωνσταντίνου

Οι απέναντι

Αλκης Κούρκουλας, "Ιμια - Κριτική προσέγγιση του τούρκικου παράγοντα", Εκδόσεις Ι. Σιδέρη,σελ. 198, τιμή 2.800 δρχ

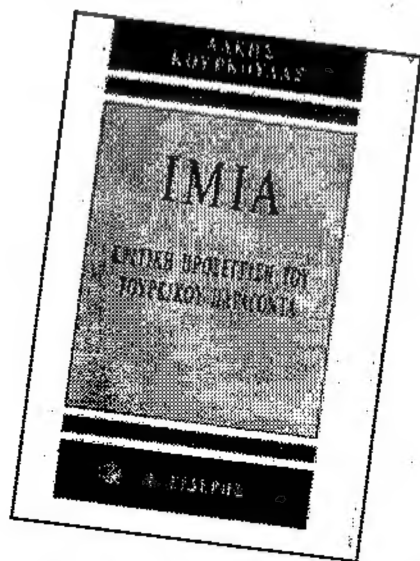
Επιτέλους, ένα βιβλίο που πληροφορεί για το τι γίνεται στην Τουρκία αντί να αναπαράγει προκατασκευασμένα κλισέ! Ευκαιρία να μάθουμε για την Τουρκία σαν κοινωνία με πολιτικές διαμάχες και κρίσεις αντί για "μόνιμο τουρκικό επεκτατισμό που προωθεί σταθερά και μεθοδικά τις βλέψεις του".

Το βιβλίο του **Αλκη Κούρκουλα *"Ιμια - Κριτική προσέγγιση του τούρκικου παράγοντα"*** ζωγραφίζει μια εικόνα του πολιτικού σκηνικού της Τουρκίας που μοιάζει πολύ με αυτό που βλέπουμε να ισχύει και στην Ελλάδα. Μια εικόνα κρίσης και πολιτικής αστάθειας που βαραίνει πάνω στην άρχουσα τάξη και τροφοδοτεί καυγάδες και ανταγωνισμούς

Ο συγγραφέας είναι δημοσιογράφος, ανταποκριτής του Αθηναικού Πρακτορείου Ειδήσεων και της Καθημερινής στην Τουρκία. Αυτο δινει μια παραπανω αξία στις διαπιστώσεις του, οχι μόνο κατά τη διαρκεια, αλλα και πριν και

μετά την κρίση στα Ίμια.

Για να προσδιορίσει το πλαίσιο μέσα στο οποίο εξελίχθηκε η κρίση, ανατρέχει όλη την πορεία των αλλεπάλληλων κυβερνητικών αλλαγών που σάρωσαν την Τουρκία τα τελευταία χρόνια: από την κατάρρευση του συνασπισμού Τσιλέρ-Σοσιαλδημοκρατών το 1995 κάτω από το σφυροκόπημα των απεργιών, μέχρι την εκλογική νίκη του Ρεφά (του κόμματος του Ερμπακάν), τις αποτυχημένες απόπειρες αποκλεισμού των ισλαμιστών από την κυβέρνηση, την κατάρρευση του συνασπισμού Γιλμάζ-Τσιλέρ, τη νέα κυβέρνηση με συμμετοχή του Ρεφά, την κλιμάκωση των πιέσεων και το μίνι πραξικόπημα από τους στρατηγούς.

Τα προβλήματα της οικονομικής κρίσης, τα σκάνδαλα, οι αποκαλύψεις για τις διασυνδέσεις κράτους-φασιστών-οργανωμένου εγκλήματος, η αδυναμία του στρατού να τσακίσει την αντίσταση του κουρδικού λαού, *"αυτό είναι το κλίμα της βαθύτατης κρίσης που επηρεάζει άμεσα τις εξελίξεις στις ελληνοτουρκικές σχέσεις"*, τονίζει ο Κούρκουλας.

Πίσω από το μύθο της "εθνικιστικής ομοφωνίας" που δήθεν επικρατεί στην Τουρκία, ο συγγραφέας φέρνει μια σειρά από παραδείγματα που δείχνουν ότι αυτό που κυριαρχεί μέσα στην άρχουσα τάξη και τις κυρίαρχες πολιτικές δυνάμεις είναι η φαγωμάρα: διαμάχες για τον πόλεμο στο Κουρδιστάν, διαμάχες για την πολιτική απέναντι στην Ελλάδα, διαμάχες για το πώς μπορεί να βγει η οικονομία από την κρίση.

"Όσο κι αν αυτό ακούγεται περίεργα στην Αθήνα", συνεχίζει, *"πολλοί στην Άγκυρα ανησυχούν για το τι μπορεί να συμβεί στις σχέσεις της με την Ελλάδα και τις συνέπειες για τα τουρκικά συμφέροντα"*, αφού πιστεύουν ότι ο αντίπαλος *"καραδοκεί για να εκμεταλλευθεί την αδυναμία στην οποία έχει περιέλθει η Τουρκία"*.

Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα πολιτικής αστάθειας και εσωτερικών συγκρούσεων, οι εθνικιστικές και πολεμοκάπηλες κραυγές που ακούγονται από την ελληνική πλευρά, το μόνο που καταφέρνουν είναι να διευκολύνουν την επικράτηση των πιο σκληρών εθνικιστών κομμάτων και στην Τουρκία.

Για να στηρίξει αυτή την άποψη, ο Κούρκουλας αναφέρεται σε μια σειρά ενέργειες της ελληνικής κυβέρνησης που *"δημιουργούσαν εκνευρισμό στις ελληνοτουρκικές σχέσεις πολύ πριν την κρίση του Γενάρη 1996 (όπως η πρωτοβουλία του ελληνικού υπουργείου Εθνικής Αμύνης να δημιουργήσει συνθήκες εποικισμού σε ακατοίκητες βραχονησίδες)"*.

Τις ίδιες τις μέρες της κρίσης στα Ίμια *"ενώ η ελληνική πολιτική ηγεσία μιλούσε για εκτόνωση, η κίνηση της τοποθέτησης πεζοναυτών στα Ίμια έδειχνε προς άλλη κατεύθυνση... Ο τελεσιγραφικός τόνος της δήλωσης του Κώστα Σημίτη το πρωί της κρίσιμης Δευτέρας ("Έχουμε τα μέσα για μια άμεση, δυνατή και αποτελεσματική αντίδραση και θα τα χρησιμοποιήσουμε χωρίς δισταγμό"), διέψευσε - για να μην πούμε γελοιοποίησε - όλους όσους στην Τουρκία εισηγούνταν αναζήτηση μιας διέξοδου εκτόνωσης"*.

Είναι χαρακτηριστική η εικόνα που δίνει ο Κούρκουλας για τις αντιδράσεις του κόσμου στην Τουρκία απέναντι στον εθνικισμό: *"Η κρίση στα Ίμια ήταν μια από τις περιπτώσεις όπου η κοινωνία πήρε αναμφισβήτητα αποστάσεις, ήλθε σχεδόν σε ρήξη με τις κινήσεις του κράτους. Τα ψηφίσματα και οι αποφάσεις που έβλεπαν το φως της δημοσιότητας τις μέρες της κρίσης ήταν χαρακτηριστικά της απόστασης αυτής, όπως η ανακοίνωση του τουρκικού Συνδέσμου Σύγχρονων Δημοσιογράφων που καταδίκασε την ενέργεια της εφημερίδας Χουριέτ να αναρτήσει τη σημαία στα Ίμια"*.

Σε αντίθεση με το σύνολο σχεδόν των "αναλυτών" που είδαν την είσοδο των ισλαμιστών στην κυβέρνηση σαν τον "μεγαλύτερο σκοταδιστικό κίνδυνο", από το βιβλίο διαφαίνονται δυο λόγοι που εξηγούν την άνοδο των ισλαμιστών: από τη μια η μεγάλη πολιτική αστάθεια και η αδυναμία *"της κυρίαρχης ελίτ να δώσει λύσεις στα προβλήματα"* και από την άλλη η αντίδραση του κόσμου απέναντι στην πολιτική των κυρίαρχων πολιτικών κομμάτων - τόσο απέναντι στην λιτότητα, όσο και απέναντι στον πόλεμο στο Κουρδιστάν και τον εθνικισμό στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Αυτές οι πιέσεις βάραιναν πάνω στην κυβέρνηση του Ρεφά και γι' αυτό *"δεν είναι τυχαίο"*, παρατηρεί ο Κούρκουλας, *"ότι στους επτά μήνες που διαρκούσε η εξουσία του Ερμπακάν δεν ακούστηκε ούτε μια το παραμικρό περί βραχονησίδων και συναφών θεωριών"*.

Καταλήγοντας διαπιστώνει ότι η πολιτική αστάθεια και η κρίση που τροφοδότησαν και από τις δυο πλευρές το επεισόδιο στα Ίμια, παραμένουν.

Το πραγματικό πρόβλημα του βιβλίου οφείλεται στο ότι ο Κούρκουλας δεν έχει μια συνολική θεωρία για να εξηγήσει την κρίση και την αστάθεια. Οι ερμηνείες του είναι μερικές και αφορούν συγκρούσεις ανάμεσα σε πρόσωπα και σκάνδαλα - η Τσιλέρ ενάντια στον Γιλμάζ, ο Γιλμάζ ενάντια στον Ερμπακάν κλπ - ή το πολύ ανάμεσα σε κομμάτια του κρατικού μηχανισμού. Δεν βλέπει ότι η αστάθεια, οι καυγάδες, οι ανταγωνισμοί είναι συνέπεια του αδιέξοδου από την κρίση που μαστίζει ολόκληρη την κυρίαρχη τάξη και γι' αυτό ψάχνει για λύσεις - τουλάχιστον όσον αφορά στις ελληνοτουρκικές σχέσεις - σε κάποιους "λογικούς" πολιτικούς. Αυτός είναι και ο λόγος που οι μεγάλοι εργατικοί αγώνες που δόθηκαν στην Τουρκία - η σύγκρουση τάξης απέναντι σε τάξη - περνάνε σε δεύτερο πλάνο.

Παρόλα αυτά, το βιβλίο διατηρεί το σημαντικό πλεονέκτημα ότι για πρώτη φορά περιγράφεται η κατάσταση της άλλης πλευράς "όπως είναι" κι όχι όπως θέλουν να την εμφανίζουν οι ανάγκες της ελληνικής διπλωματίας. Γι' αυτό αξίζει να διαβαστεί.

Κώστας Πίττας

Η αντίσταση ενάντια στους Ναζί

Πρίμο Λέβι: Αν όχι τώρα, πότε;
Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, σελ. 365,
τιμή 3.700 δρχ

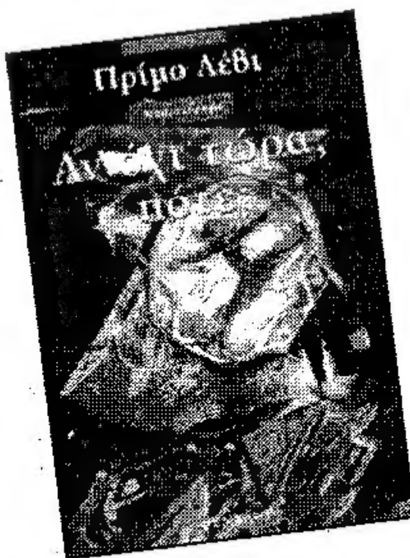
Τα έργα του ***Πρίμο Λέβι***, ιταλοεβραίου με αντιφασιστική δράση, από τους ελάχιστους διασωθέντες του Άουσβιτς, φέρνουν στο φως όλη τη θηριωδία των ναζιστικών στρατοπέδων εξόντωσης και λειτουργούν καταλυτικά απέναντι στα ρατσιστικά σκουπίδια, που εμφανίζονται μάλιστα με τη σφραγίδα του "ιστορικού" και αρνούνται την ύπαρξη του Ολοκαυτώματος. Στο ***"Αν όχι τώρα, πότε;"*** ο Λέβι κάνει κάτι ακόμη πιο σημαντικό. Με τη μορφή μυθιστορήματος, ανασύρει από τη λήθη μιαν άγνωστη πλευρά των εβραίων στον πόλεμο: την εκπληκτική αντίσταση των δεκάδων χιλιάδων εβραίων της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης απέναντι στη ναζιστική φρίκη. Όπως ο ίδιος λέει: *"Αισθάνθηκα υποχρεωμένος να αποτίσω φόρο τιμής σ' εκείνους τους Εβραίους που σε συνθήκες απελπιστικές βρήκαν τη δύναμη και την ευφυΐα να αντισταθούν στους Ναζί"*.

Οι ήρωες του **"Αν όχι τώρα, πότε;"**, γυναίκες και άνδρες εβραίοι από τη Ρωσία και την Πολωνία, ξεκινούν ένα οδυνηρό ταξίδι διαφυγής από το θάνατο, που κρατά δυο σχεδόν χρόνια. Αρχικά, αντλούν κουράγιο από την αυθόρμητη άρνηση κάθε ανθρώπινης ύπαρξης να υποταχτεί στη μοίρα της εξόντωσης. Σ' αυτή τους, όμως, την πορεία ανακαλύπτουν δυο νέες πανίσχυρες πηγές δύναμης: τη συλλογικότητα και την ένοπλη αντίσταση. Ετσι, από "κυνηγημένα ζώα" μετατρέπονται σε μια "ομάδα εβραίων παρτιζάνων". Σκοπός τους δεν είναι πια μόνο να μην πεθάνουν, να αμυνθούν, αλλά να χτυπήσουν το ναζισμό. Η πορεία τους παίρνει χαρακτηριστικά αντάρτικου. Σαμποτάρουν τους ναζί, προσπαθούν να απελευθερώσουν κρατούμενους από γκέτο και στρατόπεδα, συνεργάζονται με ρώσικες και πολωνικές αντάρτικες ομάδες.

Είναι μια πορεία αντιστασιακής δράσης που τους μεταμορφώνει: *"Είμαστε παρτιζάνοι κι όχι μόνον στο όνομα. Το μέλλον μας το κτίζουμε με τα ίδια μας τα χέρια."* Κι αυτόν τον τίτλο θα τον διεκδικήσουν ως το τέλος της διαδρομής τους, ως την Ιταλία και μέσα σ' αυτήν, αρνούμενοι να εγκαταλείψουν τη συλλογικότητά τους - *"εμείς δεν χωριζόμαστε, δεν είμαστε πρόσφυγες, είμαστε ομάδα, μια μονάδα"* - και τα όπλα τους. Ο Ισιντώρ, θα μπει με το όπλο στο μαιευτήριο και θα απαιτήσει από τον ιταλό γιατρό να κάνει τα αδύνατα δυνατά για την εξαντλημένη έγκυο σύντροφό του. Γιατί *"αυτή η γυναίκα δεν πρέπει να πεθάνει.. ήρθαμε από τη Ρωσία μέχρι εδώ, πολεμήσαμε, περπατήσαμε.. Αλίμονο αν η γυναίκα ή το μωρό πεθάνουν: εμείς είμαστε παρτιζάνοι"*.

Ομως, δεν αλλάζει μόνον το πώς αυτοπροσδιορίζονται μέσα από την αντίστασή τους, αλλά και το πώς τους βλέπουν οι άλλοι. Στα περισσότερα έργα του Πρίμο Λέβι υπάρχει συχνή αναφορά στην αδιαφορία, ακόμη και την εχθρική στάση των απλών ανθρώπων απέναντι στους εβραίους, πριν αλλά και κατά τη διάρκεια του πολέμου, παρότι σποραδικά επισημαίνει ότι η στάση αυτή είναι αποτέλεσμα όχι μόνον της ναζιστικής προπαγάνδας, αλλά και της καταδίωξης των εβραίων από τις δικτατορικές και τσαρικές κυβερνήσεις Πολωνίας και Ρωσίας, της πολιτικής τέλος του σταλινισμού απέναντί τους. Στο **"Αν όχι τώρα, πότε;"**, παρόλο που συνολικά δεν διαφοροποιείται από αυτήν του την αντίληψη, υπάρχει μια αξιοσημείωτη αλλαγή. Η επιλογή αυτών των εβραίων να αντισταθούν, να παλέψουν το ναζισμό, τον κοινό με τους υπόλοιπους ανθρώπους εχθρό, σπάει τελικά, έστω και σε προσωπικό επίπεδο, μύθους και προκαταλήψεις. Ακόμη περισσότερο, προκαλεί το θαυμασμό, ή με τα λόγια του πολωνού αντάρτη Εντεκ: *"εσάς τους εβραίους αρχίσαμε να σας καταλαβαίνουμε όταν ξεσηκωθήκατε στη Βαρσοβία. Μας δείξατε τον δρόμο, μας διδάξατε ότι μπορεί κανείς να πολεμά ακόμη και όταν έχει χάσει κάθε ελπίδα"*.

Οι ήρωες του **"Αν όχι τώρα, πότε;"** δεν γεννήθηκαν αγωνιστές. Είναι οι συνθήκες και η απόφασή τους να μην υποκύψουν σ' αυτές που τους κάνει αγωνιστές. Είναι άνθρωποι που ποτέ πριν δεν γνώριζαν τα τεράστια αποθέματα κουράγιου και αλληλεγγύης που είχαν μέσα τους. Ομως, αν και η αγωνιστικότητα αυτή προκαλείται από τη ναζιστική θηριωδία, έχει τις αναφορές της στο παρελθόν τους. Μέσα σ' αυτήν την ομάδα υπάρχουν *"εργάτες από τα πριονιστήρια και τα κλωστοϋφαντουργεία του Σλονίμ, που πριν ακόμα μάθουν τη χιτλερική βαρβαρότητα, είχαν απεργήσει εναντίον των πολωνών αφεντικών και είχαν γνωρίσει την καταπίεση και την φυλακή."* Πολύ περισσότερο, όσοι από αυτούς είναι ρωσοεβραίοι είχαν γονείς που πρωτοστάτησαν στη Ρώσικη Επανάσταση. *"Ναι, οι ίδιες οι μανάδες και οι πατεράδες τους τούς έκαναν μπολσεβίκους, γιατί η επανάσταση του Οκτώβρη είχε χειραφετήσει τους Εβραίους, τους είχε κάνει πολίτες με πλήρη δικαιώματα"*, λέει ο αντάρτης Γκένταλε, συμπληρώνοντας: *"με τον τρόπο τους έχουν παραμείνει κομμουνιστές, αλλά κανένας μας πλέον δε συμπαθεί το Στάλιν, μετά από το σύμφωνο που έκανε με το Χίτλερ, κι εξάλλου ο Στάλιν ποτέ δε μας συμπάθησε και πολύ"*.

Αυτή η τελευταία φράση θα μπορούσε να είναι και η καλύτερη εξήγηση για το γιατί οι περισσότεροι από την ομάδα θεωρούν ως μοναδική λύση, μετά τη διάσωσή τους, την εγκατάστασή τους στο Ισραήλ. Η ήττα της Ρώσικης Επανάστασης, η άνοδος του σταλινισμού και η ανατροπή όλων των κατακτήσεων των εβραίων, υπήρξε η βασική αιτία που η σιωνιστική προπαγάνδα, θαμμένη στην κυριολεξία πριν, απέκτησε γοργά βάσεις και μάλιστα σε ανθρώπους στραμένους μέχρι τότε στη σοσιαλιστική προοπτική. Ο Λέβι, αν και ο ίδιος ουδέποτε υποστήριξε το σιωνισμό, παρακάμπτοντας ουσιαστικά την πολιτική εξήγηση και δίνοντας έμφαση στην ψυχολογική κατάσταση των ηρώων του, που νιώθουν κυνηγημένοι, αποδιωγμένοι, μη επιθυμητοί ακόμη και στους τόπους όπου γεννήθηκαν και έζησαν, καταλήγει να εμφανίζει την απόφασή τους αυτή ως την πλέον εφικτή.

Ομως, έτσι κι αλλιώς, το κέντρο του βιβλίου, το κέντρο της δράσης των ηρώων του δεν είναι το μετά. Είναι το τώρα, η πάλη ενάντια στο ναζισμό. Είναι, τελικά, η παρότρυνση του εβραίου αντάρτη προς τον συναγωνιστή του να αδειάσει όλο του το όπλο πάνω στους ναζί, γιατί αυτή τη στιγμή *"πολεμάμε για τρεις γραμμές στα βιβλία της ιστορίας"*. Αυτές τις τρεις γραμμές για την μεγαλειώδη αντίσταση των εβραίων που ποτέ δε θέλησε να γράψει η επίσημη ιστορία, έρχεται να μας γνωρίσει το **"Αν όχι τώρα, πότε;"**.

Σταυρούλα Πανίδου

Ενα βιβλίο γεμάτο ψέματα

Λούντο Μαρτένς: Μια άλλη ματιά στον Στάλιν,
Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, Σελίδες 435, τιμή 4.850 δρχ

Κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις "Σύγχρονη Εποχή" το βιβλίο του Βέλγου **Λούντο Μάρτενς** ***"Μια άλλη ματιά στον Στάλιν"***. Το βιβλίο αυτό είναι ένας ύμνος για τον Στάλιν, στο οποίο ξανασερβίρονται όλες οι παλιές, συνηθισμένες, ψευτιές των απολογητών του σταλινισμού.

Στα πρώτα κεφάλαια του βιβλίου, ο Λ.Μ. παρουσιάζει τον Στάλιν σαν ένα δραστήριο μέλος του μπολσεβίκικου κόμματος, που πολύ φυσιολογικά ανέλαβε την ηγεσία του κόμματος μετά τον θάνατο του Λένιν. Ταυτόχρονα κατηγορεί τον Τρότσκι για τις "μενσεβίκικες" θέσεις του για το αδύνατο του σοσιαλισμού σε μια μόνο χώρα και την "αριστερίστικη" φρασεολογία του για την παγκόσμια επανάσταση.

Ηταν ο Στάλιν ο "φυσικός" διάδοχος του Λένιν; Η καλύτερη απάντηση έρχεται από τον ίδιο τον Λένιν στη "Διαθήκη" του: *"Ο Στάλιν είναι πολύ βάναυσος και αυτό το ελλάττωμα, που είναι απόλυτα ανεκτό στο περιβάλλον και τις σχέσεις ανάμεσα σε μας τους κομμουνιστές, γίνεται ανυπόφορο για τη θέση του Γενικού Γραμματέα. Γι αυτό προτείνω στους συντρόφους να σκεφτούν τον τρόπο μετάθε-*

σης του Στάλιν απ' αυτή τη θέση και να ορίσουν σ' αυτήν έναν άλλον άνθρωπο...". Τα τελευταία χρόνια της ζωής του ο Λένιν επιτίθεται στον Στάλιν για μια σειρά ζητήματα, ανάμεσα στα οποία και τον "μεγαλορώσικο εθνικισμό του" απέναντι στους Γεωργιανούς συντρόφους. Ο Λένιν προτείνει τελικά την απομάκρυνση του Στάλιν από τη θέση του Γενικού Γραμματέα βλέποντας την ολοένα και μεγαλύτερη εξουσία που συγκέντρωνε στα χέρια του και τον κίνδυνο της γραφειοκρατικοποίησης του κρατικού μηχανισμού και του ίδιου του κόμματος.

Ο Λένιν αναζήτησε την συμμαχία του Τρότσκι για να κτυπήσει την αναδυόμενη γραφειοκρατία, η χειροτέρευση όμως της υγείας του και τελικά ο θάνατός του το 1924, ματαίωσε αυτά τα σχέδια.

Μετά το '24 και την καθιέρωση από τον Στάλιν του δόγματος του "σοσιαλισμού σε μια μόνο χώρα" -που ήταν εντελώς αντίθετο με τις διεθνιστικές παραδόσεις των Μπολσεβίκων- η θέση της γραφειοκρατίας ενισχύθηκε.

Στα τέλη της δεκαετίας του '20 με τις επιλογές της βίαιης εκβιομηχάνισης και της αναγκαστικής κολλεκτιβοποίησης, η σταλινική γραφειοκρατία μετατρέπεται σε κυρίαρχη τάξη που αρχίζει να κτίζει ένα καθεστώς κρατικού καπιταλισμού στη Ρωσία.

Ο Λ. Μάρτενς υποστηρίζει αυτές τις επιλογές γιατί έτσι χτυπήθηκαν οι πλούσιοι αγρότες -κουλάκοι- και οι παλιές εκμεταλλεύτριες τάξεις που εμπόδιζαν την "σοσιαλιστική οικοδόμηση", ενώ η Ρωσία ξέφυγε από την καθυστέρησή της και μετατράπηκε σε μια υπερδύναμη.

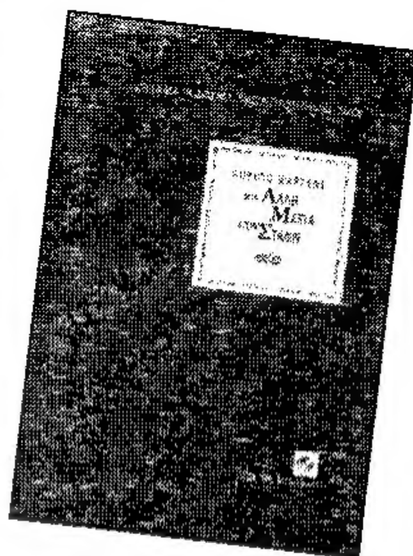
Στην πραγματικότητα όμως, μ' αυτές τις επιλογές η σταλινική γραφειοκρατία έκτισε μια υπερδύναμη ικανή να ανταγωνιστεί τη Δύση πατώντας πάνω στις πλάτες της εργατικής τάξης και της αγροτιάς. Ο Στάλιν έπρεπε να πετύχει μέσα σε λίγα χρόνια ό,τι πέτυχε ο καπιταλισμός στην Βρετανία μέσα από δύο αιώνες άγριας εκμετάλλευσης των αγροτών και των εργατών.

Γι' αυτόν τον λόγο ξεκίνησε με την κολλεκτιβοποίηση έναν πραγματικό εμφύλιο πόλεμο στην ύπαιθρο, στον οποίο εκατομμύρια αγρότες -και όχι όλοι τους κουλάκοι- έχασαν τη ζωή τους.

Με την βίαιη εκβιομηχάνιση, αντίστοιχα, οι εργάτες μετατράπηκαν ξανά σε κυριαρχούμενη τάξη. Η χρονιά που ξεκίνησαν τα πεντάχρονα πλάνα ήταν η χρονιά της κατάργησης των ανεξάρτητων συνδικάτων, της κατάργησης του δικαιώματος της απεργίας, η χρονιά που αυξήθηκαν απότομα οι διαφορές μισθών, η χρονιά που αυξήθηκε ραγδαία ο αριθμός εκείνων που ήταν στα στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας -στα γκούλαγκ- φτάνοντας σε αρκετά εκατομμύρια τα επόμενα χρόνια. Ακόμα και ο Λ. Μάρτενς αναγκάζεται να παραδεχτεί: *"Το μεγαλύτερο μέρος από την αύξηση του εθνικού εισοδήματος προοριζόταν για συσσώρευση. Δεν ήταν καν δυνατή η σκέψη για άμεση βελτίωση των υλικών προϋποθέσεων. Ναι, η ζωή των εργατών και των αγροτών ήταν δύσκολη".*

Οι μαζικές εκκαθαρίσεις της δεκαετίας του '30 ήταν το τελευταίο κτύπημα με το οποίο εξοντώθηκαν όλοι όσοι πρόβαλαν και τις ελάχιστες αντιρρήσεις για την εκμετάλλευση του υπόλοιπου πληθυσμού και εξαλείφθηκαν τα τελευταία υπολείμματα του Μπολσεβικισμού στο κόμμα και στο κράτος. Τουλάχιστον τα 9/10 της ηγεσίας του κόμματος και του κράτους σ' όλη την διάρκεια της Οκτωβριανής Επανάστασης και του εμφύλιου πόλεμου, εξοντώθηκαν με την ρετσινιά του "προδότη" και του "φασίστα"!

Υπήρχε άλλη επιλογή; Η απάντηση είναι ναι, αυτή της Αριστερής Αντιπολίτευσης του Τρότσκι. Ο Τρότσκι πρότεινε μέτρα με στόχο την ενίσχυση της εργατικής εξουσίας: άμεση καλυτέρευση των συνθηκών ζωής των εργατών, οικονομική ενίσχυση της βιομηχανίας και φορολογική επιβάρυνση των πλούσιων αγροτών, ενίσχυση της εργατικής δημοκρατίας

για να μπει τέρμα στις γραφειοκρατικές τάσεις μέσα στο κόμμα και στο κράτος. Πάνω απ' όλα όμως, υποστήριζε ότι μόνο με την εξάπλωση της επανάστασης στο εξωτερικό, θα μπορούσε να κρατηθεί η επανάσταση στη Ρωσία. Η κοινωνική αναταραχή που ξέσπασε στην Γερμανία, στην Ισπανία, στη Γαλλία τη δεκαετία του '30, δείχνει ότι αυτή η προοπτική ήταν πολύ ρεαλιστική. Μονάχα που η σταλινική γραφειοκρατία δεν την ακολούθησε γιατί έτσι θα υπονόμευε τη δική της προνομιούχα θέση.

Στα τελευταία κεφάλαια του βιβλίου, ο Λ.Μάρτενς παρουσιάζει τον Στάλιν σαν ένα φοβερό στρατιωτικό ηγέτη που μπόρεσε να καθοδηγήσει τον νικηφόρο "αντιφασιστικό" Παγκόσμιο Πόλεμο και να εδραιώσει έτσι τον θρίαμβο του σοσιαλισμού.

Πόσο διαφορετικός όμως ήταν ο ρόλος του Στάλιν απ' το ρόλο του Τσώρτσιλ ή του Ρούσβελτ; Ο Στάλιν αντιμετώπισε τον πόλεμο όπως οι υπόλοιπες μεγάλες δυνάμεις. Το Σύμφωνο Μολότωφ - Ρίμπεντροπ τον Αύγουστο του '39, με το οποίο ο Στάλιν και ο Χίτλερ μοίρασαν την Πολωνία, ήταν το ισοδύναμο του Συμφώνου του Μονάχου που είχαν υπογράψει οι πρωθυπουργοί της Αγγλίας και της Γαλλίας με τον Χίτλερ το 1938, προσπαθώντας να πετύχουν μια "ειρηνική" μοιρασιά της Ευρώπης. Αργότερα, με μια νέα συμφωνία με τον Χίτλερ, ο Στάλιν πήρε τις Βαλτικές Χώρες με αντάλλαγμα να προμηθεύει με πετρέλαιο τα φασιστικά στρατεύματα. Οταν η Γερμανία επιτέθηκε στην Σοβιετική Ενωση το καλοκαίρι του '41, ο Στάλιν άλλαξε τακτική. Συμμάχησε με τους "αντιφασίστες" Τσώρτσιλ και Ρούσβελτ και στο τέλος του πολέμου συμμετείχε μαζί τους στην μοιρασιά του κόσμου στη Γιάλτα.

Το βιβλίο του Λ. Μάρτενς παραποιεί την ιστορική αλήθεια και ρίχνει τόνους λάσπης σ' όσους τολμούν να κριτικάρουν τον σταλινισμό "από τ' αριστερά", ιδιαίτερα τον Τρότσκι. Ακόμα και ο Θανάσης Παπαρήγας που προλογίζει την ελληνική έκδοση αναγκάζεται να παραδεχτεί την "υπερβολική προσωποποίηση" που υπάρχει στο βιβλίο. Στο σύνολό του όμως, θεωρεί το βιβλίο πολύτιμο!

Είναι κατάντια να κυκλοφορούν τέτοια βιβλία, ιδιαίτερα μετά τις εργατικές επαναστάσεις του '89 που ανέτρεψαν τα σταλινικά καθεστώτα στην Ανατολική Ευρώπη. Είναι κατάντια όμως και για την ηγεσία του ΚΚΕ που, διαλέγοντας ξανά την επιστροφή στο σταλινικό παρελθόν, τα προβάλλει.

Γιάννης Σηφακάκης

Πολύ αποκαλυπτικό

Αννα Φραγκουδάκη - Θάλεια Δραγώνα: "Τι είναι η πατρίδα μας; Εθνοκεντρισμός στην εκπαίδευση"
Εκδόσεις Αλεξάνδρα, σελ. 539, τιμή 5.350

Αποκαλυπτική, αιχμηρή στην κριτική της για τα σχολικά βιβλία είναι η μελέτη των **Αννα Φραγκουδάκη - Θάλειας Δραγώνα** με τίτλο: ***"Τι είναι η πατρίδα μας; Εθνοκεντρισμός και εκπαίδευση"***.

Η έρευνα των σχολικών βιβλίων της Ιστο-

ρίας (Γ' και ΣΤ' Δημοτικού και Γ' Γυμνασίου) αλλά και της Γεωγραφίας (Α', Γ', ΣΤ' Δημοτικού και Γ' Γυμνασίου) και της Γλώσσας (ΣΤ' Δημοτικού, Α', Β', Γ', Γυμνασίου) αποκαλύπτει συγκροτημένα και συγκεκριμένα τι εννοούν τα αναλυτικά προγράμματα όταν λένε ότι το σχολείο πρέπει "να καλλιεργεί το γνήσιο πατριωτικό φρόνημα".

Τα βιβλία της ιστορίας "στήνουν" και καλλιεργούν συστηματικά όλους τους "εθνικούς μύθους".

Οπως χαρακτηριστικά γράφει η Αννα Φραγκουδάκη στο κεφάλαιο "Απόγονοι" ελλήνων "από τη μυκηναϊκή εποχή"- η ανάλυση των εγχειρίδιων της ιστορίας:

"Η γραμμή και η αδιάσπαστη συνέχεια της ελληνικής ιστορίας από την αρχαιότητα έχει συστηματική παρουσία στα εγχειρίδια. Η αρχαία εκδοχή της εμφανίζεται στο εγχειρίδιο της Γ' Δημοτικού που περιέχει ως αυτονόητη την αδιάσπαστη συνέχεια από την αρχή του κόσμου... Στην Πελοπόννησο, η εξέλιξη του ανθρώπινου είδους ταυτίζεται περίπου με την Ελλάδα. Το αυτονόητο της συνέχειας ενυπάρχει συχνά στη διατύπωση. πχ "Στην Τσακωνία της Πελοποννήσου χορεύουν ακόμα και σήμερα ένα χορό που τον λένε τσακώνικο και έχει μείνει ως "ο χορός που χόρεψε ο Θησέας." (Γ' Γυμνασίου 136)."

Οι ανακρίβειες και οι αποσιωπήσεις είναι συνεχείς: Ο πληθυσμός των περιοχών που σήμερα αποτελούν το ελληνικό κράτος εμφανίζεται πάντα ομοιογενής ελληνικός και γι' αυτό αποσιωπάται πλήρως η ύπαρξη μειονοτήτων, απουσιάζει η ιστορία των γειτονικών βαλκανικών λαών, παρόλο που είναι για πολλούς αιώνες συγγενική και παράλληλη με την ελληνική. Η εθνική ενότητα αναγορεύεται σε πρωτεύουσα αξία και ναρκοθετείται η ιστορική ανάλυση αφού δεν υπάρχουν κοινωνικές συγκρούσεις στο εσωτερικό του ελληνισμού αλλά "εμφύλιος πόλεμος" και "διχόνοια". *Δε λείπουν επίσης οι εθνικιστικές τοποθετήσεις για τη Μεγάλη Ιδέα και τη Μικρασιατική εκστρατεία:*

Η "εθνική συμφορά" (της Μικρασιατικής εκστρατείας) έχει αποκλειστικό αίτιο την ήττα και υπεύθυνους τη "θύελλα της τουρκικής στρατιάς" και την αδιαφορία των συμμάχων... Δεν περιέχει το βιβλίο (Γ' Γυμνασίου) κανένα ερωτηματικό για το τι γύρευε ο ελληνικός στρατός "πέρα από τη γραμμή" της Συνθήκης των Σεβρών, καμιά αμφιβολία για το αν έπρεπε ή όχι να προχωρήσει "στα βάθη της Μ. Ασίας", κανένα ερωτηματικό για τους έλληνες που "από νίκη σε νίκη" είχαν "πλησιάσει την Αγκυρα".

Τα βιβλία της Γεωγραφίας κινούμενα στο ίδιο μοτίβο, αναλαμβάνουν να δείξουν την άλλη πλευρά της αξίας της εθνικής ομοιογένειας: τι παθαίνουν τα κράτη που δεν είναι εθνικά ομοιογενή. Γράφει η Λίνα Βεντούρα:

"Η συνύπαρξη διάφορων εθνοτήτων στο ίδιο κράτος -όταν δηλαδή δεν αντιστοιχεί ένα έθνος σε ένα κράτος- θεωρείται μέγιστο πρόβλημα, το οποίο νομοτελειακά σχεδόν οδηγεί στη διάλυση του κράτους και στον πόλεμο".

Στις αναφορές στη σημερινή πραγματικότητα, στα βιβλία της Γεωγραφίας η Ευρώπη και ο Δυτικός κόσμος εμφανίζονται ως πρότυπο ανάπτυξης και ευημερίας: *"Η Δυτική Ευρώπη αποτελεί τον άξονα βάσει του οποίου κρίνονται και κατατάσσονται οι άλλοι λαοί.' Είναι εξ' άλλου χαρακτηριστικό το γεγονός ότι απουσιάζει σχεδόν κάθε μνεία στη φτώχεια, στις κοινωνικές αντιθέσεις, στις δικτατορίες ή στο ρατσισμό όταν τα βιβλία περιγράφουν την Ευρώπη, ενώ τα ίδια αυτά θέματα θίγονται όταν πρόκειται για άλλες ηπείρους".*

Ομως, και το περιεχόμενο των κειμένων στα βιβλία της γλώσσας καλλιεργεί την εικόνα *"ενός μικρού λαού που αδιάκοπα αντιστέκεται, αποκρούει τις απειλές και διατηρεί αναλλοίωτη τη φυσιογνωμία του μέσα στο χρόνο".* Η ιστορική συνέχεια τεκμηριώνεται ξανά με την ελληνικότητα της γλώσσας που η αρχή της χάνεται "στα βάθη των αιώνων".

Οι συνέπειες μιας τέτοιας εθνοκεντρικής παρουσίασης αναλύονται πολύ καλά από την Α. Φραγκουδάκη στο κεφάλαιο *"Οι πολιτικές συνέπειες της ανιστορικής παρουσίασης του ελληνικού έθνους".* Αρχαιολατρεία σε αντιπαράθεση με την κατώτερη σημερινή "εθνική πραγματικότητα", το ελληνικό έθνος είναι πάντα ηρωικό και αμυντικό ενώ οι "ξένοι" έχουν "συμφέροντα" και είναι δυνατοί, η έλλειψη ομοψυχίας και εθνικής ενότητας είναι υπεύθυνη για τις ήττες, αποκρύπτεται η ύπαρξη μειονοτήτων στο όνομα της φυλετικής καθαρότητας των ελλήνων, αποκρύπτεται η αλληλεπίδραση ή ακόμα και η ύπαρξη πολιτισμών ιδιαίτερα αν είναι αρχαιότεροι από τον ελληνικό που κατατάσσεται στο πιο ψηλό σκαλί των "ανώτερων" πολιτισμών σε αντιπαράθεση με "κατώτερους", καλλιεργείται άκριτη υποταγή στην εξουσία, μπαίνουν οι βάσεις για μια εθνικιστική και ξενόφοβη εθνική ταυτότητα.

Το βιβλίο περιέχει στοιχεία και ανάλυση ιδιαίτερα χρήσιμη για μαθητές και εκπαιδευτικούς (και όχι μόνο) και αποδεικνύει συγκεκριμένα ότι τα σχολικά βιβλία χρειάζονται τεράστιες αλλαγές για να μιλήσουν για την ιστορική αλήθεια, για να προωθήσουν την φιλία, τη συνεργασία των λαών, την ειρήνη, τη διεθνιστική αλληλεγγύη.

Τέτοιου είδους αλλαγές μπορούν να έρθουν μόνο κάτω από πίεση ενός οργανωμένου κινήματος των εκπαιδευτικών και των μαθητών.

Ομως, οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζονται από το βιβλίο, περισσότερο σαν παθητικοί αναπαραγωγοί της κυρίαρχης ιδεολογίας παρά σαν ενεργοί παράγοντες. Ενα σημαντικό μέρος του βιβλίου (το 1/3 περίπου) ασχολείται με την παρουσίαση και το σχολιασμό έρευνας που έγινε στους εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, όπου ένα μεγάλο μέρος τους αναπαράγει εθνικιστικά και ρατσιστικά στερεότυπα, ενώ υπάρχει μια πολύ μικρή μειοψηφία (5%) με καθαρές και συγκροτημένες αντιρατσιστικές και αντιεθνικιστικές απόψεις.

Η έρευνα έγινε την άνοιξη του 1993, στην καρδιά της εθνικιστικής υστερίας για το Μακεδονικό, που είχε εξαπολύσει τότε η κυβέρνηση της ΝΔ και σίγουρα το κλίμα αυτό έπαιξε ρόλο στα αποτελέσματα της έρευνας.

Ομως, η εικόνα έχει αλλάξει πολύ από τότε και είναι λάθος να γενικεύει κανένας θεωρώντας ότι ισχύουν διαχρονικά αυτά τα συμπεράσματα.

Μόνο η δύναμη της εργατικής τάξης, η συλλογική δύναμη των εκπαιδευτικών και των μαθητών (και όχι οι επιτροπές του όποιου υπ. Παιδείας) μπορούν να επιβάλουν τις αναγκαίες αλλαγές στα αναλυτικά προγράμματα (αυτές που θέλουν και οι συγγραφείς του βιβλίου), μαζί με την αύξηση των δαπανών που είναι απαραίτητη για να υπάρχει η δημόσια δωρεάν παιδεία σήμερα.

Παρά αυτές τις αδυναμίες του, το βιβλίο είναι αποκαλυπτικό. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για όλους όσους παλεύουν ενάντια στον εθνικισμό και το ρατσισμό, ενάντια στην ταξική εκπαίδευση. Γιατί δίνει συγκεκριμένα επιχειρήματα και όπλα για αντιπαράθεση με όλους τους κυρίαρχους "εθνικούς μύθους" που καλλιεργούνται σήμερα στο σχολείο, αλλά και έξω απ' αυτό.

Ζέτα Μελαμπιανάκη